

SADRŽAJ

UVOD	3
I OBRAZLOŽENJE	5
1. POLAZIŠTA	5
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja grada u odnosu na prostor i sustave županije i države	5
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	6
1.1.1.1. Stanovništvo	6
1.1.1.2. Naseljenost	12
1.1.1.3. Prirodna obilježja	16
1.1.1.4. Ocjena gospodarskog stanja	19
1.1.1.5. Ocjena stanja kulturno-povijesnog naslijeđa kraja	20
1.1.1.5.1. Polazišta	20
1.1.1.5.2. Povijesna naselja gradskih obilježja	22
1.1.1.5.3. Povijesna naselja seoskih obilježja	23
1.1.1.5.4. Povijesne građevine i sklopovi	28
1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke	29
1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	30
1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	32
1.1.4.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora	32
1.1.4.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja	32
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	34
2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	34
2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	34
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	35
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša	35
2.2. Ciljevi prostornog razvoja gradskog značaja	36
2.2.1. Demografski razvoj	36
2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture	37
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	38
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	39
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području grada	40
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	40
2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja	41
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	41
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	43
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području grada u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	43
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora	44
3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina	45
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	48
3.3.1. Gospodarske djelatnosti	48
3.3.2. Društvene djelatnosti	49
3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	51
3.4.1. Zaštita prirodnih i kulturno - povijesnih vrijednosti	51
3.4.1.1. Zaštita prirodnih vrijednosti	51
3.4.1.2. Zaštita kulturnog naslijeđa	53
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	60
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav	60
3.5.1.1. Cestovni promet	60

3.5.1.2. Željeznički promet	61
3.5.1.3. Zračni promet	62
3.5.1.4. Telekomunikacije	62
3.5.2. Energetski sustav	63
3.5.2.1. Električna energija	63
3.5.2.2. Provozdnja i transport nafte i plina	65
3.5.3. Vodnogospodarski sustav	67
3.5.3.1. Vodoopskrba	67
3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda	68
3.6. Postupanje s otpadom	69
3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš	70
3.7.1. Zaštita tla	70
3.7.2. Zaštita voda	70
3.7.3. Mjere za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	70
3.7.4. Zaštita od buke	71

UVOD

Područje Grada Zaboka obuhvaća površinu od 34,41 km². Do 1993. godine i novog teritorijalno-političkog ustrojstva Republike Hrvatske, Grad Zabok je bio središte istoimene općine koja je još obuhvaćala i sadašnje općine Bedekovčina, Veliko Trgovišće, Sv. Križ Začretje i Krapinske Toplice.

Grad Zabok danas obuhvaća 17 naselja: Bračak, Bregi Zabočki, Dubrava Zabočka, Grabrovec, Grdenci, Gubaševo, Hum Zabočki, Jakuševac Zabočki, Lug Zabočki, Martinišće, Pavlovec Zabočki, Prosenik Gubaševski, Prosenik Začretski, Repovec, Špičkovina, Tisanić Jarek i Zabok.

Bitne političke promjene u posljednjih petnaestak godina dovele su do novog administrativno-teritorijalnog ustroja prostora i omogućile nov način gospodarenja i zapošljavanja što je i u urbanističkom smislu dalo nove mogućnosti i postavilo nove zahtjeve. Rezultat toga bio bila je izrada Prostornog plana uređenja Grada Zaboka ("Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije" br. 2/04, 7/05 i 19/07), čiji je glavni zadatak bio redefiniranje građevinskih područja u skladu s realnim razvojnim potrebama Grada Zaboka.

Temeljem članka 26. stavak (1) Zakona o prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine", br. 76/07.), te članka 3. stavak (3) odredaba za provođenje Odluke o donošenju prostornog plana uređenja Grada Zaboka, u kojemu je određeno da će kumuliranjem nekoliko izmjena i dopuna i većeg broja novih saznanja, u određenom trenutku „izraditi i novi PPUGZ ne čekajući nužno završetak ovim Planom planiranog ukupnog planskog perioda od dvadeset godina“, Grad Zabok pristupio je izradi novog PPUGZ.

Od donošenja Prostornog plana uređenja Grada Zaboka i njegovih izmjena i dopuna, svekoliki razvoj Grada Zaboka prerasao je njegova planska rješenja pa su se pojavili problemi u segmentima:

- planiranih građevinskih područja naselja,
- planiranih građevinskih područja izvan naselja za gospodarsku pretežito industrijsku i poslovnu namjenu,
- u segmentu prometnih rješenja
- u segmentu izgradnje objekata društvene i komunalne infrastrukture (izgradnja bolnice u Bračku, pitanje motocross staze i sl.

Izrada Prostornog plana uređenja temelji se na sljedećim zakonima i podzakonskim aktima:

- Zakon o prostornom uređenju i gradnji NN 76/2007
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi NN 33/2001,
- Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova NN 106/1998, 39/2004 i 45/2004
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara NN 69/1999, 151/03 i 157/03
- Dokument prostornog uređenja šireg područja – Prostorni plan uređenja Krapinsko-zagorske županije
- te ostalim važećim zakonskim propisima i podzakonskim aktima

Prostorni plan uređenja grada određuje ciljeve prostornog razvoja lokalnog značaja te sadrži:

- građevinska područja,

- namjenu prostora s razmještajem gospodarskih i drugih funkcija lokalnog značaja,
- mrežu lokalne komunalne infrastrukture i način zbrinjavanja otpada,
- uvjete korištenja i zaštite prostora u odnosu na značajke prostora i zahvate u prostoru,
- područja za koja će se izrađivati urbanistički planovi.

Prostorni plan uređenja Grada Zaboka najvažniji je dokument prostornog uređenja grada, kojim se treba utvrditi daljnji razvoj i način iskorištenja prostornih mogućnosti gradskog prostora.

Novim prostornim planom Grad Zabok treba osigurati uvjete za ravnomjerni razvoj svih naselja na gradskom području, iskoristiti prirodne kvalitete i resurse prostora, uz maksimalno očuvanje prirodnih i povijesnih vrijednosti. U svrhu toga potrebno je usmjeriti prostorno-razvojne prioritete u prvom redu na poboljšanje učinkovitosti već izgrađenog i korištenog prostora te na stvaranju uvjeta za nove programe radi pokretanja gospodarskih aktivnosti i poboljšanja kvalitete života na ovom prostoru.

struktura naselja u Gradu Zaboku

I Obrazloženje

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja grada u odnosu na prostor i sustave županije i države

Grad Zabok smješten je u središnjem dijelu Krapinsko-zagorske županije te kao takav pripada sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i prostoru središnje Hrvatske.

Područje Grada Zaboka graniči sa općinama Krapinske Toplice i Sveti Križ Začretje na sjeveru te Općinom Veliko Trgovišće na zapadu. Južni dio grada graniči s Općinom Oroslavlje i Gradom Donja Stubica, a istočni dio s Općinom Bedekovčina.

položaj Grada Zaboka u odnosu na županijski prostor

Na području grada nema naselja od većeg značaja za Republiku Hrvatsku. Naselje Zabok je jedno od najvećih naselja Krapinsko-zagorske županije i prema političko teritorijalnom ustroju predstavlja središte grada. U županijskim okvirima

ovo naselje predstavlja značajnije razvojno žarište te je u planiranom sustavu središnjih naselja Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije predviđena njegova uloga kao područnog središta, odnosno manjeg razvojnog središta.

Za Grad Zabok karakterističan je vrlo povoljan prometno geografski položaj koji mu daje izrazite razvojne komparativne prednosti u odnosu na sve ostale prostore Županije. Gradskim područjem prolazi cestovni pravac šireg značaja, autocesta Zagreb - Macelj, preko koje se prostor Republike Hrvatske povezuje sa europskim prometnim sustavom, što gradskom i županijskom prostoru daje vrlo važnu posredničku ulogu. Stoga će prometni položaj Grada Zaboka biti jedan od ključnih elemenata njegovog budućeg prostornog i gospodarskog razvitka.

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

1.1.1.1. Stanovništvo

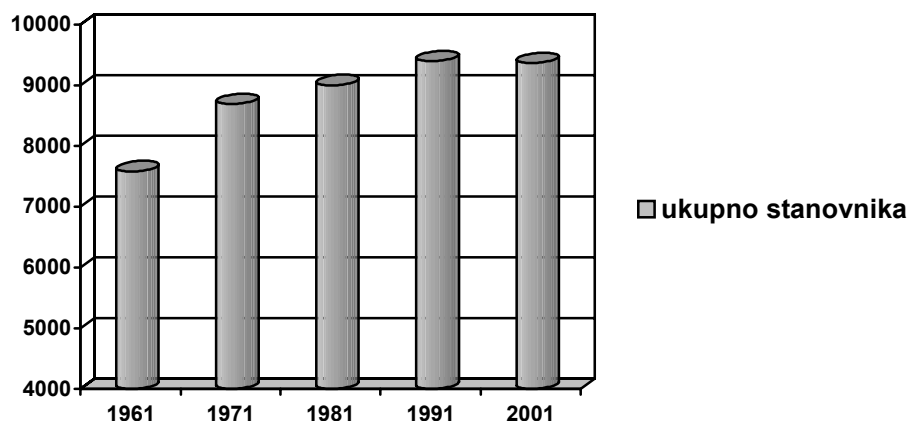
Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, na području Grada Zaboka živi 9.365 stanovnika, koji čine 2.931 kućanstvo. Stanovništvo Zaboka predstavlja 6,58% stanovništva Krapinsko-zagorske županije koje čini 142.432 stanovnika. Prema broju stanovnika na području Županije veći je samo Grad Krapina.

Osnovni podaci o kretanju broja stanovnika u posljednjih pola stoljeća dani su u slijedećoj tablici:

TABLICA - Broj stanovnika

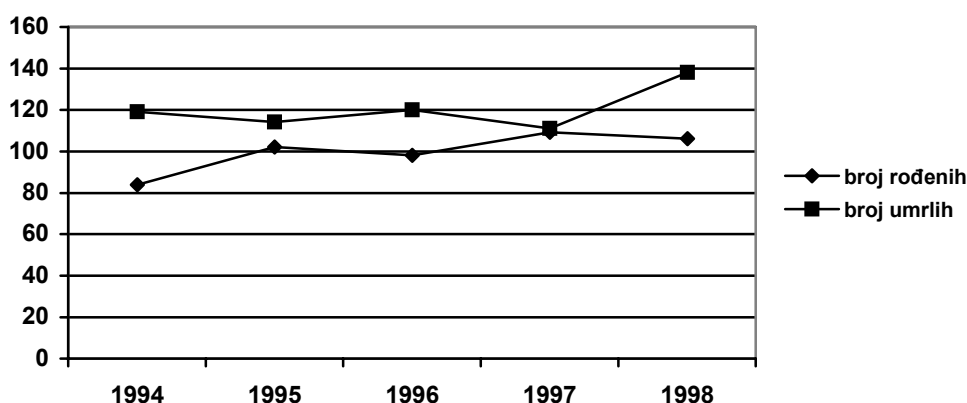
	NASELJA	1961	1971	I 71/61	1981	I 81/71	1991	I 91/81	2001	I 01/91
1	Bračak	41	100	2,44	37	0,37	34	0,92	36	1,06
2	Bregi Zabočki	377	322	0,85	282	0,88	260	0,92	229	0,88
3	Dubrava Zabočka	605	552	0,91	602	1,09	586	0,97	595	1,02
4	Grabrovec	655	759	1,16	730	0,96	667	0,91	655	0,98
5	Grdenci	415	450	1,08	452	1,00	455	1,01	479	1,05
6	Gubaševo	312	338	1,08	259	0,77	245	0,95	253	1,03
7	Hum Zabočki	291	328	1,13	398	1,21	450	1,13	457	1,02
8	Jakuševac Zabočki	361	399	1,11	351	0,88	382	1,09	383	1,00
9	Lug Zabočki	298	405	1,36	471	1,16	510	1,08	535	1,05
10	Martinišće	373	335	0,90	331	0,99	343	1,04	360	1,05
11	Pavlovec Zabočki	361	424	1,17	569	1,34	597	1,05	618	1,04
12	Prosenik Gubaševski	233	196	0,84	188	0,96	195	1,04	175	0,90
13	Prosenik Začretnski	364	348	0,96	285	0,82	240	0,84	191	0,80
14	Repovec	264	287	1,09	297	1,03	321	1,08	340	1,06
15	Špičkovina	812	825	1,02	851	1,03	878	1,03	858	0,98
16	Tisanić Jarek	367	297	0,81	342	1,15	350	1,02	342	0,98
17	Zabok	1.454	2.331	1,60	2.557	1,10	2.881	1,13	2.859	0,99
	UKUPNO	7.583	8.696	1,15	9.002	1,04	9.394	1,04	9.365	1,00

Pregled ukupnog broja stanovnika na području grada od 1961. do 2001. godine prikazan je u slijedećem grafikonu.

Uočava se kontinuirani porast broja stanovnika sve do popisa 2001. godine kada je zabilježen neznatan pad. Uzrok tog neznatnog pada, odnosno stagnacije broja stanovnika Grada Zaboka u razdoblju između dva zadnja popisa najvećim dijelom proizlazi iz negativnog prirodnog prirasta.

Odnos broja rođenih i umrlih na području Grada Zaboka u zadnjim godinama prošlog stoljeća prikazan je slijedećom shemom.

Opća atraktivnost područja Grada Zaboka je na vrlo visokoj razini u prvom redu zahvaljujući njegovom vrlo dobrom prometno geografskom položaju, posebno gradskog središta, koje porast broja stanovnika najvećim dijelom ostvaruje imigracijom. Udio doseljenog stanovništva u ukupnom stanovništvu Grada Zaboka danas iznosi 34,33%.

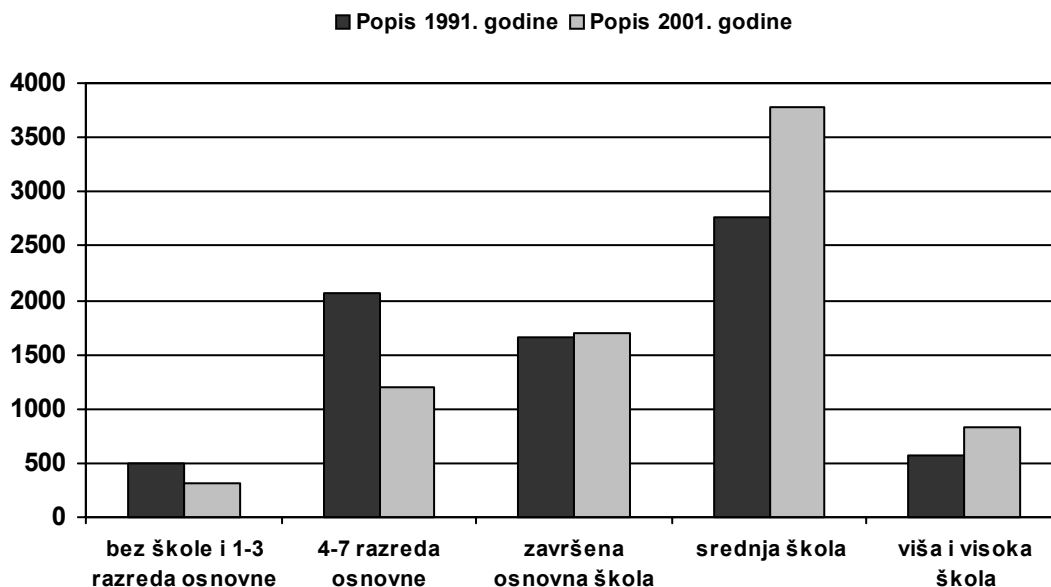
TABLICA - Stanovništvo grada prema migracijskim obilježjima

spol	ukup. br. stan.	od rođenja stanuje u istom naselju	doseljeno u naselje stanovanja									
			svega	iz drugog naselja iste općine	iz drugog grada ili općine iste županije	iz druge županije	iz inozemstva				nepoznato	
							svega	BiH	Makedonije	Slovenije		SRJ
m	4.456	2.868	1.575	396	660	395	119	85	8	9	12	5
ž	4.909	2.127	2.768	726	1.412	496	133	89	4	16	13	1
ukupno	9.365	4.995	4.343	1.122	2.072	891	252	174	12	25	25	6

Prema školskoj spremi i pismenosti za stanovništvo iznad 15 godina (prema popisu 2001. godine) situacija je bila slijedeća: 0,94% bez školske spreme, 2,97% sa završenih 1-3 razreda osnovne škole, 15,33% sa završenih 4-7 razreda osnovne škole, 21,80% sa završenom osnovnom školom, 48,33% sa srednjom školom te 10,63% sa višim i visokim obrazovanjem.

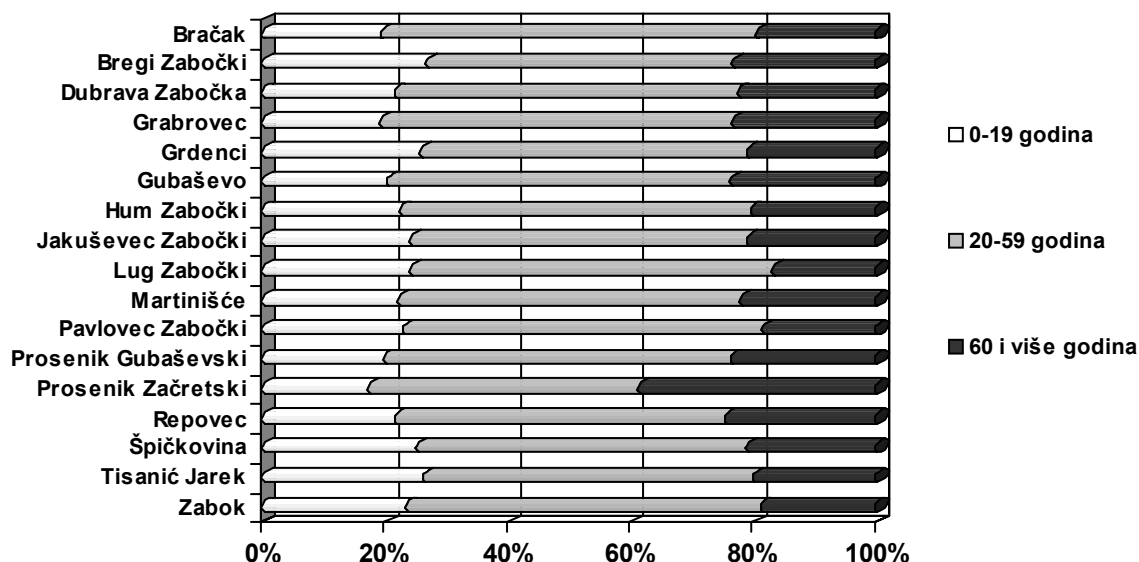
Iako obrazovna struktura nije na zadovoljavajućoj razini, budući da više od 40% gradskog stanovništva ima osnovno ili niže obrazovanje, ipak je u tom pogledu ostvaren određeni pozitivni pomak u odnosu na stanje zabilježeno na popisu stanovništva 1991. godine. Iz usporednog prikaza obrazovne strukture sa posljednja dva popisa stanovništva uočljivo je da je znatno porastao broj srednjeobrazovanog i visokoobrazovanog stanovništva, dok se nasuprot tome, broj stanovnika sa nižim obrazovanjem smanjio.

Dobna struktura stanovništva prema podacima sa popisa 2001. godine također nije povoljna, što se vidi i iz priložene tablice:

NASELJE	UKUPNO	0-19 GODINA	20-59 GODINA	60 I VIŠE GODINA	NEPO- ZNATO	INDEKS STAROSTI
Bračak	36	7	22	7	0	1,00
Bregi Zabočki	229	61	114	53	1	0,87
Dubrava Zabočka	595	129	332	132	2	1,02
Grabrovec	655	126	374	152	3	1,21
Grdenci	479	124	255	100	0	0,81
Gubaševo	253	51	140	59	3	1,16
Hum Zabočki	457	103	260	92	2	0,89
Jakuševac Zabočki	383	93	210	80	0	0,86
Lug Zabočki	535	129	316	90	0	0,70
Martinišće	360	80	201	79	0	0,99
Pavlovec Zabočki	618	142	361	114	1	0,80
Prosenik Gubaševski	175	35	99	41	0	1,17
Prosenik Začretski	191	33	84	74	0	2,24
Repovec	340	74	183	83	0	1,12
Špičkovina	858	215	461	180	2	0,84
Tisanić Jarek	342	90	184	68	0	0,76
Zabok	2.859	673	1.648	530	8	0,79
UKUPNO	9.365	2.165	5.244	1.934	22	0,89

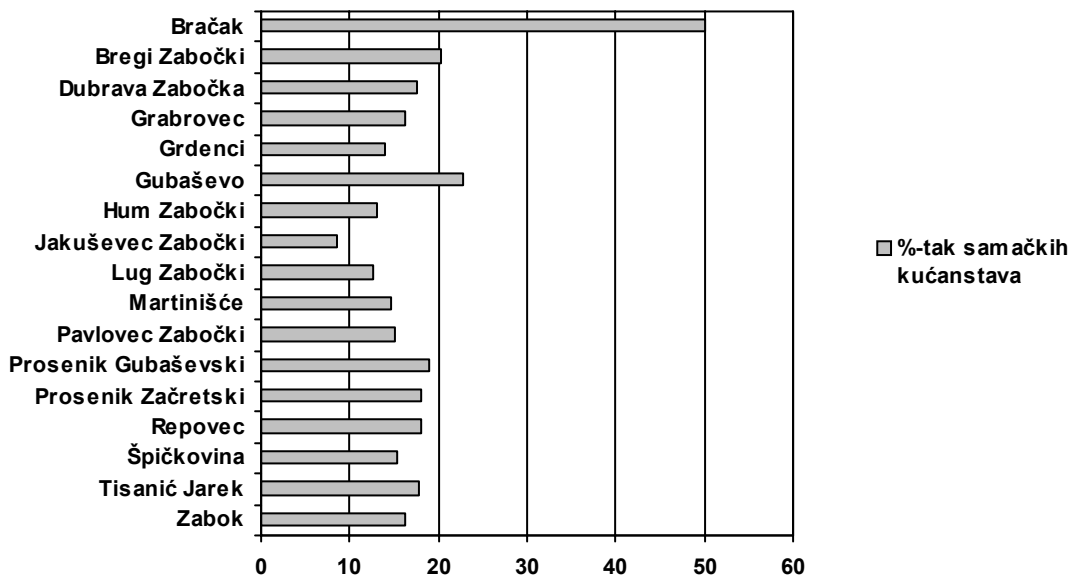
Udio stanovništva od 0 do 19 godina iznosi 23,17%, stanovništva od 20 do 59 godina 56,13%, a stanovništva iznad 60 godina 20,70%. Na temelju ovih podataka može se konstatirati da je stanovništvo Grada Zaboka duboko zašlo u proces starenja. Indeksi starosti po naseljima iz gornje tablice, kao i grafikon dobne strukture pokazuju da nešto povoljniji omjer mladog i starog stanovništva ima naselje Lug Zabočki te da je stanovništvo naselja Prosenik Začretski izrazito staro.

Slijedeća tablica daje pregled broja kućanstava po naseljima prema popisu stanovništva 2001. godine.

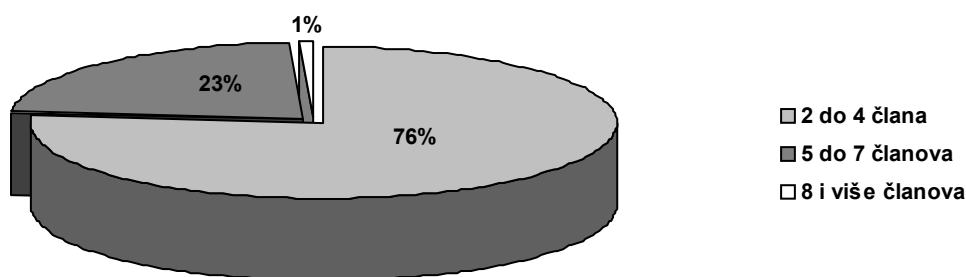
NASELJA	UKUPNO KUĆANSTAVA	OBITELJSKA KUĆANSTVA	SAMAČKA KUĆANSTVA
Bračak	16	8	8
Bregi Zabočki	69	55	14
Dubrava Zabočka	182	149	32
Grabrovec	202	165	33
Grdenci	149	125	21
Gubaševo	88	66	20
Hum Zabočki	137	118	18
Jakuševac Zabočki	106	94	9
Lug Zabočki	165	140	21
Martinišće	95	79	14
Pavlovec Zabočki	193	161	29
Prosenik Gubaševski	63	49	12
Prosenik Začretski	61	48	11
Repovec	100	81	18
Špičkovina	254	210	39
Tisanić Jarek	101	83	18
Zabok	950	784	155
UKUPNO	2.931	2.415	472

Bitan utjecaj na ukupnu demografsku sliku grada imat će i udio samačkih kućanstava, koji je ovdje relativno visok jer gradski prosjek iznosi 16,10%. Većina ovih kućanstava su staračka. Slijedeći grafikon pokazuje da je posebno teška situacija u naseljima Bračak, Bregi Zabočki i Gubaševo, sa više od petine samačkih kućanstava.

Pregled obiteljskih kućanstava prema broju članova (popis 2001. godine) dan je u slijedećoj tablici i grafikonu.

Naselje	Obiteljska kućanstva prema broju članova								
	svega	2	3	4	5	6	7	8 i više	
								broj kućanstava	ukupno članova
Bračak	8	2	2	2	2	-	-	-	-
Bregi Zabočki	55	15	11	9	11	5	3	1	10
Dubrava Zabočka	149	37	29	39	23	18	3	-	-
Grabrovec	165	35	45	46	19	14	4	2	17
Grdenci	125	34	29	32	19	8	1	2	16
Gubaševo	66	19	12	25	6	3	1	-	-
Hum Zabočki	118	24	29	36	17	11	1	-	-
Jakuševac Zabočki	94	23	13	27	17	10	2	2	16
Lug Zabočki	140	35	34	40	19	8	2	2	16
Martinišće	79	12	14	20	13	12	6	2	16
Pavlovec Zabočki	161	37	44	46	20	9	2	3	24
Prosenik Gubaševski	49	14	16	14	3	2	-	-	-
Prosenik Začretski	48	18	11	2	7	7	2	1	8
Repovec	81	15	18	22	13	8	5	-	-
Špičkovina	210	53	35	55	35	25	5	2	17
Tisanić Jarek	83	21	16	20	11	9	3	3	24
Zabok	784	211	220	229	80	31	10	3	27
UKUPNO	2.415	605	578	664	315	180	50	23	191

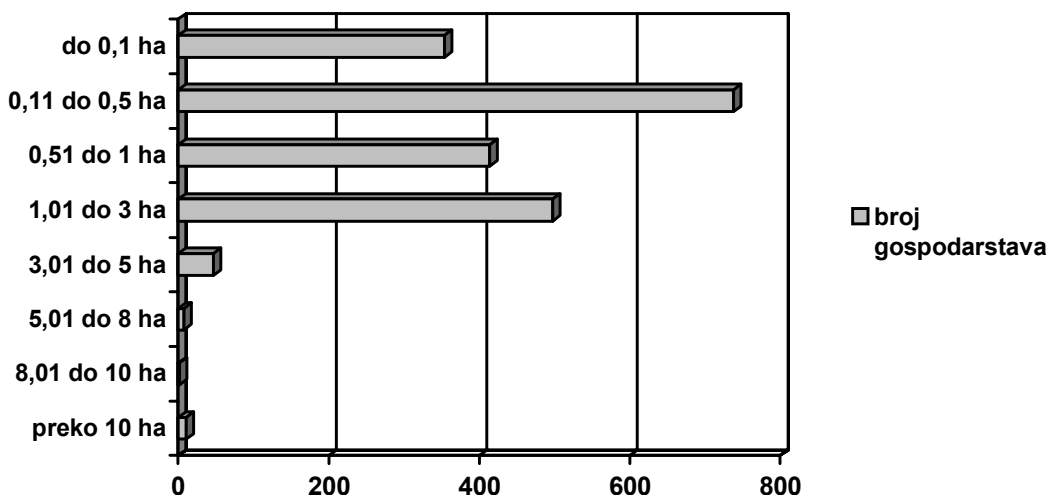
Udio poljoprivrednog stanovništva na području Grada Zaboka je vrlo nizak. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine samo 41 osoba (0,44% ukupnog gradskog stanovništva) se aktivno bavila poljoprivredom. U slijedećoj tablici dani su osnovni podaci o poljoprivrednom stanovništvu Grada Zaboka.

TABLICA – Poljoprivredno stanovništvo

spol	ukupno poljoprivredno stanovništvo	aktivno poljoprivredno stanovništvo			
		svega	obavljaju zanimanje na svom poljop. gospodarstvu i ne zapošljavaju radnike	obavljaju zanimanje na svom poljop. gospodarstvu i zapošljavaju radnike	pomažući članovi
svega	41	33	18	-	2
m	30	25	15	-	2
ž	11	8	3	-	-

Međutim, može se reći da poljoprivredna djelatnost ipak ima veći značaj za ovo područje nego što to pokazuje udio poljoprivrednog stanovništva. Prema popisu

stanovništva 2001. godine preko 70% kućanstava posjedovalo je poljoprivredno gospodarstvo, što ukazuje na činjenicu da se dio gradskog stanovništva bavi poljoprivredom kao dodatnom djelatnošću. Iz grafičkog prikaza poljoprivrednih gospodarstava Grada Zaboka prema veličini korištene površine, uočava se da je većina njih vrlo mala te da proizvode glavnom za vlastite potrebe.

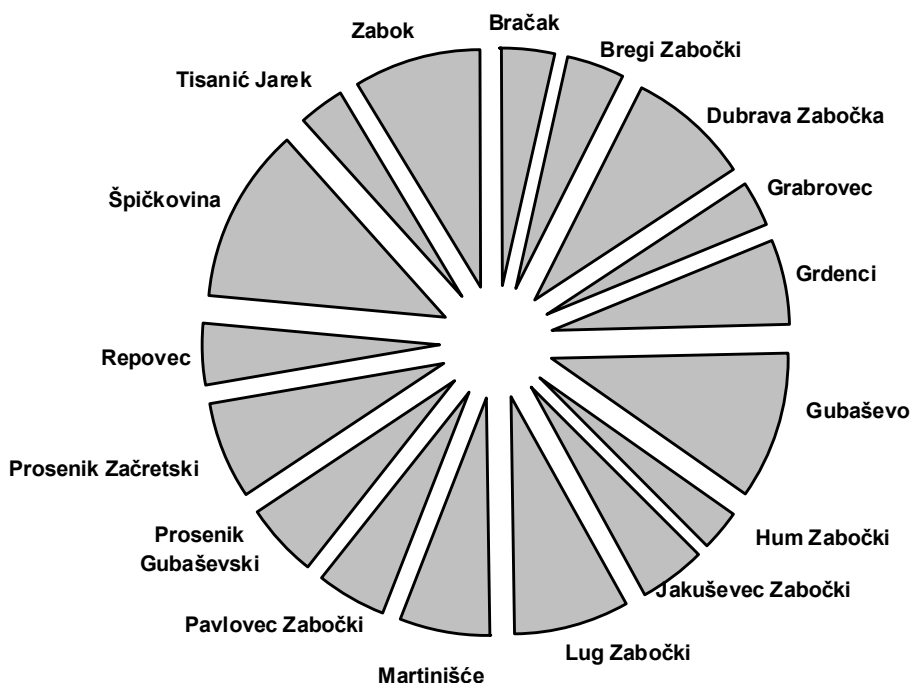
Zaključno se može konstatirati da je Grad Zabok u cjelini područje sa negativnim trendovima u demografskom razvoju. Međutim, unatoč tome, demografska situacija je ovdje znatno povoljnija nego u većem dijelu županijskog i državnog prostora te se može zaključiti da ista neće predstavljati značajan ograničavajući faktor u planiranom razvoju.

1.1.1.2. Naseljenost

Na području Grada Zaboka nalazi se 17 naselja (Bračak, Bregi Zabočki, Dubrava Zabočka, Grabrovec, Gdenci, Gubaševo, Hum Zabočki, Jakuševac Zabočki, Lug Zabočki, Martinišće, Pavlovec Zabočki, Prosenik Gubaševski, Prosenik Začretski, Repovec, Špičkovina, Tisanić Jarek i Zabok). Naselja Grada Zaboka su u prosjeku vrlo mala, a prema veličini se mogu izdvojiti središnje gradsko naselje sa 2.859 te Špičkovina sa 858 stanovnika.

Područje grada prostire se na površini od 34,79 km² odnosno 2,84% ukupne površine županije koja iznosi 1224,22 km². Grad Zabok je prema površini među većima u Krapinsko-zagorskoj županiji.

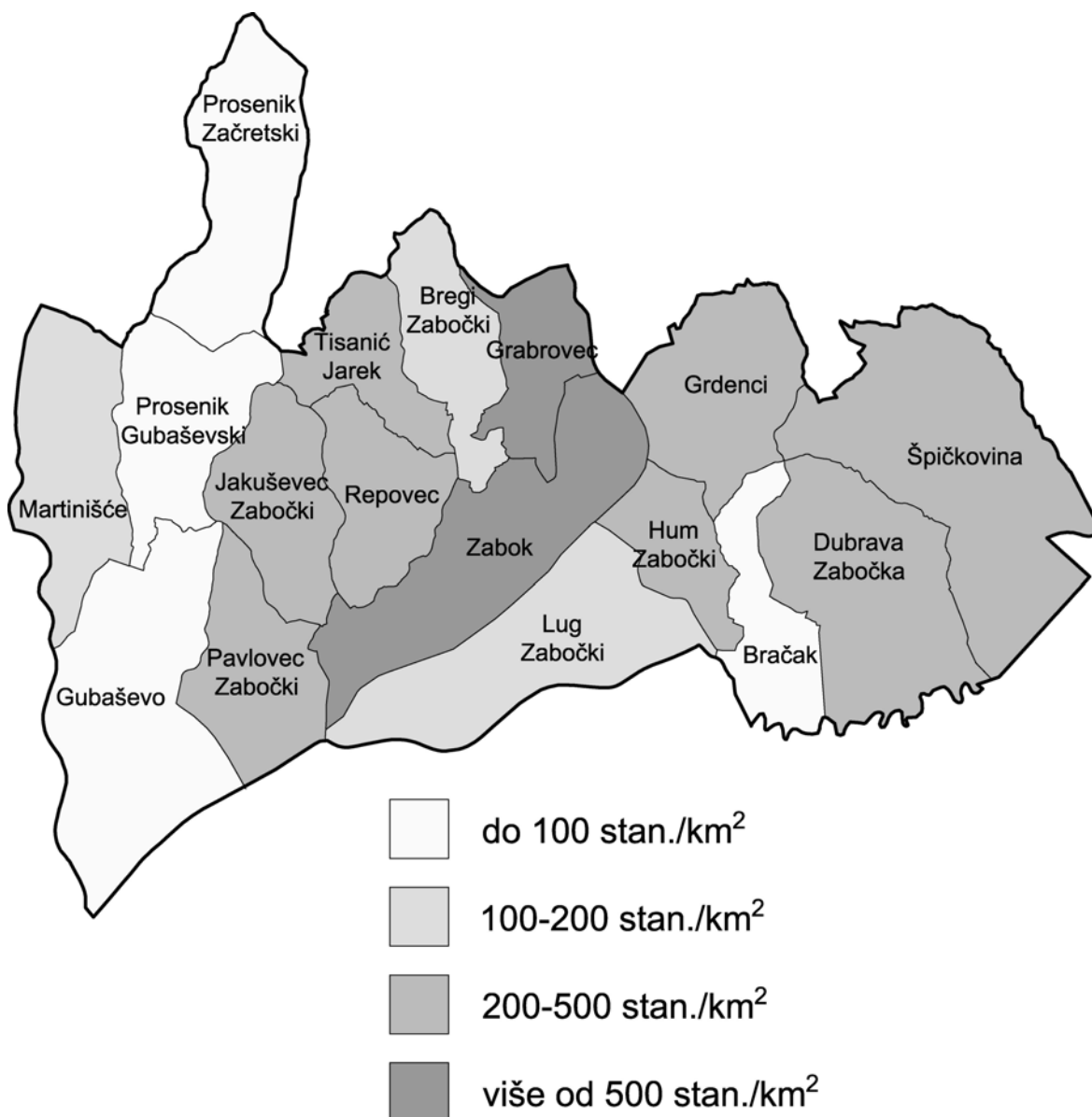
Udio površine pojedinih naselja u ukupnoj površini Grada Zaboka dan je u slijedećem grafičkom prikazu:

Grad Zabok je područje sa vrlo visokom gustoćom naseljenosti. Sa 269,19 st./km² Grad Zabok je najgušće naseljeni dio Krapinsko-zagorske županije, koja se pak svrstava među najgušće naseljene županije Hrvatske. Gustoća naseljenosti na području županije je 116,35 st./km², dok prosječna gustoća naseljenosti u Hrvatskoj iznosi 77,4 st./km².

U slijedećoj tablici dan je pregled površina pojedinih naselja grada i njihova gustoća naseljenosti te podaci o broju stanovnika, stanova i kućanstava sa posljednja dva popisa stanovništva:

Grad Zabok	Površina		Stanovnici				Stanovi				Kućanstva		Gustoća naseljenosti broj st./km ²
			Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	
UKUPNO	34,79	100,00	9.394	100,00	9.365	100,00	2.965	100,00	3.130	100,00	2.959	2.931	269,19
1 Bračak	1,21	3,48	34	0,36	36	0,38	23	0,78	23	0,73	17	16	29,75
2 Bregi Zabočki	1,37	3,94	260	2,77	229	2,45	87	2,93	73	2,33	80	69	167,15
3 Dubrava Zabočka	2,89	8,31	586	6,24	595	6,35	196	6,61	202	6,45	193	182	205,88
4 Grabrovec	1,11	3,19	667	7,10	655	6,99	207	6,98	230	7,35	209	202	590,09
5 Grdenci	2,01	5,78	455	4,84	479	5,11	136	4,59	154	4,92	128	149	238,31
6 Gubaševo	3,48	10,00	245	2,61	253	2,70	89	3,00	101	3,23	84	88	72,70
7 Hum Zabočki	0,98	2,82	450	4,79	457	4,88	134	4,52	139	4,44	152	137	466,33
8 Jakuševac Zabočki	1,58	4,54	382	4,07	383	4,09	123	4,15	109	3,48	119	106	242,41
9 Lug Zabočki	2,70	7,76	510	5,43	535	5,71	142	4,79	178	5,69	145	165	198,15
10 Martinišće	2,06	5,92	343	3,65	360	3,84	95	3,20	93	2,97	92	95	174,76
11 Pavlovec Zabočki	1,64	4,71	597	6,36	618	6,60	180	6,07	204	6,52	183	193	376,83
12 Prosenik Gubaševski	1,81	5,20	195	2,08	175	1,87	59	1,99	63	2,01	55	63	96,69
13 Prosenik Začretski	2,30	6,61	240	2,55	191	2,04	74	2,50	67	2,14	74	61	83,04
14 Repovec	1,41	4,05	321	3,42	340	3,63	94	3,17	105	3,35	95	100	241,13
15 Špičkovina	4,18	12,01	878	9,35	858	9,16	260	8,77	258	8,24	253	254	205,26
16 Tisanić Jarek	1,11	3,19	350	3,73	342	3,65	100	3,37	114	3,64	102	101	308,11
17 Zabok	2,95	8,48	2.881	30,67	2.859	30,53	966	32,58	1.017	32,49	978	950	969,15

Uočava se da je najgušće naseljen dio grada u dolini rijeke Krapine i Krapinice, kojim prolazi i najvažniji prometni pravac. Stanovništvo se koncentriralo u ovom dijelu grada u prvom redu zbog pogodnosti koje pruža ovaj prostor, od sadržaja najznačajnijih društvenih funkcija do dobre prometne povezanosti sa susjednim općinama i Gradom Zagrebom.

Prikaz broja stanovnika, privatnih kućanstava i stambenih jedinica po naseljima prema popisu stanovništva iz 2001. godine dan je u slijedećoj tablici:

NASELJE	UKUPAN BROJ STANOVNIKA	PRIVATNA KUĆANSTVA	STAMBENE JEDINICE	
			SVEGA	STANOVNI ZA STALNO STANOVANJE
Bračak	36	16	23	23
Bregi Zabočki	229	69	95	73
Dubrava Zabočka	595	182	224	202
Grabrovec	655	202	231	230
Grdenci	479	149	174	154
Gubaševo	253	88	124	101
Hum Zabočki	457	137	149	139
Jakuševac Zabočki	383	106	114	109
Lug Zabočki	535	165	183	178
Martinišće	360	95	127	93
Pavlovec Zabočki	618	193	213	204
Prosenik Gubaševski	175	63	79	63
Prosenik Začreški	191	61	76	67
Repovec	340	100	105	105
Špičkovina	858	254	291	258
Tisanić Jarek	342	101	115	114
Zabok	2.859	950	1035	1.017
UKUPNO	9.365	2.931	3.358	3.130

Slijedeća tablica daje pregled ukupnog broja stanova i njihovih površina na području Grada Zaboka, prema podacima sa popisa stanovništva 2001. godine.

stanovi	ukupno	stanovi za stalno stanovanje				stanovi koji se koriste povremeno		stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost
		ukupno	nastanjeni	privremeno nastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
broj	2.941	2.600	2.379	178	43	324	14	3
m ²	208.204	192.726	179.413	11.245	2.068	14.911	439	128

Prosječna veličina svih stanova na području Grada Zaboka iznosi 70,79 m². Prosječna veličina stanova za stalno stanovanje je 74,13 m², dok je prosječan stan za odmor znatno manji (46,02 m²). Općenito se može zaključiti da je standard stanovanja u naseljima Grada Zaboka dobar, što je vidljivo iz prosječne veličine stanova za stalno stanovanje, ali i iz podatka o prosječnoj površini stana po osobi. Prosječan stanovnik gradskog područja raspolaže sa 24,55 m² stambenog prostora.

1.1.1.3. Prirodna obilježja

Geološka obilježja

Prema geotektonskoj rajonizaciji područje Grada Zaboka pripada zapadnom dijelu Panonskog bazena. Šarolik mu je i geološki sastav i proces njegova razvitka. Ovdje nalazimo elemente alpske građe i reljefa te manjim dijelom i obilježja panonske građe. Granica Alpa ide dolinom rijeke Krapine odnosno po dužoj osi Konjščinske sinklinale. Ivančica sa Strugačom te Cesargadskom i Desničkom gorom pripadaju posljednjim alpskim ograncima.

Desinić gora, Kuna gora i Strahinjčica tvore gorski niz sastavljen od vapnenca i dolomita, kao i Cesargradska gora i Strugača, koji se mogu koristiti u građevinarstvu (kamenolomi). Velike rasjedne linije karakteristične su za masive Ivančice i Strahinjčice, a kao popratna pojava postvulkanskog djelovanja i postojećih uzdužnih i poprečnih rasjeda i dislokacijskih lomova javljaju se termalni izvori: Tuheljske, Krapinske, Šemničke, Sutinske i Stubičke Toplice.

Zagorsko površje je geološki veoma dinamično. Područje Grada Zaboka zahvaćeno je aktivnim seizmičkim područjima Medvednice, Ivančice Žumberka i Kozjanskog. Područje Grada Zaboka je u zoni VII.-VIII. stupnj seizmičnosti prema MCS-64 skali.

Reljef

Na području Županije razlikuju se tri osnovne vrste reljefa. Prva vrsta su tzv. naplavne ravni. Ravan rijeka Krapine i Sutle sastavljena je od finih glina manjih debljina. Sastav, mali nagib i odnos prema nanosima prisavskog pojasa, uzrok su slabom otjecanju i dugom zadržavanju padalinske vode. Ravan rijeke Krapine ima značaj za razvoj poljoprivrede, urbanizaciju i izgradnju infrastrukturnih koridora. Ostale ravni manjih površina obuhvaćaju područja slivova rječica Horvatske i Krapinice, a pretežno su poljoprivredne površine. U okviru Grada Zaboka poplavne površine su dolina rječice Horvatske i prostor jugoistočno od autoceste Zagreb - Macelj, dok je dolina rijeke Krapine sjeverozapadno od autoceste koja pripada samom naselju Zabok i njegovoj *industrijskoj zoni* regulacijom zaštićenom od plavljenja.

Druga vrsta reljefa su brežuljkasti krajevi, kojima pripadaju prigorja Maceljske gore, Strahinjčice i Ivančice. U najvećem dijelu to su šumske površine. Nadalje, slijede podgorja na osojnim (sjevernim) stranama gora, kojima pripadaju sjeverna strana Strahinjčice te sjeverozapadna strana Medvednice, područja Grada Zaboka, gdje su također nazočne šumske površine. Ovdje spadaju i pobrđa, što su najviše zastupljeni pojasevi, koji nisu vezani uz gorske masive, a predstavljaju izdvojene reljefne cjeline. Na njima su značajne poljoprivredne površine za voćarstvo i vinogradarstvo te manje šumske površine.

Treća vrsta reljefa odnosi se na gorske masive koji čine znatnu površinu u koje ubrajamo Maceljsko gorje, Ivančicu, Strahinjčicu i Medvednicu. Ovi masivi značajni su zbog šumskih površina, izvora pitke vode, kamena za građevinarstvo, te mogućnosti turističko-rekreativnog korištenja, a izvan su samog prostora Grada Zaboka.

Klima

Klima Zagorja je po tipu kontinentalno-humidna, s tek nešto nadprosječnim raspedom relativne vlage 75-80%. Siječanjski prosjek topline kreće se između 0,8 i 1,4 stupanj dok je srednja toplina srpnja oko 20 stupnjeva. Stanovite toplinske razlike postoje između prisojne i osojne strane planinske prečage Strahinčica-Ivančica, no one su gotovo zanemarive. U najvišim područjima Ivančice i Medvednice često je u zimskim mjesecima zanimljiva pojava toplinske inverzije. Godišnji prosjek oborina kreće se u nizinskom i ravničarskom području oko 941 mm (Zabok) i 986 mm (Kostel). Najveće mjesečne količine oborina su u svibnju, lipnju i srpnju, a sporedni maksimum je u studenom, dok je najmanje oborina u veljači i ožujku. Vjetrovi su pretežno lokalnog značenja i češće se javljaju u smjeru sa zapada na istok nego meridijalnim smjerovima. Osobito je vjetrovita Veternica preko čije grbine struje zračne mase iz sjeverne dravske nizine kroz kamenolomnu sutjesku Očure prema kotlinastom ulegnuću porječja Krapine, što zahvaća i Grad Zabok. Zahvaljujući tome i blizini rijeke Krapine nizinsko područje Grada Zaboka podložno je čestim i izrazitim maglama.

Vegetacija

Vegetacijski pokrov pokazatelj je prirodnih uvjeta i važan je čimbenik u kompoziciji prirodnog i kultiviranog krajobraza. Biljni svijet cijelog Hrvatskog zagorja pripada ilirskoj provinciji *Eurosibirsko-sjevernoameričkog* fitozemljopisnog okruženja. Obilježavaju ga tri klimaksna vegetacijska područja: panonska varijanta šume bukve i jele (*Abieti-Fagetum illyricum*) u višem gorskom pojasu, panonska inačica gorske bukve (*Fagetum illyricum montanum*) u nižem gorskom pojasu i šuma hrasta kitnjaka i običnog graba (*Quercu petraeae-Carpinetum illyricum*) u brdskom i nizinskom pojasu. U dolinama manjih rijeka uobičajena je vegetacija ravničarskog pojasa.

Niži gorski pojas prostora Grada Zaboka obilježavaju čiste, bazične i kisele bukove šume, a uz bukvu pridolaze javor mliječ i gorski javor. Od grmlja u tim šumama pretežito rastu: božikovina, vazdazeleni likovac, crvena bazga, planinska kozja krv i širokolisna kurika.

Osnovna obilježja, brdskog pojasa, su hrastove i grabove šume na neutralnim i slabo kiselim tlima. Na strmim padinama (plitka tla na dolomitnim i vapnenačkim stijenama) rastu šume hrasta medunca i crnog graba. Na kiselim tlima dolaze šume hrasta kitnjaka i pitomog kestena. U ovom području raširen je bagrem, koji raste na gotovo svim tlima (osim mokrim), a pogodan je za pošumljavanje strmijih terena, jer dobro sprječava klizanja tla. Uz hrast kitnjak i pitomi kesten u ovom području rastu još: divlja trešnja, klen, gorski javor, poljski brijest, velelisna lipa. Od grmlja: lijeska, obična kurika, obični likovac, bijeli glog, crveni glog, kalina i svib. Zbog povoljnih klimatskih i ekoloških uvjeta brdski pojas pruža povoljne uvjete za život i djelovanje stanovnika. To je i razlog da su šume većim dijelom iskrčene, a njihova staništa su pretvorena u naselja i poljodjelske površine.

U dolinama duž vodotoka visoka razina podzemne vode uvjetuje rast vegetacije higrofilnih obilježja. Tu se susreću najčešće elementi šumske zajednice johe i hrasta lužnjaka s poljskim jasenom, inače uobičajene u poplavnim područjima nizinskih rijeka panonskog područja. Kao i u gorskom pojasu Grada Zaboka i u ovom njenom dijelu šume su gotovo u cijelosti potisnute, a njihova su staništa zamijenjena ratarskim kulturama, dolinskim i močvarnim livadama, a znatnim dijelom su i izgrađena. Dolinske se livade koriste kao travnjaci ili se pretvaraju u

oranice. Ekološki, biološki i estetski vrlo su vrijedne i zato ih se u pravilu svugdje štiti, jer ih je sve manje. Na povišenijim dijelovima, *gredama*, raste hrast kitnjak i obični grab, klen, malolisna lipa, srebrenolisna lipa, divlja kruška, a u nižim hrast lužnjak i poljski jasen. Duž vodotoka mogu se naći manji jošici, vrbici i topolici.

Obilježja tla

Zagorska tla nisu osobite kakvoće. Pretežno laporasta podloga i meki sarmatski i litavski vapnenci uvjetovali su u Zagorju prilično ograničen razvitak plodnijeg jače podzoliranog tla, pogodnog za oraničke kulture, stvarajući, naprotiv na strmim padinama i valovitim pristrancima brežuljaka pjeskovita ilovasta tla, veoma prikladna za uzgoj vinograda i voćnjaka (jabuke i šljive). Na oraničnim površinama zasijanim žitaricama prevladava kukuruz i pšenica te u manjoj mjeri krumpir. U najnižim predjelima - naročito u dolini rijeke Krapine, prevladavaju aluvijalna tla, pretežno su to livade i sjenološe. Približno 35% županijske površine još se i danas unatoč nekontroliranoj sječi u prošlosti, nalazi pod šumama. Najšumovitiji su gorski predjeli Macelja, Stahinjčice i Ivančice te sjeverni obronci Medvednice. U nizinskim predjelima u dolinama Krapine i Sutle, prevladavaju šume joha i hrasta lužnjaka te grupe vrta, što je karakteristično za poplavna područja. U srednjim se područjima javljaju hrast kitnjak i grab, te (posebno na obroncima Medvednice u stubičkom kraju) pitomi kesten. Šumi hrasta i graba u višim predjelima pridolazi bukva koja ukupnoj drvnoj masi Zagorja ima najveće učešće, dok su u najvišim predjelima bukvi primješani još i smreka i jela, karakteristične za predplaninsku i planinsku šumsku zajednicu. Zbog intenzivne urbanizacije prostor Grada Zaboka bitno je promijenio svoje izvorne svojstvenosti. Zahvaljujući tome znatan dio njegovih brežuljkastih površina zauzimaju nestabilna područja u smislu inženjersko-geoloških obilježja.

Tablica - Struktura poljoprivrednih i šumskih površina Grada Zaboka

OPĆINA/ ŽUPANIJA	UKUPNA POVRŠINA	POLJOPRIV POVRŠINA	OBRADIVE POVRŠINE	ORANICE	ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	VODE	NEPLODNO ZEMLJIŠTE
	ha						
GRAD ZABOK	3441	1954,50	1090,6	856,5	540,8	102,5	780,23
ŽUPANIJA	122847	113442	70460	36564	42982	1036	8369

Štete u krajobrazu

Prekomjerno smanjivanje šumskog pokrova i skidanje biljnog pokrova sa strmih zemljišta, način obrade tla dovode do poremećaja biološke ravnoteže što izaziva neravnotežu u ekološkom sustavu. Takvih pojava, naravno, ima u cijeloj Krapinsko-zagorskoj županiji, a i šire.

Najozbiljniji problem je erozija tla. Ispiranjem biološki vrijednih površinskih dijelova tla na strmijim brežuljkastim dijelovima i njegovim taloženjem u dolinama zamuljuju se korita potoka čime se stvaraju mogućnost većeg plavljenja. Isprana površina tla, lišena humusnog sloja, postaje nepovoljnija za poljodjelsko korištenje. U krajobrazu su nazočni i drugi procesi od kojih je najznačajniji disperzan način izgradnje kad god je to moguće na istaknutim točkama reljefa. Takav način izgradnje poprimio je tako široke razmjere, osobito u dijelovima koji su prometno

razmjerno pristupačniji, a to je praktično cijeli prostor Grada Zaboka, da je šteta za izgled krajobraza, vrlo svojstvenog za Hrvatsko Zagorje, već nepopravljiva. To osobito vrijedi za pogled s auto puta s kojega se lijepo vide padine iznad Grada Zaboka što omeđuju zapadni dio doline rijeke Krapine.

1.1.1.4. Ocjena gospodarskog stanja

Sadašnja gospodarska struktura Grada Zaboka obzirom na raspoložive prostorne, kadrovske i ostale izvore ne može se ocijeniti kao zadovoljavajuća. Gospodarski subjekti, koji privređuju na području grada, u odnosu izgrađenih prema optimalnim kapacitetima, raspoložive strukture radne snage u odnosu na stvarno zaposlenu i sukladno tome s ostvarenim fizičkim i financijskim pokazateljima u odnosu na očekivane ne zadovoljava i ne predstavlja realni temelj ubrzanog gospodarskog i sveukupnog razvoja.

Od početka devedesetih godina, uslijed političkih i gospodarskih promjena, došlo je do propadanja ili zaostajanja dotadašnjih poduzeća i otvaranja novih. U svakoj od gospodarskih djelatnosti došlo je do povećanja broja novih tvrtki. Najveći broj nastao je u djelatnosti trgovine, industrije, građevinarstva i novčanih usluga. U Županiji stope rasta najveća povećanja pokazuju u financijskim uslugama, trgovini, ugostiteljstvu, građevinarstvu i tek potom komunalnim djelatnostima.

Industrija pokazuje smanjenje učešće u odnosu na ranije stanje. To se ne smatra povoljnim, jer je industrija ipak nositelj razvoja i zapošljavanja. Nova industrijska proizvodnja još je preslaba da bi potaknula razvoj gospodarstva, a stare tradicijske industrijske djelatnosti smanjuju svoje učešće u proizvodnji i zapošljavanju (Dekor, Regeneracija, ZIVT i sl.). U razdoblju 1993. do 1997. industrijska proizvodnja pokazuje stalno opadanje. Budući da je proces preustrojstva gospodarstva tek otpočeo, očekuje se daleko veći razvoj industrije u budućnosti, što bi se trebalo odraziti i u Gradu Zaboku.

Obrtništvo u posljednjem desetljeću pokazuje rast, što na neki način ublažuje slabljenje, ili nestanak industrijskih poduzeća. Rast je zabilježen kod svih vrsta obrtničkih djelatnosti, čak i kod proizvodnih, što je osobito značajno. Obrtništvo djeluje u pet grana: uslužno zanatstvo, proizvodno zanatstvo, prijevoz, trgovina i ugostiteljstvo.

Poljodjelstvo u smislu osnovne gospodarske djelatnosti nije jako razvijeno. Osobito ne u Zaboku. Većina zaposlenog stanovništva u industriji i drugim djelatnostima bavi se i poljodjelstvom kao dopunskom djelatnošću. Osnovno obilježje poljodjelskih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost. Od ratarskih kultura najviše se uzgaja pšenica, ječam i kukuruz, od povrća krumpir, kupus, kelj, mahune, grah i sl., od voća: jabuke šljive, trešnje, višnje i marelice. Tradicija vinogradarstva posljednjih se godina unapređuje sadnjom plemenitih sorta grožđa i proizvodnjom vrsnih vina, pa bi to mogla biti djelatnost od većeg značenja i u Gradu. U stočarstvu orijentacija je na uzgoju goveda, svinja i peradi, pa je vrijedno spomenuti proizvodnju mlijeka. Poljodjelstvo je neadekvatno organizirano, rascjepkano s usitnjenim posjedima, tržišno neprilagođeno.

Iako šume zauzimaju znatnu površinu, učinci od gospodarenja šumom u Gradu Zaboku nisu osobiti, bolje je reći da su oni minimalni. Većina šuma je u privatnom vlasništvu, u Županiji oko 75%. Većim dijelom su devastirane i pretvorene u šume panjače. Ono malo šuma u državnom vlasništvu u dobrom je stanju.

Turizam kao djelatnost slabo je razvijena. Među četrnaest turističkih mjesta u Županiji, u *Pravilniku o proglašenju i razvrstavanju turističkih mjesta u razrede* (NN 6/92.) nema nijednog.

U primarnim djelatnostima radi minimalan broj zaposlenih pa ih možemo smatrati marginalnim.

U sekundarnim djelatnostima, prvenstveno industriji i ponešto građevinarstvu kapaciteti i gospodarski subjekti smješteni su u gradskom središtu naselju Zaboku. U zadnje vrijeme, zahvaljujući mjerama poticanja privatne inicijative, značajnije se razvija djelatnost obrtništva i pružanja osobnih usluga od strane fizičkih osoba.

U tercijarnim djelatnostima najsnažnije su razvijene usluge zdravstva i socijalne skrbi 8,63%, državne vlasti, lokalne samouprave i sl. usluga 7,12%, te trgovine 6,81%. Iako su, gledajući u cjelini, sve djelatnosti tercijarnog sektora podjednako zastupljene, bolja će opremljenost prostora Grada Zaboka uslijediti tek kad se smanji izrazita koncentracija ovih usluga u samom naselju Zabok.

Temeljem izloženog može se zaključiti da je osim velike koncentracije u naselju Zabok, trenutna gospodarska struktura te cjelokupna gospodarska situacija u Gradu Zaboku povoljna, ali samo u smislu perspektive mogućeg razvoja. Navedeno ukazuje na potrebu ozbiljnog pristupa problemu gospodarskog razvoja. Rečeno uključuje, kao preduvjet, potrebu iznalaženja mjera za poboljšanje gospodarske strukture, povećanje broja radnih mjesta i zaposlenih te time stvaranje uvjeta za ubrzani gospodarski i svekoliki razvoj i napredak Grada Zaboka.

Prostorni plan mora odgovoriti osiguravanjem prostornih predispozicija razvoja.

1.1.1.5. Ocjena stanja kulturno-povijesnog nasljeđa kraja

1.1.1.5.1. Polazišta

Grad Zabok nalazi se u središtu južnog dijela Krapinsko-zagorske županije. Prema etimologiji stara hrvatska riječ "bok" između ostalog označava i istaknutu okuku riječnog toka, a srednjovjekovni posjed Zabok nalazio se upravo na unutrašnjoj strani velikog luka rijeke Krapinice. Brežuljkasto područje nadmorske visine od 150 do 270 m okružuju rijeke Krapinica na istoku, Horvatska na zapadu i Krapina na jugu. Rubom ovih mjestimice močvarnih i naplavnih dolina stoljećima su utirani putevi iz smjera Zagreba desnom obalom rijeke Krapine, a na području Zaboka granaju se prema Klanjcu, Krapini, Varaždinu i Stubici.

Feudalni posjed Zabok po prvi put se u javnim ispravama spominje početkom 14. stoljeća i to u darovnici ugarsko-hrvatskog kralja Karla I. koji prema preporuci bana Mikca daruje posjed Zabok Petru, sinu Nuzlina, budući da je dotadašnji vlasnik Samson umro bez nasljednika. Darovnicu je potvrdio nasljednik kralja Karla, Ljudevit I. 1335. g. Potomci Petra Nuzlinovog de Zabok od 15. st. služe se prezimenom Zaboky de Zabok. Sjedište ovog velikog feuda bio je drveni kaštel na brijegu nedaleko kapele Sv. Antuna u predjelu Grabrovec. Posjed se kasnije usitnjavao diobama, te se na istočnom dijelu izdvaja Gubaševo s Gredicama, a na zapadnom Prilesje (današnji Bračak), a tu su i Špičkovina, Grdenci i drugi posjedi.

Kod prvog popisa župa Zagrebačke biskupije 1334. godine, područje Zaboka nalazilo se u južnom graničnom dijelu župe Sv. Križ Začretje. Iz tog doba preostala je gotička kapela Sv. Antuna u Grabrovcu, a kapela Sv. Matina i Sv. Jelene, koja

je imala funkciju župne crkve do izgradnje nove, na brijegu iznad sadašnjeg župnog dvora napuštene su u 18. st.

Župa Sv. Jelene u Zaboku osnovana je 30. travnja 1658. god. zalaganjem Baltazara, posljednjeg muškog potomka obitelji Zaboky kojega 1660. god. nasljeđuje zet Baltazar Vojković-Vojkffy od Klokoča. Gradnju nove župne crkve započeo je 1786. g. Sigismund Vojković, a završena je 1805. god. Oko crkve razvija se naselje u kojem je nakon god. 1852. izgrađena škola, a poslije ukidanja kmetstva naseljavaju se parcele uz glavnu prometnicu.

Najveći poticaj prostornom razvoju Zaboka donosi regulacija riječnih tokova i izgradnja željezničke pruge Zaprešić – Varaždin – Čakovec, koja je zajedno s odvojkom prema Krapini otvorena 13. XII. 1886. Izgradnja tvornice tekstila 1928. godine početak je industrijskog razvoja koji se nastavlja sve do danas, potaknut i gradnjom zagorske magistrale (1964. godine) i autoceste Zagreb – Macelj (1991.). Zabok zbog svojeg povoljnog prometnog položaja, razvijene industrije, trgovine, školstva, zdravstva, te drugih posebnosti ima velike mogućnosti daljnjeg razvoja. Heterogena izgradnja bez urbanističke koncepcije kojom bi se stvorilo novo lice grada ostavlja Zabok bez prepoznatljivog urbanog identiteta.

Na području Grada Zaboka do sada je status zaštite imalo svega 6 spomenika kulture prema *Popisu Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela* u Zagrebu: Upisom u Registar spomenika (R) nije zaštićen ni jedan spomenik.

Rješenjem o preventivnoj zaštiti (P) zaštićeno je 5 spomenika:

- dvorac Kulmer u Bračaku,
- dvorac Đalski u Gubaševu,
- kapela Sv. Antuna u Grabrovcu,
- župna crkva Sv. Jelene Križarice u Zaboku,
- grobnica obitelji Tompić na groblju u Zaboku,
- kurija Tompić u Grdencima.

Dosad su bile evidentirane sljedeće građevine:

- kapela Sv. Roka u Tisanić Jarku,
- kurija župnog dvora u Zaboku,
- stambene kuće u Zaboku u ulici M. Gupca br. 36, 68 i 74

Za potrebe izrade ovog Plana obavljena je reambulacija postojećeg popisa i njegova dopuna, osobito u dijelu povijesnih naselja, tradicijske arhitekture, industrijske i tehničke baštine, te područja krajolika. Evidentirano je još kulturnih dobara, od kojih je nekoliko predloženo za hitan upis u Registar nepokretnih kulturnih dobara, a za ostala dobra predlaže se zaštita putem odredbi ovog Plana (na razini Grada Zaboka).

Inventarizacija prostora provedena je prema suvremenoj konzervatorskoj metodologiji i standardima valorizacije, koji se temelje na integralnom pristupu vrednovanja kulturne i prirodne baštine. Temeljna pretpostavka ambijentalne zaštite je činjenica da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s prostorom u kojem se nalazi. Kulturna baština Grada Zaboka doprinos je ukupnoj baštini Hrvatskog Zagorja kao krajobrazno svojstvene regije kojoj pripada.

Na području Grada Zaboka od povijesnih naselja dosad nije bila zaštićena ni jedna povijesna jezgra. Obradom terena ustanovljeno je da je na području obuhvata

plana ima nekoliko povijesnih naselja seoskih obilježja koji sadrže elemente kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura; prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, vrednovana su sljedećim kategorijama: 1. (nacionalnog), 2. (regionalnog), 3. (lokalnog) značenja. Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra pripadaju vrsti sakralnih, vojnih i civilnih građevina. Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i sljedeće vrste: gospodarske i industrijske, tehničke građevine s postrojenjima, te grobne – memorijalne građevine i sklopovi.

1.1.1.5.2. Povijesna naselja gradskih obilježja

Grad Zabok

Povijesni podaci: Ime Zabok prvi put se u zasad poznatim povijesnim dokumentima spominje god. 1335. kad se posjed Zabok daruje Petru Nuzlinu, da bi se njegovi nasljednici u 15. st. služili imenom "Zaboky de Zabok". Oni su podno kapelice Sv. Antuna u Grabrovcu imali kaštel po svoj prilici drveni. Podatak o postojanju kaštela u Zaboku daje nam *urbar* posjeda Zabok iz god. 1642., sastavljen je u *kaštelu* Zabok, a potpisuje ga Baltazar Zaboky. Centralne funkcije naselje Zabok počinje dobivati uspostavom župe Sv. Jelenegod. 1658. Kapela Sv. Jelene koja se nalazila na brijegu blizu župnog dvora imala je funkciju župne crkve. Nova župna crkva i župni dvor grade se 1786. 1852. godine izgrađena je i škola, a duž glavne ulice naselja, cestovne prometnice započinje izgradnja stambenih kuća. God. 1886. puštena je u promet željeznička pruga Zaprešić - Varaždin - Čakovec s odvojkom prema Krapini i željezničkom stanicom. Značajniji razvoj Zaboka u gradsko naselje iniciran je izgradnjom tvornice tekstila 1928. (čija je zgrada izgorjela, te je 1936. izgrađena nova).

Položaj naselja na raskrižju važnih povijesnih komunikacija, koje su prolazile rubovima dolina riječica Krapine i Krapinice, čije su trase poznate još u antici. Danas se nalazi na čvorištu željezničkih i cestovnih pravaca koji povezuju Hrvatsko Zagorje preko Zagreba, Krapine i Varaždina sa širim prostorom. Mikrolokacija na okuci nizine rijeke Krapine, na spoju nizine i padina brda jugoistočne orijentacije, omogućuje dobru insolaciju naselja.

Urbana matrica definirana je glavnom cestovnom komunikacijom, uz koju je smještena župna crkva Sv. Jelene i nekadašnji župni dvor. Ispred glavnog pročelja crkve, s jugozapadne strane oblikovan je prostor trga parkovnog karaktera, kojeg uokviruju stambene jednokatnice, građene 60-tih godina. Na padini brijega smješten je župni dvor i nekadašnja vila za inženjere zaposlene u tekstilnoj tvornici Milana Prpića, izgrađena krajem 30-tih. Danas je u funkciji uredskih prostora županijskih i gradskih službi. Izvorno je bila okružena velikim parkom, a danas samo ostatkom. Generatori urbanističkog razvoja Zaboka, bili su željeznička pruga (građena 1886.) i tvornica tekstila (1928.) s pratećim stambenim naseljem.

Građevna struktura. Povijesnu građevnu strukturu najuže jezgre grada oko župne crkve čini nekoliko samostojećih malogradskih stambenih kuća jednokatne i prizemne visine, izgrađenih tijekom 19. st. Stambene kuće u ulici M. Gupca

36 i 68 imaju visoku povijesnu i arhitektonsko urbanističku vrijednost. Znatnu urbanističko dokumentarnu vrijednost ima i urbanistički sklop stambenih kuća (radničko naselje tvornice tekstila i vila za inženjere). Uz glavnu ulicu (M. Gupca) očuvano je niz pojedinačnih primjera tradicijske i malogradske stambene izgradnje koji imaju značenje u definiranju identiteta grada (br. 45, 47, 97, 220, 226, 228).

1.1.1.5.3. Povijesna naselja seoskih obilježja

S obzirom na količinu očuvanih kulturno povijesnih vrijednosti u naseljima, njihove ambijentalne i graditeljske vrijednosti, valorizirana su kao naselja lokalne vrijednosti, izuzev Prosenika Začretskog, koji ima očuvane veće grupe tradicijskih okućnica. Osim povijesnih podataka, prostornih ambijentalnih i graditeljskih obilježja, dan je i tabelarni prikaz kulturnih dobara po naseljima.

Područje Grada Zaboka administrativno je podijeljeno u sedamnaest naselja: Zabok kao gradsko naselje i sela: Bračak, Bregi Zabočki, Dubrava Zabočka, Gdenci, Grabrovec, Gubaševo, Hum Zabočki, Jakuševac Zabočki, Lug Zabočki, Martinišće, Pavlovec Zabočki, Prosenik Gubaševski, Prosenik Začretski, Repovec, Špičkovina i Tisanić Jarek.

Bračak

Povijesni podaci: Toponim Bračak spominje se u povijesnim izvorima kao Prilesje, jedan od velikaških posjeda na koje se podijelio posjed Zabok (15. stoljeće). Na lokaciji današnjeg dvorca stajala je ranije drvena kurija na čijoj je gredi bila urezana god. 1712. Kurija je srušena god. 1889. i iste je godine građen današnji dvorac, okružen perivojem.

Položaj: smješten na južnoj padini brda iznad doline riječice Krapinčice. Osim dvorca s pratećim gospodarskim zgradama i zgradama koje su u funkciji bolnice, nema povijesne građevne strukture.

Dubrava Zabočka

Povijesni podaci: U urbarima iz 17. st. spominje se kao posjed.

Prostorna organizacija: Danas je selo razvučeno duž regionalne ceste i na padini brda uz nekadašnji seoski put. Na vrhu sela (starijem dijelu) očuvana je starija građevna struktura (nekoliko drvenih kuća), ali već je prisutna tendencija njihovog rušenja i gradnje zamjenskih.

Građevna struktura: U naselju prevladava novija zidana izgradnja, pretežno katnica, dok su evidentirani objekti tradicijske arhitekture smješteni na uzvisini na kraju naselja uz seoski put. Pored puta postavljeno je raspelo. Očuvani su:

- k. br. 74. Drvena i djelomično zidana prizemnica sa zidanim podrumom, građena 20-tih godina 20-tog stoljeća.
- k. br. 75. Drvena prizemnica sa zidanim podrumom, građena početkom 20-tog st.
- na samom kraju sela nalaze se i dvije drvene prizemnice na uzvisini, jedna ima zidani podrum, građene 20-tih godina.

U blizini nogometnog igrališta smještena je mala etno zbirka (ima ugostiteljsku

funkciju) na k. br. 67., "Zagorska hiža", ograđena okućnica sa ogradom od pruća i kolaca, unutar koje se nalaze dvije drvene prizemnice, jedna starija sa «hrvaškim» uglima i okrećena, i druga «novija» sa otesanim uglima s početka stoljeća te krušna peć.

Grabrovec

Povijesni podaci: na lokalitetu Grabrovec stajala je kapela vjerojatno još tijekom 15. st. (gotički elementi očuvani u današnjoj), a blizu nje i kaštel za kojeg zasad nema detaljnijih podataka. Arheološkim istraživanjima dobila bi se preciznija slika.

Prostorna obilježja: današnje selo je smješteno linijski uz cestu s nekoliko manjih odvojaka. Prostor brijega oko kapele Sv. Antuna zaposjednut je izgradnjom klijeti i kuća. Na brijegu je u srednjem vijeku stajao kaštel (vjerojatno drveni), čiji bi se ostaci mogli utvrditi arheološkim sondiranjem i istraživanjima

Građevna struktura: u selu je zastupljena uglavnom nova izgradnja, s malim brojem očuvanih tradicijskih kuća, br. 50, 51, 87,88, 90 te nekoliko drvenih klijeti na brijegu južno od kapele Sv. Antuna. U naselju Tršinski očuvano je nekoliko tradicijskih kuća br. 10,13.

Gubaševo

Povijesni podaci: Posjed Gubaševo (Gredice) uspostavlja se nakon podjele posjeda Zabok nasljednicima Petra Nuzlina (15. st). U Gubaševu se nalazila drvena kurija obitelji Gubaševečki (Gubašoci). Ostaci te kurije očuvani su samo u dijelu podruma kuće br... U Gredicama se god. 1570. javlja posjed Mihajla Pernara, kasnije poznat kao kurija Gredice.

Prostorna obilježja: Danas je selo organizirano linijski uz cestu i na padinama brda. Na raskrižju starih cesta prema Krapinskim Toplicama i Velikom Trgovišću formiran je centar s trgovinom i gostionom.

Građevna struktura. U selu preteže nova gradnja jednokatne visine, izuzev nekoliko sporadičnih primjera starijeg sloja (poč. 20. st.). U zoni podruma kuće k.br. očuvani su podrumi nekadašnje kurije.

Jakuševac Zabočki

Prostorna obilježja: Selo je smješteno u nizini sa zaseocima na manjim uzvisinama, organizirano je linijski uz lokalnu cestu.

Građevna struktura: U nizinskom dijelu sela zastupljena je nova izgradnja, izuzev pojedinačnih primjera tradicijske arhitekture. Uz glavnu cestu evidentirane su kuće:

- k.br.11, zidana prizemnica s podrumom, užim zabatnim pročeljem orijentirana prema cesti, građena 20-tih godina, s nišom ispod zabatnih prozora u kojoj se nalazi kip Sv. Obitelji. Unutar ograđene okućnice nalaze se zidani gospodarski objekti.

- k.br.31, drvena prizemnica, užim zabatnim pročeljem orijentirana prema cesti, građena na početku stoljeća, ožbukana na tradicijski način tzv."šibićevanjem". Unutar ograđene okućnice osim gospodarskih objekata podignuta je nova zidana prizemnica.

Na padini brda u nekadašnjem zaseoku očuvano je još nekoliko okućnica s tradicijskim kućama i gospodarskim građevinama.

Hum Zabočki

Prostorna obilježja: Selo je smješteno na najnižim padinama brda, uz cestu Zabok-Bedekovčina.

Građevna struktura: U selu danas prevladava nova izgradnja, ali je kao prostorna cjelina očuvan dio sela u kojem je očuvana tradicionalna parcelacija i drvena tradicijska arhitektura. Očuvane su okućnice sa sljedećim brojevima:

- drvena prizemnica sa zidanim podrumom, dužim pročeljem orijentirana prema cesti, građena početkom stoljeća. U lošem građevinskom stanju (nalazi se nasuprot k.br.28).
- k. br. 28 i k. br. 29, velika drvena prizemnica sa zidanim podrumom, dužim pročeljem orijentirana prema cesti, građena početkom stoljeća. Drveni trijem se glavnim dužim pročeljem. Ima dva vlasnika, i dva kućna broja, tako da je dio koji pripada k.br. 29. obnovljen. Ovaj objekt se svakako može uvrstiti među vrijednije objekte tradicijske arhitekture Huma Zabočkog.
- k. br. 35, drvena prizemnica sa "hrvaškim" uglima, dvostrešnim krovom i poluskošenim zabatom, građena krajem 19. st. Može se zaključiti da pripada među najstarije objekte tradicijske arhitekture u Humu. Izvan funkcije.
- k. br. 36, drvena prizemnica sa "hrvaškim" uglima, dvostrešnim krovom, građena krajem 19. st. također se može uvrstiti među najstarije objekte tradicijske arhitekture u Humu. Recentno su obnovljeni prozori.
- k. br. 40, drvena prizemnica sa zidanim podrumom, građena 1935. Sačuvana i redovno održavana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima. Unutar ograđene okućnice nalaze se pripadajući gospodarski objekti i tzv. ljetna kuhinja, manja prizemnica u kojoj stanuje vlasnik preko zime, zbog lakšeg grijanja. Ovaj objekt se može uvrstiti među vrijednije objekte tradicijske arhitekture u Humu.
- k. br. 41, drvena prizemnica sa "hrvaškim" uglima, dvostrešnim krovom, pripada najstarijim objektima tradicijske arhitekture u Humu.
- k. br. 42, drvena prizemnica s otesanim uglima, podignuta na zidanom temelju, građena početkom 20-tog stoljeća, svojim izvornim arhitektonskim oblikovanjem pridonosi ambijentalnoj cjelini.
- k. br. 45, drvena prizemnica sa otesanim uglima, građena početkom 20-tog stoljeća, u lošem građevinskom stanju, radi neodržavanja. Unutar ograđene okućnice nalaze se gospodarski objekti.
- k. br. 44, drvena prizemnica sa «hrvaškim» uglima, u lošem građevnom stanju. Prema karakteristikama gradnje može se uvrstiti među najstarije objekte.
- evidentirana je drvena klijet, smještena malo dalje od skupine navedenih

kuća. Klijet je jednodrumna, s velikim starim dvokrilnim vratima.

- k. br. 81, drvena prizemnica sa zidanim podrumom, dužom stranom orijentirana prema cesti. Horizontalno slagane *planjke* spajane su na "hrvaške" ugle, očuvana je originalna stolarija, dužim dvorišnim pročeljem proteže se drveni trijem. Ovaj se objekt može uvrstiti među najstarije objekte tradicijske arhitekture u Humu.

Prosenik Gubaševski

Prostorna obilježja: Selo je smješteno na rubu doline potoka Prosenika i na blagim padinama, a sastoji od nekoliko zasebnih cjelina, zaselaka.

Građevna struktura: Najočuvanija tradicijska struktura očuvana je u zaselku Šilipetri. Očuvane su okućnice:

- k. br. 2, zidana i djelomično zidana prizemnica užim zabatnim pročeljem orijentirana prema cesti, građena početkom stoljeća. Izvan stalne stambene funkcije, koristi se kao kuća za odmor. Očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima, te se može uvrstiti među vrijednije objekte tradicijske arhitekture Prosenika.
- k. br. 17, drvena prizemnica sa zidanim podrumom tzv. "palnicpalnicom", smještena na blagoj uzvisini, dužim glavnim dvorišnim pročeljem orijentirana prema cesti, građena je početkom stoljeća. Očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima također se može uvrstiti među vrijednije objekte tradicijske arhitekture u Proseniku.
- k. br. 19, drvena prizemnica sa zidanim podrumom nalazi se u neposrednoj blizini k.br.17. Iako ima naknadno ugrađene trokrilne prozore, pridonosi ambijentalnoj cjelini. Kuća je građena početkom stoljeća.
- k. br. 22, drvena prizemnica sa zidanim podrumom dužim dvorišnim pročeljem orijentirana prema seoskom putu, građena krajem prošlog stoljeća. Drvene *planjke* spajane su na "hrvaške" ugle, a dužim dvorišnim pročeljem kao i zabatnim proteže se drveni trijem tzv. "ganjk". Unutar ograđene dosta zbijene okućnice nalaze se pripadajući gospodarski objekti, također drveni. Ovaj se objekt svakako može uvrstiti među najvrijednije objekte tradicijske arhitekture Prosenika Gubaševskog.
- k. br. 25, drvena prizemnica prilično udaljena od puta, prema karakteristikama gradnje svakako najstarija u Proseniku, napuštena i samim tim u izrazito lošem stanju. *Planjke* su spajane na "hrvaške" ugle, troprostorna organizacija, očuvana u izvornom arhitektonskom obliku i detaljima predstavlja najvrijedniji objekt tradicijske arhitekture na ovom području.

Prosenik Začretski

Prostorna obilježja: Selo smješteno u dolini potoka Prosenika i na padinama okrenutim dolini. Obuhvaća više zasebnih prostornih cjelina, zaseoke. Administrativno pripada Proseniku dio prostorne i građevne strukture sela Klupci, podno kapele Majke Božje Klupečke.

Građevna struktura: U zaseoku Sinkovići prevladava tradicijska arhitektura, s

nekoliko novih kuća. Očuvana je tradicijska arhitektura na sljedećim okućnicama:

- k. br. 11, drvena prizemnica sa zidanim podrumom "palnicom", građena 20-tih godina ovog stoljeća. Dužim glavnim dvorišnim pročeljem na kojem je bio trijem gleda prema cesti. Očuvana je originalna lijepa stolarija, posebno su lijepa ulazna dvokrilna vrata sa secesijskim detaljima. Objekt je napušten i u izrazito je lošem građevnom stanju, a mogao bi se uvrstiti među vrijednije objekte tradicijske arhitekture.
- k. br. 17, drvena prizemnica položena u dubini parcele, dužim pročeljem orijentirana prema putu, sa planjkama spajanim na "hrvaške" ugle. Očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima građena krajem 19. st. Zajedno sa svojim gospodarskim objektima predstavlja vrlo vrijedan primjer tradicijske arhitekture ovog kraja. Kuća je izvan stambene funkcije.
- k. br. 19, drvena prizemnica smještena na uzvisini, s planjkama spajanim na "hrvaške" ugle, troprostornom organizacijom unutarnjeg prostora. Očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima, građena krajem 19-tog ili na samom početku 20-tog stoljeća. Može se uvrstiti među najvrijednije objekte tradicijske arhitekture.
- k. br. 21, drvena prizemnica, užim zabatnim pročeljem gotovo izlazi na cestu, prema kazivanju vlasnice, najstarija je kuća u zaselku Sinkovići, a građena je prije 200.g. Drvene *planjke* spajane su na "hrvaške" ugle. Kuća je očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima, s troprostornom unutarnjom organizacijom i očuvanom krušnom peći u velikoj sobi "kući". Iz malog trijema ulazi se u sve prostorije. Stupovi trijema tzv. "strelice" ukrašeni su rezbarenjem i bojama hrvatske trobojnice. Ovaj objekt svakako se može uvrstiti među najvrijednije objekte tradicijske arhitekture Hrvatskog Zagorja.
- k. br. 29, ostatak stare kuće, drvena prizemnica na koju se nastavlja viša i veća drvena prizemnica dograđena prije 50-tak godina. Stariji dio objekta, građen je krajem 19. st. s horizontalno slaganim planjkama spajanim na "hrvaške" ugle. Prozorski otvori su dvokrilni sa šprljcima, malih dimenzija. Stari dio se koristi kao spremište, dok se stanuje u novijem dijelu objekta. Unutar okućnice nalaze se gospodarski drveni objekti.
- k. br. 32, drvena prizemnica na zidanom temelju smještena na uzvisini. Građena početkom 20-tog stoljeća, očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima, te predstavlja vrijedan primjer ruralne tradicijske arhitekture zaselka Sinkovića. Unutar okućnice nalaze se drveni i zidani gospodarski objekti. Dio sela Klupci (njegove prostorne cjeline) koji administrativno pripada Proseniku obuhvaća sljedeće okućnice:
- k. br. 3, drvena prizemnica manjih dimenzija, položena na zidani temelj, očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku, obnovljena, građena početkom 20-tog stoljeća vrijedan je primjer ruralne tradicijske arhitekture. Nalazi se u neposrednoj blizini crkve te pridonosi vrijednosti ruralne cjeline.
- k. br. 4, drvena prizemnica s kamenim podrumom i planjkama spajanim na "hrvaške" ugle, spada među najstarije objekte tradicijske arhitekture, a građena je krajem 19. st. Duljim dvorišnim pročeljem proteže se drveni trijem. Očuvana u svom izvornom arhitektonskom obliku i detaljima, a s

obzirom da je izvan stambene funkcije, radi neodržavanja je u lošem građevnom stanju. Budući da je kuća vrijedan primjer ruralne tradicijske arhitekture i da se nalazi u neposrednoj blizini kapele i raskrižja s raspelom, a u vlasništvu je Grada Zaboka predlaže se sanacija i uvođenje namjene.

1.1.1.5.4. Povijesne građevine i sklopovi

Dvorci i kurije

Dvorac Kulmer, Bračak

Na padini brijega iznad doline riječice Krapinice smješten je dvorac s gospodarskim zgradama, okružen prostranim perivojem. Posjed Bračak (Prilesje) kupio je god. 1887. Grof Milan Kulmer i god. 1889-1890. sagradio današnji dvorac. Ranije je tu stajala drvena kurija na čijoj je gredi bila urezana god. 1712. Od 1947. dvorac se koristi kao bolnica za tuberkulozne bolesnike.

Dvorac Komaromy-Babić (Đalski), Gredice, Gubaševo

Današnji dvorac je replika nekadašnjeg, čije je krovništvo izgorjelo tijekom drugog svjetskog rata, a on se počeo urušavati i koristiti kao građevni materijal. Na ostacima podrumskih zidova izvedena je rekonstrukcija dvorca u njegovim gabaritima i vanjskom izgledu. Smješten na padini brijega, nekad okružen perivojem i alejom divljih kestena. Od perivoja nije ostalo skoro ništa osim nekoliko stabala. Imanje Gredice nekad je pripadalo posjedu Gubaševački (Gubašoci, 16. st.). Na mjestu današnjeg dvorca stajala je prvotno drvena kurija, a dvorac je bio izgrađen kad imanje prelazi u posjed obitelji Komaromy (1770 -1771.)

Crkve i kapele

Župna crkva Sv. Jelene Križarice, Zabok Kasnobarokno klasicistička građevina smještena u središtu naselja. Ranija crkva Sv. Helene stajala je na brijegu poviše župnog dvora, i bila je kapela župe u Sv. Križu Začretje. Župnom je postala god. 1658. Zbog svoje trošnosti bila je napuštena god. 1786. God. 1782. izgrađena je današnja, jednobrodna građevina sa svetštem, a iz glavnog pročelja izdiže se visok zvonik s kapom baroknih oblika. Pročelje je raščlanjeno pilastrima, a zabat završava baroknim volutama. Ističe se klasicistički oblikovan portal s grbom donatora Vojkovića.

Kapela Sv. Antuna Padovanskog, Grabrovec

Smještena na vrhu brijega, dominira u vizurama iz šireg područja. Na tom je mjestu stajala gotička kapela, koja je inkorporirana u strukturu današnje. Spominje se god. 1676. kad joj je prizidano predvorje u koje je ugrađen zvonik na glavnom pročelju. Rekonstrukcijom lukovice prije nekoliko godina zvoniku je vraćen izgled koji je imao krajem prošlog stoljeća (prema tadašnjim fotografijama).

Kapela Sv. Roka, Tisanić Jarek

Smještena u naselju uz cestu. Izgrađena krajem 19. st., danas obnovljena na neodgovarajući način (izmjenjeno oblikovanje). Ima ambijentalno značenje, u kojem se vrednuje samo lokacija.

Poklonci i raspela

Poklonci i raspela pripadaju grupi prostornih obilježja sakralnog karaktera. Na križanjima ih postavljaju sela, ili pojedinci kao zavjet. Tako je kao zavjet u

vrijeme prvog svjetskog rata postavljen pil Srca Isusovog u Bregima Zabočkim. Značajan su element tradicionalnih obilježja i pridonose kvaliteti oblikovanja i slikovitosti krajolika.

Gospodarske i industrijske građevine

Sklop starih tvorničkih zgrada ZIVT, Zabok Poduzetnik Milan Prpić, vlasnik tvornice tekstila u Oroslavju god. 1935. počeo je graditi tvornicu tekstila u Zaboku. Osim nje izgrađena je na padini brijega poviše tvornice vila za inženjere i stambene kuće za radnike.

Građevine niskogradnje

Betonski most na rječici Krapini, na cesti Bračak-Oroslavje Izgradio ga je god. 1913. (godina otisnuta na ogradi mosta) poduzetnik Adam della Pietra, kao armirano betonsku konstrukciju sa secesijskim obilježjima.

Arheološki lokaliteti

Grabrovec, kapela Sv. Antuna Padovanskog i prostor okolnog brda (i susjednog)
kao mogući i pretpostavljeni lokalitet ekadašnjeg kaštela Zabok. Neistraženo.

Zabok, padina brijega kod župnog dvora

Lokalitet nekadašnje kapele Sv. Jelene, napuštene u 18. st. Neistraženo.
Gubaševo, slučajni nalaz novca iz 15. st. Neistraženo.

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Grad Zabok je lociran u središnjem dijelu Krapinsko-zagorske županije te pripada području Hrvatskog zagorja nižih nadmorskih visina. Obzirom na reljefne karakteristike, gradski prostor može se podijeliti u dvije funkcionalne cjeline: nizinski dio, orijentiran na dolinu rijeke Krapine i dolinu rijeke Krapinice i brdovito brežuljkasti predio na sjeveru koji je slabije prometno otvoren.

Nizinskim dijelom prolaze važni državni prometni koridori, koji grad dijele na približno dva jednaka dijela. Sukladno geografskoj situaciji sedamnaest naselja Grada Zaboka možemo prostorno-geografski razvrstati temeljem njihovog prostornog smještaja na dvije skupine: naselja orijentirana na prostor dolina Krapine i Krapinice i naselja smještena u brežuljkastim predjelima.

U brežuljkastom dijelu smještena su naselja Repovec, Jakuševac Zabočki, Prosenik Gubaševski, Prosenik Začretski i Tisanić Jarek te viši dijelovi naselja Grdenci, Dubrava Zabočka i Špičkovina.

Ostala naselja orijentirana su prema dolinama Krapine, Krapinice i rječice Horvatske (osobito Martinišće i Gubaševo).

Neosporno je da je prometno-geografski gledano najpovoljnije smješteno naselje Zabok. Ono je ujedno i najveće i najopremljenije naselje u pogledu industrijskih i uslužnih kapaciteta. To naselje središte je Grada Zaboka oko kojega se aglomeriraju ostala naselja, a načinu aglomeriranja bitno pridonose prometni koridori i prirodna obilježja kraja. Tijekom vremena oblikovao se gusto nastanjen prostor, kontinuirano izgrađen prostor nastao procesom primarne urbanizacije, koji možemo nazvati i "zabočka aglomeracija" koju tvori šest naselja: Hum Zabočki, Jakuševac Zabočki, Repovec, Pavlovec Zabočki, Lug Zabočki i konačno Zabok kao žarište zbivanja i jezgra okupljanja.

Nizinskim dijelom grada prolazi najvažniji prometni pravac Krapinsko-zagorske županije, autocesta Zagreb - Macelj, zatim trasa državne ceste D-24 za istočne dijelove županije. Osim toga, ovim dijelom grada prolaze i važni željeznički pravci, zbog kojih je Zabok najvažnije križište željezničkih pruga u županiji.

Jedan od najvažnijih razvojnih resursa Grada Zaboka je njegov prometno geografski položaj. Geografska udaljenost Grada Zaboka od Grada Zagreba iznosi svega 40-tak km, dok je vremenska udaljenost još manja, s obzirom na kvalitetu autoceste Zagreb - Macelj kojom je Zabok povezan sa Zagrebom. Ovakav položaj te izvrsna prometna povezanost sa ostalim dijelovima županije i Gradom Zagrebom bit će jedan od glavnih činioca razvoja grada.

Dosadašnji prostorni i gospodarski razvoj Grada Zaboka bio je funkcionalno usmjeren na industrijsku djelatnost, što je imalo izravan utjecaj na urbanizaciju ovog prostora, prije svega nizinskog dijela grada. U okviru razvoja gospodarstva stavljan je naglasak u prvom redu na središnje naselje te prostor neposredno uz glavni prometni pravac, odnosno naselja tzv. zabočke aglomeracije. Ovdje je razvijen širok raspon gospodarskih djelatnosti, a najznačajniji gospodarski pogoni uključuju proizvodnju građevinskog materijala, tekstilnu industriju, papirnu industriju i preradu metala. Može se konstatirati da današnji stupanj razvijenosti ovog područja predstavlja vrlo dobar temelj za njegov planirani prostorni i gospodarski razvoj. Stoga u pogledu usmjeravanja razvoja gospodarstva ne treba inzistirati na velikim promjenama, osim što uz već postojeće gospodarske djelatnosti, posebno treba razmotriti i mogućnost razvoja različitih oblika turizma. Zaključno se može konstatirati da Grad Zabok raspolaže značajnim razvojnim resursima, koji mu pružaju vrlo dobre razvojne mogućnosti. Donošenjem kvalitetnih prostorno-planskih mjera osigurat će se uvjeti za realizaciju postavljenih ciljeva te omogućiti provođenje različitih razvojnih programa u svrhu podizanja kvalitete življenja na ovom prostoru na još veću razinu.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Planovi višeg reda koji treba uvažiti pri izradi PPUG Zaboka su:

-Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Program prostornog uređenja temeljni je dokument prema kojem se uređuje prostor u državi, a njegovi zaključci su obveza za sve planove nižeg reda. Programom utvrđeni ciljevi koji su posebno relevantni za predmetni plan su slijedeći.

U poglavlju 1.Osnovni ciljevi i usmjerenja prostornog razvoja program navodi:

Uvažiti zajednička obilježja i osobitosti područja kao osnovu za utvrđivanje zajedničkih kriterija korištenja prostora i razmještaja djelatnosti. Prilikom usklađenja interesa korištenja prostora treba uzeti u obzir pojačan interes za ulaganje na nekim prostorima te utvrditi stvarnu vrijednost i visoke standarde uređenja zemljišta koji će osigurati svrhovito korištenje i kvalitetno uređenje prostora.

U poglavlju 2.2.4.Planiranje uređenja područja naselja navodi se:

Konsolidacija prostora naselja treba se temeljiti na njihovim obilježjima te očuvanju regionalnih odlika gradova i naselja. Prioritet zadovoljenja potreba konsolidacije

prostora gradova je urbana obnova postojećih struktura (rekonstrukcijom, sanacijom i sl.) čime treba očuvati graditeljski identitet povijesnih središta naselja.

U poglavlju 5.3. Zaštita graditeljske baštine:

Treba uspostaviti uravnoteženi odnos između osnovnih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja i naroda kojemu pripadaju.

U poglavlju 5.4. Krajolik navedeno je:

Građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, a osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt. Očuvanje prostornog identiteta naselja treba temeljiti na poštivanju jedinstvenosti svakog grada, njegovoj povijesnoj slojevitosti te logici njegova rasta i preobražaja. Posebnu pažnju treba posvetiti kontaktnom području povijesnog gradskog središta i struktura suvremenih proširenja grada, osobito štititeći mjerilo, zatečene vrijednosti i graditeljsku tradiciju.

- *Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije*

Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije donesen je prije početka izrade Prostornog plana uređenja Grada Zaboka, tako da su u PPUG ugrađeni osnovni zahtjevi i smjernice koje određuje PPŽ.

Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije gradsko središte Zabok tretirano je kao područno središte za koje treba predviđati umjereni rast populacije i središnjih funkcija te funkcije rada.

Od brojnih kriterija oblikovanja prostora koji su definirani u Prostornom planu Krapinsko-zagorske županije za izradu Prostornog plana grada najvažniji je određivanje optimalne veličine građevinskih područja pojedinih naselja na temelju analize njihovih demografskih i razvojnih pokazatelja. Prostornim planom uređenja Grada Zaboka su definirana građevna područja naselja kod kojih je u najvećoj mogućoj mjeri uvažen ovaj kriterij.

Grad Zabok bio je do 1993. središte nekadašnje općine Zabok, koja je obuhvaćala i današnje općine Bedekovčina, Sv. Križ Začretje, Krapinske Toplice i Veliko Trgovišće, tako da se prostor grada planirao prema Prostornom planu općine Zabok te njegovim izmjenama i dopunama. Za naselje Zabok izrađen je i generalni urbanistički plan.

Glavni nedostatak ovih planova je bio u tome što su na temelju pogrešnih procjena demografskog razvoja određena nerealno velika građevinska područja naselja, što je rezultiralo rahlom i disperznom izgradnjom u pojedinim dijelovima grada. Nedostatak ovakve izgradnje dolazi do izražaja danas, prilikom uvođenja komunalne infrastrukture u takva naselja, što se pokazuje izuzetno skupim.

Također, nedostaju konkretne planske postavke zaštite okoliša, koje su u ovim planovima uglavnom deklarativne naravi, tako da u današnjim uvjetima provedba ovih planova nije u potpunosti moguća, posebno s obzirom na pojavu naglašene i stroge potrebe zaštite prostora.

Prostornim planom uređenja Grada Zaboka ("Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije" br. 2/04, 7/05 i 19/07) uklonjeni su ovi nedostaci iz prijašnjih dokumenata prostornog uređenja, ali su u međuvremenu uočene neke nove razvojne potrebe grada, zbog čega je započela izrada ovog plana.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

1.1.4.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora

Jedna od značajki prostornog razvoja Krapinsko-zagorske županije je razvoj naselja formiranih na jačim infrastrukturnim potezima, koji su smješteni uglavnom u nizinskom području, u dolinama rijeka i vodotokova. S druge strane, brdski i brežuljkasti, prometno izoliraniji dio Županije, zbog razvojnih ograničenja koja proizlaze u prvom redu iz reljefnih osobina, razvijao se znatno slabije. Sukladno tome, najrazvijeniji i najurbaniziraniji dio Grada Zaboka nalazi se u njegovom nizinskom dijelu, koji obuhvaća doline rijeke Krapine i Krapinice.

Razvojem naselja i urbanizacijom na potezu uz važne prometne pravce, Zabok je preuzeo ulogu središta rada i društvenih sadržaja od veće važnosti za Županiju te će kao takav u planiranom razdoblju predstavljati značajan čimbenik razvoja i preobrazbe šireg prostora.

Naselja na području grada nisu rastresita, što bi bilo za očekivati u prostoru Hrvatskog zagorja, već su uglavnom stopljena sa izraženim pravcima stapanja duž prometnica. Inicijalno, naselja su se oblikovala oko nekoliko ne baš gusto građenih tradicijskih jezgri, odreda razbacanih po brežuljcima pitomog krajobraza.

Svako naselje, razumljivo, ima zasebnu unutrašnju matricu građenja, svojstvenu kraju, koja nije unaprijed zadana nekim planskim geometrijama, nego se povodi za potrebama malih seoskih gospodarstava. Utjecaj reljefa dolazi do punog izražaja, pa su mještaj, kako naselja, tako i njihovih dijelova rezultat djelovanja reljefa, vodotoka, položenih putova i zahtjeva poljodjelske proizvodnje tipične za Hrvatsko zagorje. U novije vrijeme stanovnici pod djelovanjem urbanih utjecaja mijenjaju način života i time svoje prioritete podređuju urbanim vrijednostima. U Gradu Zaboku taj je proces sekundarne urbanizacije izrazit. Dakle, rastresita tradicijska izgradnja zaselaka po brežuljcima zamjenjuje se izgradnjom duž prometnica i rasutom pojedinačnom izgradnjom objekata, često sekundarnog stanovanja, po brežuljcima.

Općenito se može reći da je područje grada dobro opremljeno komunalnom infrastrukturom. U svim dijelovima grada dostupna je električna energija, telekomunikacijski priključak i plin, a u većem dijelu grada riješena vodoopskrba putem javnog vodovoda. Temeljni nedostatak u pogledu komunalne opremljenosti je pitanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda koje nije riješeno na čitavom gradskom području, a čemu u nadolazećem vremenu treba dati poseban značaj.

Može se konstatirati da su u dosadašnjem razvoju tek djelomično korišteni svi razvojni resursi ovog prostora te je stoga potrebno osigurati njihovo optimalno iskorištavanje i na taj način stvoriti temelj za budući gospodarski razvoj grada.

1.1.4.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja

Razvojne mogućnosti Grada Zaboka vezane su uz prirodne i prometne pogodnosti ovog područja. Najznačajniji razvojni resursi grada su vrlo dobar prometno geografski položaj, postojeći gospodarski sadržaji te vrlo visok stupanj ekološke očuvanosti prostora. Dosadašnje gospodarske djelatnosti bile su uglavnom vezane uz iskorištavanje ovih resursa, a budući razvoj grada također će se na njima temeljiti.

Razvojne mogućnosti Grada Zaboka, uz podizanje efikasnosti postojećih gospodarskih kapaciteta, nalaze se i u podizanju malih gospodarskih i uslužnih pogona te poticanju razvoja različitih oblika turističke djelatnosti.

Za Grad Zabok se u cjelini može konstatirati da ne predstavlja područje sa značajnim ograničenjima u razvoju. Ograničenja razvoja se u prvom redu odnose na naselja u brežuljkastom dijelu grada, u čiji je razvoj u proteklom razdoblju znatno manje ulagano te je obilježen procesom depopulacije i stagnacije u razvoju. Nizinski dio grada je područje sa povoljnijom demografskom i obrazovnom strukturom, kvalitetnije prometno povezano sa drugim dijelovima županije i bolje opremljeno komunalnom i društvenom infrastrukturom te kao takvo ima bitno povoljnije pretpostavke za uspješan gospodarski i prostorni razvoj i podizanje kvalitete življenja. Ovaj dio grada pripada među područja Županije sa najmanjim razvojnim ograničenjima. Jedan od zadataka Prostornog plana uređenja grada će biti da osigura pretpostavke za ravnomjerniji razvoj svih gradskih dijelova.

Ograničenja u razvoju grada proizlaze i iz potrebe za očuvanjem ekološke kvalitete područja te sprječavanjem svakog zagađenja i neadekvatne upotrebe prostora. U tom je kontekstu posebnu pažnju potrebno obratiti očuvanju prirodne ravnoteže okoliša. Prostorni razvoj na području grada ograničit će se na korištenje poljoprivrednog tla u poljoprivredne svrhe, a nova izgradnja bit će vezana uz postojeća naselja i ostala izgrađena područja.

Na temelju formiranih ciljeva prostornog razvoja grada vezanih uz postojeće resurse, demografska i gospodarska kretanja te ograničenja razvoja, u okviru prostornog plana osigurat će se optimalne površine za realizaciju budućeg prostornog i gospodarskog razvitka.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Grad Zabok je prema broju stanovnika druga po redu jedinica lokalne samouprave u Krapinsko-zagorskoj županiji. Središte Grada Zaboka, također je po veličini drugo po redu naselje u Županiji. U županijskim okvirima Zabok predstavlja značajnije središte rada i društvenih funkcija te kao takvo ima i svoje područje gravitacijskog djelovanja. Grad Zabok je kao središte bivše općine zadržao utjecaj na širi okolni prostor tako da dio stanovništva općina Veliko Trgovišće, Krapinske Toplice, Bedekovčina i Sv. Križ Začretje u gospodarskom pogledu gravitira prema Zaboku kao većem središtu rada.

U cilju ostvarenja što ravnomjernijeg razmještaja stanovništva te radnih sadržaja i društvenih funkcija, Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske detaljno je razrađen sustav središnjih naselja do razine područnih središta te načelno do razine lokalnih središta, a okvirno su naznačeni i poželjni pravci preobrazbe. Pri tome je središte Grada Zaboka prepoznato kao područno središte (manje razvojno središte). Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije detaljno je razrađen sustav lokalnih središta te se u okviru toga naselja Pavlovec Zabočki, Lug Zabočki, Dubrava Zabočka, Špičkovina i Grabovec spominju kao manja lokalna (poticajna razvojna) središta. Jedan od zadataka Prostornog plana uređenja grada je da planskim postavkama i predviđenim mjerama omogući provođenje naznačenih pravaca preobrazbe spomenutih naselja. To se prije svega odnosi na osiguravanje površina za razvoj gospodarskih i društvenih sadržaja, odnosno stvaranje uvjeta za njihovo podizanje na razinu adekvatnu planiranoj funkciji ovih naselja.

Od infrastrukturnih sustava veće važnosti za državni i županijski prostor, područjem Grada Zaboka, odnosno dolinom rijeke Krapine i Krapinice prolazi autocesta Zagreb - Macelj u sastavu važnog međudržavnog prometnog Pyrinskog koridora. Istim prostorom prolazi i trasa D-24 za istočne dijelove Županije: Bedekovčinu, Zlatar Bisticu i dalje odvajajući se od čvorišta "Gubaševo" i autoceste Zagreb - Macelj. Odvajajući se od čvorišta "Gubašavo" prostorom Grada Zaboka i dolinom potoka Horvatska prolazi važna državna cesta Gubaševo - Kumrovec (D-205). Ova prometnica nije osobito važna za sam gradski prometni sustav, ali s juga olakšava pristup u samo naselje Zabok.

Prostorom Grada Zaboka prolaze, a i planiraju se u budućnosti, važni željeznički pravci, koji će u budućnosti još više Gradu Zaboku davati snažan razvojni impuls. Zabok je najvažnije križište željezničkih pruga u Županiji. Osim današnjih pravaca koji vode od Zagreba prema Krapini, odnosno Varaždinu, pravac prema Krapini zbog svoje važnosti, obzirom da vodi prema Republici Sloveniji i dalje, dobit će i drugi kolosjek i bit će to međunarodna brza željeznička pruga.

Proširenje cestovne mreže na području grada nije predviđeno, ali je potrebna rekonstrukcija pojedinih njenih dijelova koji svojim tehničkim karakteristikama ne zadovoljavaju sadašnje potrebe prometa. Ostali postojeći i planirani infrastrukturni sustavi nisu od veće važnosti za Državu i Županiju te služe isključivo za zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Jedan od temeljnih ciljeva prostornog razvoja određenih Programom prostornog uređenja je racionalno korištenje i zaštita prostora, a prije svega prirodnih izvora. Grad Zabok pripada prostoru regije Hrvatskog Zagorja koju karakterizira specifičan i relativno dobro očuvan prirodni i kultivirani krajobraz te je stoga potrebno daljnje očuvanje postojećeg stanja i unapređenje onih segmenata koji nepovoljno i negativno djeluju na prostor.

Od strateških ciljeva Države koji se odnose na zaštitu prirodnih izvora za područje Grada Zaboka mogu se izdvojiti slijedeći:

- zaštita rezervi pitke vode te zaštita voda i vodotokova od zagađivanja,
- održati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja te vršiti pošumljavanje,
- osnovne kategorije korištenja prostora ne smiju se širiti na štetu prirodnih resursa,
- štiti poljoprivredno zemljište (ograničiti pretvaranje poljoprivrednog u građevinsko zemljište, razvijanje ekološki čistog poljodjelstva i dr.),
- očuvanje i zaštita krajobraza (spriječiti neprikladnu gradnju lokacijom i arhitekturom, spriječiti neprikladnu poljoprivrednu obradu, spriječiti geometrijsku regulaciju vodotoka, spriječiti nestanak šumaraka i živica prilikom agromeliorativnih zahvata i dr.),
- eksploataciju mineralnih sirovina vršiti po načelu održivog razvoja, vršiti sanaciju napuštenih lokacija.

Prirodni resursi Grada Zaboka koristit će se za brži razvoj svih njenih dijelova, ali isključivo na principima održivog razvoja. Posebno pažljivo treba koristiti neobnovljive i ograničene izvore te izvore u blizini ili unutar zaštićenih dijelova prirode. Svaka eventualna promjena namjene površine mora se temeljiti na detaljnom preispitivanju utjecaja na ukupno stanje u prostoru.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske kao posebno vrijedni elementi okoliša naglašeni su: nezagađena tla, prirodne šume, čista pitka voda i ambijentalne cjeline.

Razvojni kontekst Hrvatske obilježen je težnjom ka ubrzanom razvoju u kojemu se ne vodi dovoljno računa o dugoročnim posljedicama pojedinih aktivnosti na okoliš. Štetne pojave na lokalnoj razini kao što su disperzno širenje naselja i ljudskih aktivnosti koje troše prostor i proizvode različita zagađenja (npr. zagađenje poljoprivrednog tla kemijskim sredstvima, neadekvatno gospodarenje otpadom, zagađenje vodotoka ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda, zagađenje zraka ispuštanjem štetnih plinova i sl.), znatno narušavaju ekološku stabilnost okoliša. Prostorno planiranje stoga danas postaje ključnim čimbenikom zaštite okoliša određujući optimalnu namjenu prostora odnosno optimalno korištenje njegovih vrijednosti.

Glavni ciljevi zaštite okoliša su slijedeći:

- učinkovito očuvanje i postizanje ujednačenije razine kakvoće života,
- razvijanje svijesti o potrebi racionalnog gospodarenja prostorom kako bi se trajno optimizirali učinci njegovog korištenja,
- usuglašavanje novih aktivnosti u prostoru s naprednim svjetskim ekološkim

kriterijima uz saniranje postojećeg stanja (tamo gdje je potrebno),

- sveobuhvatno i trajno uključivanje troškova zaštite okoliša u troškove proizvodnje.

U izradi prostornog plana grada potrebno je naglasiti potrebu za ravnotežom prirodnih resursa te za stvaranje osnove za integralnu dugoročnu koncepciju održivog razvoja u skladu sa globalnim potrebama za očuvanje prirodnog okoliša. Na području Grada Zaboka ekološka stabilnost i vrijednost prirodnog okoliša je na vrlo visokoj razini, stoga se razvoj prostora grada treba temeljiti na ovim karakteristikama. Osnovne kvalitete okoliša i postojeće ekološke vrijednosti prostora grada su u prvom redu u očuvanom prirodnom okruženju.

Površine za izgradnju objekata za gospodarske namjene treba prostorno ograničiti na područje planirano za zone gospodarske namjene, kako bi veći dio područja grada uspio sačuvati svoje vrlo visoke ekološke i prostorne vrijednosti. Zbog toga je prostornim planom uređenja grada potrebno odrediti realne razvojne okvire temeljene na gospodarskim i razvojnim posebnostima grada.

Prostornim planom uređenja grada također treba naglasiti i važnost ekološke i socijalne funkcije šuma. Šume su zbog složenih ekoloških procesa koji se u njima odvijaju bitne za održavanje svih oblika života i ekološke ravnoteže te je planove gospodarenja šumama nužno temeljiti na smjernicama zaštite okoliša. Područja koja se nalaze u blizini šuma također treba tretirati na način prihvatljiv za okoliš.

Daljnijim razvitkom sustava lokalne samouprave očekuje se da će sve više jačati svijest o vrijednostima prirodnog i kulturno-povijesnog okruženja te se može i sa te razine očekivati postavljanje strožih kriterija, a time i obveza zaštite vrijednosti prostora u cilju njegovog očuvanja za budućnost.

2.2. Ciljevi prostornog razvoja gradskog značaja

2.2.1. Demografski razvoj

Područje današnjeg Grada Zaboka bilježilo je značajan prirast stanovništva sve do popisa 1991. godine. Uzrok tome je intenzivna deagrarizacija šezdesetih godina, ekonomska emigracija sedamdesetih godina i migracija deruraliziranog stanovništva prema radnim središtima, poglavito gradovima. Na posljednjem popisu uočen je neznatan pad broja stanovnika, koji je rezultat negativnog prirodnog prirasta u zadnjem desetljeću prošlog stoljeća.

S obzirom na kretanje broja stanovnika u posljednjih dvadestak godina, može se konstatirati da veći dio gradskog područje karakterizira proces stagnacije demografskog razvoja, dok su pojedina naselja u brežuljkastim predjelima grada zahvaćena depopulacijom. Također treba naglasiti i da stanovništvo grada karakterizira demografska starost, jer je udio mladih (0-19 g.) prema popisu iz 2001. godine iznosio 23,17%, a udio starih (60 i više godina) 20,70%. Indeks starosti, tj. odnos broja starog i mladog stanovništva bio je 0,89, a njegova kritična vrijednost iznosi 0,4. Prekoračenje ove vrijednosti znak je da dotično stanovništvo zalazi u proces starenja. Iz ovoga proizlazi da starenje stanovništva Grada Zaboka predstavlja stalan dugoročan proces. Unatoč tome, stanovništvo Grada Zaboka se može svrstati među mlađa područja Krapinsko-zagorske županije.

Stvaranje uvjeta za demografsku obnovu bit će jedan od najvažnijih ciljeva u nadolazećem vremenu i bitna pretpostavka za planirani prostorni i društveno-gospodarski razvoj čitavog područja grada.

Na temelju iznesene analize demografskih pokazatelja Grada Zaboka i prema općim trendovima u razvoju ovog dijela Hrvatske, u brežuljkastom dijelu grada u početnom razdoblju nije realno predviđati porast broja stanovnika. Rast populacije u prvo je vrijeme moguće očekivati samo na području u nizinskom dijelu grada.

U planiranom periodu, kako bi se osigurao što ravnomjerniji razvoj svih dijelova grada, potrebno je što je više moguće ublažiti negativna demografska kretanja u gradskim naseljima koja su zahvaćena depopulacijom, što se može postići donošenjem različitih kvalitetnih programa za revitalizaciju. U okviru toga treba poticati razvoj obrtništva i malog poduzetništva, a poduzetničke kredite dodjeljivati u prvom redu onim poslodavcima koji će u svom mjestu, prvenstveno u demografski najugroženijim naseljima, razvijati gospodarske djelatnosti i zapošljavati mjesno stanovništvo. Provođenjem ovih mjera će se stvoriti uvjeti za demografsku obnovu putem prirodnog prirasta te ublažiti iseljavanje stanovništva iz ovih naselja prema u ovom trenutku atraktivnijim područjima.

Isto tako, podizanjem razine infrastrukturne opremljenosti u dijelovima grada zahvaćenim depopulacijom, ostvarit će se bolji životni i radni uvjeti koji će također poticati pozitivna demografska kretanja. Kvaliteta i očuvanost prirodnog okoliša u tom će procesu biti najvažnija komparativna prednost grada.

2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture

Temeljni cilj odabira prostorno razvojne strukture grada je spriječiti jednoličan kontinuirano izgrađen prostor, fizičko spajanje elemenata strukture naselja duž prometnica i sprječavanje velikih kontinuiranih građevnih površina naselja. Cilj se treba ostvariti kroz:

- svrhovito i restriktivno određivanje građevnih područja naselja, što će u mnogome, ipak, zavisiti o već izgrađenim prostorima, a u duhu tradicijske izgrađenosti Hrvatskog zagorja;
- oblikovanje relativno uočljive strukture izgrađenog - neizgrađenog (prirodnog) prostora u okviru izgrađenih dijelova građevnih područja;
- čuvanje tradicijskih jezgara (ako ih još kao takvih uopće ima);
- izgradnja ostalih građevnih zona, gospodarskih zona na način da se spriječi kontinuirana izgrađenost prostora;
- čuvanje elemenata prirodne baštine kao strukturnih elemenata prostora, koji će pokušati osigurati, uz zaštitu preostalih elemenata kulturno-prostornih tradicijskih struktura, prepoznatljivost i regionalnu svojstvenost prostora Grada Zaboka.

U planskom razdoblju se predviđa podizanje općeg standarda stanovništva te zaustavljanje depopulacije u dijelovima grada koja su zahvaćena ovim procesom. U svrhu ostvarivanja ovoga cilja potrebno je poticati razvoj gospodarskih djelatnosti te podizanje razine komunalne i prometne opremljenosti, kako u središnjem naselju, tako i u dijelovima grada zahvaćenim depopulacijom te na taj način osigurati uvjete za ravnomjerniji razvoj svih dijelova grada.

Osnovna koncepcija gospodarskog razvitka Grada Zaboka trebala bi se temeljiti na poticanju malog i srednjeg poduzetništva, koje bi uz već postojeće gospodarske sadržaje trebalo biti glavni nositelj razvoja grada u nadolazećem vremenu. Stoga treba očekivati veći broj radnih mjesta u malom i srednjem poduzetništvu te gospodarsko jačanje svih dijelova grada.

Gospodarski razvitak se mora temeljiti na uvažavanju mnogih kriterija jer, osim pozitivnog financijskog poslovanja treba biti zadovoljena i potreba održivog razvoja, koja predstavlja očuvanje prirodne sredine, poštivanje tradicijskih vrijednosti te poboljšavanje kvalitete življenja.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Društvena infrastruktura pripada skupini središnjih uslužnih funkcija koje su usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete življenja stanovništva koje ih koriste. Materijalni razvoj i životni standard stanovništva sve više ovisi o funkcionalnosti i djelotvornosti društvenih djelatnosti.

Većina institucija društvenih djelatnosti razvija se u okviru naselja i trebaju se uklopiti u planirani sustav središnjih naselja. Naselje Zabok planirano je kao gradsko i subregionalno središte. Sukladno toj razini središnje važnosti trebaju se planirati i odgovarajući sadržaji u naselju.

Razvoj, odnosno bolje reći nadogradnja, prometnog sustava Grada Zaboka temelji se na razvoju prometnog sustava Županije, a on se temelji na povoljnom geoprometnom položaju ovoga područja. Potrebno je zaokružiti i što brže realizirati glavne međunarodne i državne prometne veze i koridore, ali i stalno podizati kvalitetu ostalog dijela prometne mreže Grada Zaboka. Osobito treba obratiti pažnju i težiti što bržoj realizaciji paralelne ceste na trasi Zabok (spoj na D-24) - industrijska cesta - Sv. Križ Začretje - Velika Ves - Krapina (D-1).

Razvoj željezničkih pruga na području Grada Zaboka istovjetan je sa razvojem željezničkih pruga na području Županije u dijelu segmenta Grada Zaboka, a u istom je segmentu istovjetan i sa Strategijom i Programom prostornog uređenja RH. Temeljni cilj je izgradnja dvokolosječne pruge Zagreb (Zaprešić) - Zabok - Krapina - Pragersko - Maribor - Beč. Na dijelu postojeće dionice u Gradu Zaboku dogradio bi se drugi kolosjek i preinačila postojeća pruga. Sva križanja sa prugom tebat će se izvesti u dvije razine.

Preostali nastanjeni prostori Grada Zaboka spadaju prema svojim karakteristikama većinom u prijelazna područja, osim nekoliko izoliranih naselja još uvijek seoskih obilježja kao što su Prosenik Začreški ili Martinišće. Opća svojstvenost daljnjeg pravca razvoja naselja prijelaznih područja (gradsko-seoskih, urbano- ruralnih, odnosno ruralno-urbanih) treba biti infrastrukturna rekonstrukcija i izgradnja.

Općenito glavni ciljevi razvoj naselja, društvene prometne i komunalne infrastrukture trebaju biti:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama;
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika područja i
- proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života.

Obzirom na rečeno, treba naglasiti da se infrastrukturni sustavi smatraju glavnim čimbenikom usmjerenja razvoja. Cilj je uspostaviti mrežu infrastrukturnih sustava Grada Zaboka, osigurati potrebne kapacitete uz:

- sigurno i kvalitetno prometno povezivanje prostora unutar sebe, ali i šire;
- osiguranje sustava opskrbe;
- osiguranje dovoljnih količina kvalitetne energije;
- bolje korištenje postojećih infrastrukturnih kapaciteta.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Suvremena zamisao očuvanja prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih (graditeljskih) vrijednosti polazi od pretpostavke sveobuhvatne (cjelovite, integralne) zaštite gdje je nemoguće utvrditi njihovu međusobnu granicu. Prirodne, krajobrazne i graditeljske vrijednosti međusobno se isprepleću, često i međusobno uvjetuju. Iako se zaštita provodi po posebnim (različitim) zakonima, prostorni plan je prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu.

U cilju sustavne skrbi za zaštitu graditeljske baštine, kako je određeno u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, osnovna opredjeljenja su slijedeća:

- Uspostava cjelovitog i usklađenog sustava zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora;
- Neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine te poticanje temeljne stručne i znanstvene obrade radi djelotvornije zaštite, ali i radi uključivanja u razvojne programe;
- Zaštita arheoloških predjela i mjesta u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti;
- Uspostava uravnoteženih odnosa između osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja kojemu pripadaju;
- U sklopu modela revitalizacije seoskih cjelina primijeniti integralne oblike zaštite, te poticati osnivanje muzeja na otvorenom i predstavljanja narodnoga stvaralaštva radi odgojno-obrazovnih, ekoloških i turističkih učinaka.

U svrhu što učinkovitije zaštite krajobraznih vrijednosti Krapinsko-zagorske županije te Grada Zaboka kao njenog sastavnog dijela bit će potrebno izraditi Krajobraznu osnovu Županije kao osnovnu prostorno-planersku podlogu. Bez ove podloge bit će vrlo teško odgovarajuće vrednovati krajobraze, odrediti i zaštititi one najvrednije te osmisliti koncepciju integralne zaštite prostora. Do njene izrade treba provoditi sanaciju uočenih devastacija te planiranim zahvatima u prostoru nastojati što manje mijenjati krajobraz kako bi se očuvale lokalne posebnosti i vrijednosti.

Na području Grada Zaboka značajnu pažnju treba posvetiti i zaštititi šuma, kao jednog od važnijih prirodnih resursa grada. Pošumljenost Grada Zaboka je znatno ispod županijske i državne razine (na šume otpada tek 15,72% ukupne površine grada), a većina šumskih površina je u privatnom vlasništvu. Najveći problemi u pogledu stanja šuma javljaju se upravo kod šuma u privatnom vlasništvu. Šume u privatnom vlasništvu velikim su dijelom neuređene, a programi gospodarenja kojima su obuhvaćene mahom su zastarjeli. Također je nedostatan stručni nadzor nad njihovim gospodarenjem, fiziološkim stanjem i zaštitom. Stoga se ove šume mogu smatrati ugroženim dijelom šumskih površina. Unatoč tome što zakonska regulativa omogućava standarde gospodarenja privatnim šumama jednake kao šumama u državnom vlasništvu, stanje na terenu nije ni izdaleka takvo što se vidi iz procjene drvne zalihe u privatnim šumama, koja je znatno manja od one u državnim šumama. Ovo ukazuje na potrebu dugoročnog kvalitetnijeg stručnog pristupa gospodarenju na privatnim površinama kako bi se bolje iskoristili ovi očito neiskorišteni potencijali za šumsku proizvodnju.

Šume ugrožava i agresivan prodor ljudskih aktivnosti koji se očituje u disperznom širenju predimenzioniranih građevinskih područja, prosjecanju šuma infrastrukturnim koridorima te upotrebi kemijskih sredstava na poljoprivrednim površinama u kontaktnim područjima uz šume i zagađenju površinskih i podzemnih voda i drugim efektima suvremene urbanizacije.

Glavni razlozi lošeg stanja u privatnim šumama su:

- usitnjenost privatnog šumskog posjeda što onemogućuje normalno potrajno gospodarenje i kontrolu provođenja propisanih radova;
- nedostatna otvorenost većih šumskih kompleksa;
- nedostatak novca za izradu programa za gospodarenje šumama u privatnom vlasništvu;
- nedostatna educiranost vlasnika šume o gospodarenju šumama, zakonskoj regulativi iz područja šumarstva te posljedično i o mogućnostima koje ona pruža pojedinom vlasniku šume u ostvarivanju njegovih prava, zaštiti i povećanju vrijednostisvog šumskog posjeda.

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području grada

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Racionalnim korištenjem i zaštitom prostora mora se postići učinkovitija funkcionalna organizacija i štednja resursa. Ovo se u prvom redu odnosi na zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, ali i planiranje građenja izvan građevinskih područja, vođenja infrastrukture i gospodarskih djelatnosti u prostoru.

Prema Prostornom planu bivše općine Zabok građevinska područja naselja bila su predimenzionirana i neprilagođena demografskim kretanjima. Ova pojava imala je višestruko negativne posljedice na ukupni prostor:

- nije sprječavala, ali je ometala poljoprivrednu i drugu djelatnost na neizgrađenim dijelovima,
- nije uzrokovala, ali je omogućavala rahlu i raštrkanu izgradnju, što bitno utječe na uži i širi krajobraz,
- bitno je poskupljivala i usporavala izgradnju potrebne infrastrukture te tako umanjivala standard življenja i pojačavala negativne utjecaje na okoliš (neizgrađenost sustava za odvodnju otpadnih voda na čitavom gradskom području kao direktnu posljedicu ima veće onečišćenje podzemnih voda i vodotoka).

Prostornim planom uređenja Grada Zaboka (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije 2/04, 7/05 i 19/07) provedena je analiza građevinskih područja naselja iz danas nevažećeg Prostornog plana bivše općine Zabok te je izvršeno njihovo redefiniranje, odnosno racionalizacija u odnosu na realne razvojne potrebe grada, pri čemu se vodilo računa i o potrebama gospodarskih djelatnosti. Ovim planom će se utvrditi građevinska područja naselja temeljena na novim razvojnim potrebama, a u skladu sa smjericama danim u Prostornom planu Krapinsko-zagorske županije.

Kao vrlo važna mjera zaštite prostora od devastacije nameće i potreba za radikalnim sankcioniranjem i suzbijanjem svih oblika bespravne izgradnje,

posebno u područjima očuvanih krajobraznih vrijednosti i područjima pod posebnom zaštitom.

Na gradskoj razini nužno je raditi i na podizanju svijesti lokalnog stanovništva o potrebi racionalnog korištenja prirodnih resursa u skladu s načelima održivog razvitka, a posebno u domeni eksploatacije prirodnih resursa, poljoprivredne proizvodnje, gospodarskog korištenja šuma i korištenja šuma u turističke i rekreacijske svrhe.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja

Prostornim planom bivše općine Zabok, na temelju pogrešnih demografskih prognoza određena su nerealno velika građevinska područja naselja, što je u pojedinim dijelovima grada rezultiralo rahlom i disperznom izgradnjom.

U nastojanju da se reguliraju ovi procesi Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije su predloženi kriteriji za određivanje građevinskih područja naselja, vezani uz demografske pokazatelje i razvojne potencijale naselja. Prema tim kriterijima u izradi prostornih planova općina primarno treba utvrditi obuhvat izgrađenih građevinskih područja naselja. Za naselja koja demografski i razvojno zaostaju ili nazaduju ovaj se obuhvat ne može povećavati, dok je njegovo povećanje opravdano u slučajevima naselja koja preuzimaju veću ulogu u prostoru nego što su do sada imala. Na taj se način kroz planove općina i gradova njihov rast definira unutar realnih demografskih i razvojnih okvira. Sprječavanjem nekontroliranog povećavanja građevnog područja osigurat će se i viša razina komunalnog opremanja i urbanog uređenja za nova, obuhvatom znatno manja građevna područja.

Na temelju ovih kriterija 2004. godine izrađen je Prostorni plan uređenja Grada Zaboka te kasnije i njegove izmjene i dopune, pri čemu su građevinska područja naselja smanjena sa 783,73 ha iz Prostornog plana bivše općine Zabok na 545,04 ha, odnosno za 238,69 ha ili 30,46%.

Od donošenja Prostornog plana uređenja Grada Zaboka razvoj Grada Zaboka prerasao je njegova planska rješenja te su se između ostalog pojavili problemi u segmentu veličine planiranih građevinskih područja naselja i planiranih građevinskih područja izvan naselja za gospodarsku pretežito industrijsku i poslovnu namjenu. U tom smislu ovim će se planom izvršiti korekcija građevinskih područja naselja i građevinskih područja izvan naselja, uvažavajući pri tome smjernice dane Prostornim planom Krapinsko-zagorske županije.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Ovim planom nisu predviđene i nisu dozvoljene one djelatnosti čovjeka, koje bi mogle ugroziti, oštetiti ili obezvrijediti kulturni krajolik po kojemu je Grad prepoznatljiv. Nisu dozvoljene niti one djelatnosti i ponašanje pojedinaca ili zajednica koje ne skrbe za zaštitu okoliša i ne jamče siguran i zdrav život budućim naraštajima. Polazeći od shvaćanja da želimo i moramo na najbolji mogući način odrediti pravila ponašanja u prostoru, da moramo koliko je god to moguće udovoljiti potrebama današnjih stanovnika, ali da ne smijemo zaboraviti na buduće naraštaje.

Poljodjelsko zemljište i šume zauzimaju razmjerno velike površine i one se moraju čuvati u najvećoj mogućoj mjeri. Osobito to vrijedi za vizualno eksponirane doline rijeke Krapine i potoka Horvatska. Skrb za očuvanje krajolika u ovom planu daje

dobro polazište za primjeren razvitak u budućnosti.

Planom su predviđene površine za izgradnju, kako stambenih zgrada, tako i gospodarskih. Plan daje mogućnost uređenja radnog područja (čista industrija malog obima, obrt, poduzetništvo), što bi moglo pomoći rastu broja stanovnika iznad današnjeg ritma i razvitku samog naselja.

Postojeće kulturno i prirodno nasljeđe, iako nedovoljno šticeo u svakodnevnom životu i danas u reliktima, neprocjenjivo je bogatstvo za razvitak kulturnog identiteta ovoga kraja. Zbog toga je svim naslijeđenim vrijednostima posvećena osobita pozornost, skrb i zaštita, kako bi se stvorili zdravi i vrsni preduvjeti za jači gospodarski razvitak.

Planom je predviđena, a stvoreni su i uvjeti, potrebna tehnička infrastruktura. Tamo gdje je to bilo potrebno urisani su pojasevi magistralne infrastrukture (osobito se to odnosi na prometni sustav, sustav elektroopskrbe, vodoopskrbe, plinoopskrbe i kanalizacije). Za gospodarski i demografski razvitak od osobitog je značenja popravak i osuvremenjivanje postojećih prometnica te asfaltiranje postojećih putova važnih za svakodnevni život i gospodarski razvitak.

Prilikom planiranja proširenja naselja treba posvetiti osobitu pažnju očuvanju slike naselja i pripadajućih zaselaka, odnosno njihovom svojstvenom izgledu grupiranosti. Uglavnom postoji težnja izgradnje duž prometnica, a što izobličuje tradicijske oblike gradnje i organizacije naselja, prekida naše veza s oblikovnim izražajem prošlosti.

U cilju provođenja ovoga Plana i zaštite prostora, potrebno je donijeti i prostorne planove užih područja u skladu s općim društvenim i gospodarskim razvojem, drugim riječima, kroz smišljenu etapnu realizaciju ovoga Plana. Neophodno je stalno provjeravanje odrednica Plana, kako u globalnoj zamisli, tako i u pojedinim elementima, kao i njegovo usklađivanje s promjenama koje će uslijediti u cilju zaštite i optimalnog korištenja prostora. Potrebno je osigurati neprestano praćenje realizacije prostorno planske dokumentacije.

U narednom razdoblju neophodna je izrada prostornih planova užih područja a što je prikazano na grafičkom listu br. 3.2: «Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – područja primjene planskih mjera zaštite» u mjerilu 1:25000.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području grada u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

Jedno od glavnih obilježja prostornog razvoja Krapinsko-zagorske županije je intenzivniji razvoj područja uz glavne prometnice, gdje su se formirala najznačajnija razvojna žarišta, a urbanizacija ovog prostora bila je uvjetovana uglavnom razvojem industrijske djelatnosti. S druge strane, u razvoj prostora podalje od glavnih prometnih pravaca ulagano je znatno manje, što je rezultiralo pomanjkanjem gospodarskih i društvenih funkcija i kontinuiranim iseljavanjem stanovništva u pojedinim dijelovima Županije.

Grad Zabok u tom pogledu ne odudara od županijskog prostora. U njegovom nizinskom dijelu, u dolini rijeke Krapine i Krapinice, smješten je središnji razvojni pravac koji predstavlja glavnu osnovicu razvoja grada. U ovom dijelu grada koncentrirano je više od 50% njegovog stanovništva te gotovo svi značajniji gospodarski i društveni sadržaji.

Grad Zabok pripada među najrazvijenije dijelove Županije, a prema gospodarskim i financijskim potencijalima ispred je samo Grad Krapina.

Najznačajnija gospodarska djelatnost za grad, kao i za županiju, je prerađivačka industrija. Na području Grada Zaboka nema ograničavajućih prostornih faktora za razvoj gospodarskih djelatnosti, a postojeće stanje u gospodarstvu grada predstavlja kvalitetan temelj za njegov daljnji razvoj.

U budućem razvoju grada predviđa se zadržavanje postojeće gospodarske strukture, odnosno dominantne uloge prerađivačke industrije, ali uz poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva.

U prostoru Grada Zaboka, koji se brzim ritmom urbanizira, a naselja poprimaju gradska obilježja života, ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja, ako pod urbanizacijom smatramo pozitivne elemente procesa primarne i sekundarne urbanizacije, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa. Često spontani procesi širenja i građenja ovim su se planom nastojali usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom, osobito za stambenu izgradnju, i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

Prostornim rješenjima, koliko je to njima moguće, ostvaruju se pretpostavke za razvoj svih područja Grada Zaboka. Plan elemente suprotnih razvojnih procesa gradskih prostora i neujednačenost razvoja nekih njegovih prostornih cjelina nastoji preokrenuti u smjeru osiguravanja mogućnosti za usklađeniji prostorni razvitak.

Opremljenost grada komunalnom infrastrukturom može se okarakterizirati kao vrlo dobra. U svim dijelovima grada dostupna je električna energija, telekomunikacijski priključak i plinska mreža, a razvijenost vodoopskrbne mreže je također na zadovoljavajućoj razini. Temeljni problem i najveći nedostatak u pogledu komunalne opremljenosti je nerješeno pitanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, budući da kanalizacijska mreža ne obuhvaća čitavo gradsko područje. Rješavanje ovog pitanja bit će od primarnog značaja za planirani razvoj grada.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora

Organizacija prostora određuje osnovne kategorije korištenja: poljoprivredne, šumske i vodne površine, površine naselja i površine prometno-infrastrukturnih koridora, unutar kojih se planovima uređenja prostora utvrđuju namjena i uvjeti uređenja i korištenja prostora, ovisno o njegovim značajkama. Osnovu prostorne organizacije čine naselja sa svojom prometnom mrežom te poljoprivredna i šumska zemljišta kao najznačajniji prirodni resursi grada. U prostornoj strukturi najznačajniju ulogu ima središnje razvojno područje sa naseljima "zabočke aglomeracije" (Zabok, Hum Zabočki, Jakuševac Zabočki, Repovec, Pavlovec Zabočki i Lug Zabočki) sa značajnom koncentracijom stanovništva, društvenih sadržaja i funkcije rada. Ova naselja su smještena uz najvažnije prometne pravce, a stanovništvo se koncentriralo u ovom dijelu grada, u prvom redu zbog dobre prometne povezanosti širim područjem koje omogućuje korištenje resursa i usluga u susjednim područjima i Gradu Zagrebu.

Prostorni plan uređenja grada temelji se na razgraničavanju osnovnih kategorije korištenja površina:

- površine planirane za izgradnju i razvoj naselja i izdvojenih namjena (građevinska područja)
- poljoprivredne, šumske, vodne, te druge površine na kojima nije moguća gradnja

Kriteriji za utvrđivanje veličina građevinskih područja utvrđeni su Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske te Prostornim planom uređenja Krapinsko-zagorske županije. Pregled ovih kriterija, te njihova primjena na prostoru grada načelno su utvrđeni u poglavlju 2.3.2. U skladu sa ovim kriterijima Planom su utvrđena građevinska područja naselja i površine izdvojene namjene izvan naselja. Preostale površine klasificirane su prema načinu korištenja kao poljoprivredno tlo, šume i vodene površine. Ove se površine koriste u skladu sa osnovnom namjenom, a gradnja na njima moguća je samo u funkciji njihove osnovne namjene, te u skladu sa planom utvrđenim uvjetima.

Građevinska područja naselja u velikoj su mjeri definirana postojećom izgradnjom. Postojeća građevinska područja naselja nisu u cijelosti izgrađena, te se planom predviđa prvenstveno zaokruživanje i popunjavanje već započetih građevinskih zona. Tradicija i kontinuitet funkcije rada na području gradskog središta predstavljaju najznačajniji razvojni resurs grada. Zbog toga se i ovim planom predviđa formiranje novih zona gospodarske namjene. U odabiru lokacije za izdvojene površine gospodarske namjene utvrđeni su slijedeći kriteriji:

- koristiti površine koje nisu krajobrazno izložene
- koristiti površine ostalog poljoprivrednog tla, te ostalog poljoprivrednog i šumskog zemljišta (kategorije P3 i PŠ)
- površine gospodarske namjene locirati sa što kraćim priključkom na državne ceste D1, kako bi se što kvalitetnije iskoristile prometne prednosti

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Prostorni pokazatelji za namjenu površina iz prethodno važećeg Prostornog plana Grada Zaboka prikazani su u sljedećoj tablici:

1.0. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA						
	Grad ZABOK	oznaka	ha	%	stan/ha	ha/stan
1.1.	Građevinska područja	GP	685,06	19,91	13,67	0,07
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	I	101,73	2,96	0,00	0,01
		E	/	/	/	/
		H	/	/	/	/
		K	53,59	1,56	174,75	0,01
		T	/	/	/	/
		R	20,79	/	/	/
	UKUPNO		861,17	25,03	10,87	0,09
1.3.	Poljoprivredne površine	P	/	/	/	/
		P1	/	/	/	/
		P2	/	/	/	/
		P3	1739,63	50,56	5,38	0,19
	UKUPNO		1739,63	50,56	5,38	0,19
1.4.	Šumske površine	Š	/	/	/	/
	šume gospodarske namjene	Š1	540,80	15,72	17,32	0,06
	šume zaštitne namjene	Š2	/	/	/	/
	šume posebne namjene	Š3	/	/	/	/
	UKUPNO		540,80	15,72	17,32	0,06
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	145,32	4,22	64,44	0,02
1.6.	Vodne površine	V	/	/	/	/
	vodotoci		102,51	2,98	91,36	0,01
	akumulacije		/	/	/	/
	UKUPNO		788,63	22,92	11,88	0,08
1.7.	Ostale površine	N	5,03	0,15	1861,83	0,00
		IS	27,57	0,80	339,68	0,00
		G	9,59	0,28	976,54	0,00
	UKUPNO		42,19	1,23	221,97	0,00
	GRAD UKUPNO		3441,00	100,00	2,72	0,37
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština					
	Nacionalni park					
	Park prirode					
2.2.	Zaštićena graditeljska baština					
	arheološka područja					
	spomenik parkovne arhitekture					
	povijesne graditeljske cjeline					
	GRAD UKUPNO					

Prostorni pokazatelji za namjenu površina prema novom planu prikazani su u sljedećoj tablici:

1.0. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA						
	Grad ZABOK	oznaka	ha	%	stan/ha	ha/stan
1.1.	Građevinska područja	GP	665,58	19,34	14,07	0,07
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	I	104,84	3,05	0,00	0,01
		E	/	/	/	/
		H	/	/	/	/
		K	43,43	1,26	215,63	0,00
		T	/	/	/	/
		R	51,82	/	/	/
	UKUPNO		865,67	25,16	10,82	0,09
1.3.	Poljoprivredne površine	P	/	/	/	/
		P1	/	/	/	/
		P2	/	/	/	/
		P3	752,60	21,87	12,44	0,08
	UKUPNO		752,60	21,87	12,44	0,08
1.4.	Šumske površine	Š	/	/	/	/
	šume gospodarske namjene	Š1	509,06	14,79	18,40	0,05
	šume zaštitne namjene	Š2	/	/	/	/
	šume posebne namjene	Š3	31,74	0,92	0,00	0,00
	UKUPNO		540,80	15,72	17,32	0,06
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	1124,65	32,68	8,33	0,12
1.6.	Vodne površine	V	/	/	/	/
	vodotoci		102,51	2,98	91,36	0,01
	akumulacije		/	/	/	/
	UKUPNO		1767,96	51,38	5,30	0,19
1.7.	Ostale površine	N	5,35	0,16	1750,47	0,00
		IS	37,13	1,08	252,22	0,00
		G	12,29	0,36	762,00	0,00
	UKUPNO		54,77	1,59	170,99	0,01
	GRAD UKUPNO		3441,00	100,00	2,72	0,37
2.0. ZAŠTIĆENE CJELINE						
2.1.	Zaštićena prirodna baština					
	Nacionalni park					
	Park prirode					
2.2.	Zaštićena graditeljska baština					
	arheološka područja					
	spomenik parkovne arhitekture					
	povijesne graditeljske cjeline					
	GRAD UKUPNO					

TABLICA - Struktura građevinskih područja

	izgrađeno	neizgrađeno	UKUPNO
GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA			
stambena i mješovita namjena	345,42	232,38	577,8
mješovita, poslovna i javna namjena (M)	23,09	31,98	55,07
javna namjena (D)	9,86	0	9,86
sport i rekreacija (R)	21,41	1,44	22,85
UKUPNO GP NASELJA	399,78	265,8	665,58
GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZVAN NASELJA			
gospodarska namjena - proizvodna (I)	14,09	90,75	104,84
gospodarska namjena - proizvodna (K)	12,31	31,12	43,43
sport i rekreacija (R)	0	51,82	51,82
GP IZVAN NASELJA UKUPNO	26,4	173,69	200,09
GP UKUPNO	426,18	439,49	865,67
OSTALE POVRŠINE			
površine infrastrukturnih sustava (IS)	10,46	26,67	37,13
posebna namjena (N)	5,35	0	5,35
groblje (G)	1,96	8,32	10,28
groblje za kućne ljubimce	0	2,01	2,01

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Industrija

Prema "Strategiji razvoja gospodarskih i društvenih djelatnosti Krapinsko-zagorske županije" Industrija sa sadašnjim obilježjima nužno mora doživjeti prestrukturiranje u pogledu djelatnosti u smislu poticanja razvoja kapitalno intenzivnih industrija s visokom tehnološkom razinom i većim učešćem znanja, a postupnom eliminacijom sadašnjih radno-intenzivnih oblasti.

Industrijske djelatnosti čiji se razvoj potiče u sklopu navedene Strategije daju se u nastavku:

- proizvodnja i prerada nemetalnih minerala;
- metaloprerađivačka djelatnost i strojogradnja;
- proizvodnja prometnih sredstava;
- proizvodnja električnih aparata i uređaja;
- proizvodnja kamena, šljunka i pijeska te građevnog materijala;
- proizvodnja piljene građe i ploča te finalnih proizvoda od drva;
- proizvodnja i prerada papira i grafička industrija;
- proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića;
- proizvodnja stočne hrane.

U pregledu su dane djelatnosti koje dijelom već postoje u strukturi industrije Grada Zaboka, kao metaloprerađivačka djelatnost, proizvodnja električnih aparata i uređaja, prerada tekstila i sl.

Obzirom na korištenje prostora, razvoj industrijskih djelatnosti treba prvenstveno usmjeravati na korištenje postojećih lokacija i površina unutar naselja te mogućnost iskorištavanja postojećih industrijskih građevina uz potrebne rekonstrukcije.

Poljodjelstvo

Klimatske prilike i svojstvena kvaliteta tla utječu i na mogućnosti razvoja poljodjelstva, osobito vinogradarskih i povrtlarskih kultura.

U strateškom smislu, poljodjelstvo se mora osposobiti da kvalitetno opslužuje ugostiteljstvo i turizam, koji predstavljaju vodeći strateški pravac Države, nadalje tržište Županije te zagrebačko tržište i šire. U cilju kvalitetne organizacije plasmana poljodjelskih proizvoda primarni je zadatak organizirati plasman proizvoda. Za ostvarenje strateških pravaca poljodjelske proizvodnje na području Grada Zaboka potrebno je poduzimati i mjere za zaustavljanje usitnjavanja posjeda, okrupnjavanje posjeda te povećanje i bolje korištenje poljodjelskih površina.

Daljnje mjere za unapređenje poljodjelske proizvodnje ogledaju se u nastavku provođenja komasacije, hidromeliorativnih zahvata te pravilnom uporabom sadnica, zaštitnih sredstava te upotrebom nove moderne tehnologije u proizvodnji.

Navedeno se u Gradu Zaboku može koristiti u suglasju sa mogućnostima raspoloživog prostora, demografskim resursima, ali i njihovim usmjerenjima, koja su već uvelike zahvaćena procesom sekundarne urbanizacije.

Šumarstvo

Djelatnost šumarstva ne predstavlja onaj dio gospodarskih djelatnosti koje mogu činiti temelj za određeni značajniji gospodarski razvoj. Većina šumskih površina je u privatnom vlasništvu, a predjeli veće šumovitosti nalaze se izvan obuhvata granica Grada Zaboka. Međutim, i za privatne šume potrebno je voditi ispravnu politiku i stručno njima gospodariti, kako bi se spriječila njihova degradacija.

Ugostiteljstvo i turizam

Iako Hrvatsko Zagorje ima znatne potencijale za razvoj turističkog gospodarstva, ono u Gradu Zaboku ne predstavlja znatniju gospodarsku granu. U turističkom gospodarstvu Grad može participirati u segmentu prometa.

Obrtništvo i malo poduzetništvo

U okviru daljnjeg razvoja gospodarstva, obrtništvo i malo poduzetništvo imaju jednu od ključnih uloga za razvoj gospodarstva Grada Zaboka ali i šire Županije, kao važan čimbenik u osiguravanju zaposlenosti, zaustavljanju propadanja starih zanata i proizvoda te kao važan čimbenik u konceptu razvoja ugostiteljstva i turizma. Obzirom na dosadašnje korištenje prostora za svrhu obrtništva i malog poduzetništva pokazao se pojačani interes za osiguranje prostora, pa su ovim Planom osigurane prostorne pretpostavke za njihov razvoj.

3.3.2. Društvene djelatnosti

Područje društvenih djelatnosti predstavlja izuzetno važan segment društvenog života, koji je u neposrednoj interakciji s ostalim oblicima života, pa je neupitna potreba njihovog razvitka, budući da su one u funkciji općeg razvoja. Kvalitetom ovih funkcija podiže se obrazovna i kulturna razina i standard cjelokupnog stanovništva u gravitacijskom području ovih funkcija.

Da bi se osigurali uvjeti za što kvalitetniji društveni i gospodarski razvitak grada potrebno je postizanje što veće autonomije u pogledu sadržaja društvenih funkcija. U tu svrhu na području grada poželjno je osigurati slijedeće društvene sadržaje:

U područnom središtu (Zabok):

- UPRAVA (policajska postaja, gradske postrojbe i stožer civilne zaštite, gradska vatrogasna zajednica, udruga dobrovoljnih vatrogasaca, ispostava porezne uprave, carinski referati, dopisništvo HINA-e, klimatološka meteorološka postaja)
- PRAVOSUĐE (općinski sud, odvjetnik, javni bilježnik)
- UDRUGE GRAĐANA, POLITIČKE STRANKE I DRUGE ORGANIZACIJE (udruženje obrtnika, gradska turistička zajednica, gradska razina udruga, klubova, liga, sekcija i drugih udruga građana, gradska razina političkih stranaka i sindikalnih organizacija, gradska razina organizacije crvenog križa, HAK – autoklub, auto škola)
- VJERSKE ZAJEDNICE (RK župa - župni ured i crkva, ostale vjerske zajednice)

- PROSVJETA, ŠKOLSTVO, OBRAZOVANJE (dječji vrtić, matična osnovna škola, osnovna škola za glazbu i ples, strukovna i srednja škola, veleučilište)
- KULTURA, UMJETNOST I TEHNIČKA KULTURA (javne ustanove u kulturi kojima je osnivač ili vlasnik općina, dom kulture, narodna knjižnica i čitaonica, amatersko kazalište, amaterska radio postaja, limena glazba, KUD, otvoreno pučko učilište, kinematograf, samostalni umjetnici, ogranak Matice hrvatske, udruge tehničke kulture)
- SPORT, REKREACIJA, ZABAVA I ODMOR (zajednice sportskih udruga, sportska društva i klubovi, županijska i gradska sportska natjecanja i priredbe, otvoreni sportski objekti : sportska igrališta za nogomet i po koji mali sport s gledalištem, zatvoreni sportski objekt: školska dvorana, pojedinačni objekti za rekreaciju, zabavu i odmor)
- ZDRAVSTVO (primarna zdravstvena zaštita: zdravstvena stanica - opća medicina, zaštita zuba, patronaža; ljekarna ili depo lijekova, veterinarska stanica)
- SOCIJALNA SKRB (objekti socijalne skrbi)
- FINANCIJSKE I DRUGE SLIČNE USLUŽNE DJELATNOSTI (zavod za platni promet, poslovna banka ili mjenjačnica, zastupništvo osiguravajućeg zavoda, prodajno mjesto hrvatske lutrije, poslovnice turističkih agencija, pojedine uslužne poslovne tvrtke)
- PROMETNE USLUGE (željeznička stanica, autobusna stanica, poštanski ured – izvršna telefonska centrala)
- OBRT I DRUGE USLUGE (više obrtničkih radionica i uslužnih radnji)

Većina javnih i društvenih sadržaja smještena je u gradskom središtu u Zaboku, te su u tom području očekuje i njihovo grupiranje u budućnosti.

U potencijalnim manjim lokalnim središtima (Pavlovec Zabočki, Lug Zabočki, Dubrava Zabočka, Špičkovina i Grabrovec):

- UPRAVA (mjesni odbor, vijeće mjesnog odbora, mjesni zbor građana, gradski kotar, tijela gradskog kotara, ispostava općinskog ureda, policijska postaja, udruga vatrogasnih dobrovoljaca, carinski referati, kišomjerna meteorološka postaja)
- UDRUGE GRAĐANA, POLITIČKE STRANKE I DRUGE ORGANIZACIJE (turistička zajednica, pojedinačne udruge građana - ispostave, političke stranke - osnovne jedinice, sindikalne organizacije)
- VJERSKE ZAJEDNICE (RK župa - kapelica - ured i crkva, ostale vjerske

zajednice)

- PROSVJETA, ŠKOLSTVO, OBRAZOVANJE (dječji vrtić, područni razredni odjeli osnovne škole)
- KULTURA, UMJETNOST I TEHNIČKA KULTURA (dvorana za kulturne i druge potrebe, čitaonica, KUD)
- SPORT, REKREACIJA, ZABAVA I ODMOR (pojedini sportski klubovi, općinska natjecanja, jedno ili više otvorenih sportskih igrališta, školska dvorana)
- ZDRAVSTVO (povremena primarna zdravstvena zaštita: zdravstvena ambulanta bez stalne liječničke službe)
- FINANCIJSKE I DRUGE SLIČNE USLUŽNE DJELATNOSTI (mjenjačnica, zastupništvo osiguravajućeg zavoda, prodajno mjesto hrvatske lutrije)
- PROMETNE USLUGE (željeznička stanica, autobusna stanica, pomoćni poštanski ured)
- TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO (trgovina mješovitom robom, gostionica)
- OBRT I DRUGE USLUGE (obrtne radionice i usluge)

3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

3.4.1. Zaštita prirodnih i kulturno - povijesnih vrijednosti

3.4.1.1. Zaštita prirodnih vrijednosti

U važećoj *Strategiji i akcijskom planu biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske* (Narodne novine br. 81/99) značajno mjesto u zaštiti i očuvanju prirodnih osobitosti i biološke raznolikosti zauzima potreba zaštite identiteta i raznolikosti krajobraza Republike Hrvatske.

U *Strategiji* je kao strateški cilj predviđena je izrada tipološke kategorizacije i zastupljenosti izvornih prirodnih i kultiviranih čimbenika te brojnosti i različitosti pojedinih vrsta flore i faune kao i drugih svojstvenosti određenog kraja. Fizionomija prostora Grada Zaboka kombinacija je manjih očuvanih izvornih prirodnih cjelina uz znatno sudjelovanje antropogene prirode (ruralnih i kultiviranih obradivih površina i sl.) s malobrojnim očuvanim tradicijskim naseljima tog dijela Hrvatskog Zagorja. Dominantna su naselja rasla zahvaljujući to nagloj urbanizaciji i industrijskoj izgradnji kao posljedici blizine Zagreba, prometnog koridora prema Krapini i Sloveniji i povoljnog geoprometnog položaja naselja Zabok njoihovog središta.

Iz prethodno rečenog razmatrano područje Grada Zabok u odnosu na reljef može se razlučiti na tri izražene *krajobrazne cjeline*:

- krajobraz prostrane doline rijeke Krapine i Krapinice
- krajobraz potočnih dolina Kosteljine i Horvatske i

- kultivirani krajobraz prigorja i podbreža s bregovima i brežuljcima.

Uvažavajući načela utvrđena u rečenju *Strategiji* na prostoru Grada Zaboka u cilju zaštite identiteta krajobraza nužno je provoditi *sljedeće mjere*:

- spriječiti svaku gradnju na istaknutim brežuljcima sa sakralnim objektima;
- očuvati sadašnje veličine obradivih parcela i livadnih površina uz rijeku Krapinu i potoke koje se danas prenamjenjuju za izgradnju bez smišljenog plana;
- spriječiti daljnju izgradnju poslovnih i proizvodnih hala na livadnim površinama koje se pružaju s obje strane auto-ceste Zagreb - Maribor na raskrižju prema Gredicama i Donjoj Stubici;

Na prostoru Grada Zaboka temeljem terenske analize i valorizacije očuvanosti prirodnih osobitosti i vrijednosti može se zaključiti da su prirodni resursi tijekom vremena "*maksimalno*" eksploatirani. Posljedica je današnja struktura i izgled ruralnog i pretežnog kultiviranog krajobraza u kojem se izmjenjuju obradive površine, s rijetko očuvanim pojasevima autohtonih šuma, šikara i izvornih dolinskih livadnih zajednica. U tom konglomeratu se nalaze sekundarnom urbanizacijom izmijenjene tradicijske strukture naselja i to u dijelovima Grada Zaboka udaljenijim od glavnih prometnih koridora.

U smislu odredbi *Zakona o zaštiti prirode* (NN 30/94 i 72/94) na području današnjeg grada nema zakonom zaštićenih dijelova prirode.

Ovim Planom utvrđuje se, na temelju zakonskih propisa i standarda, pokretanje postupka za stavljanje pod zakonsku zaštitu sljedećih predjela:

a) U skupini ***Izvorna priroda*** nema elemenata zaštite.

b) U skupini ***Zaštićeni krajolik*** zaštićuju se:

1/ Dolina Krapince ispod sela Grabrovec i ispod crkve Sv. Antuna, s njegovim pripadajućim brežuljkom u pogledu s auto-ceste;

c) U skupini ***Parkovne arhitekture*** zaštićuje se:

1/ Perivoj dvorca Kulmer - Bračak;

2/ Tragovi perivoja dvorca Đalski u naselju Gubaševo.

Ovim Planom utvrđuje se na temelju pozitivnih zakonskih propisa i standarda zaštita sljedećih vrijednih predjela:

a) U skupini ***Osobito vrijedan kultivirani krajolik*** zaštićuje se:

1/ Kultivirani vinogradarski poljodjelski krajobrazi:

- u zoni naselja Prosenik Začretni dio iznad zaselka Bedenikovići,
- u zoni naselja Prosenik Začretni dio iznad zaselka Beline,
- u zoni naselja Bregi Zabočki sjeverni dio na lokaciji Balijski breg.

Sva područja prirodnih vrijednosti, kao i sva područja (zone) zaštite krajobraznih vrijednosti i vizura potanko su opisani u pisanom dijelu Plana. Područja zaštite, unutar kojih granica se provode odredbe iz ovoga članka, urisane su na grafičkom listu br. 3c: "*Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – uvjeti ograničenja i posebne mjere*" u mjerilu 1:25000, grafičkom listu br.3b: "*Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – prirodno nasljeđe*" u mjerilu 1:25000 i grafičkom listu "*Građevna područja naselja i područja posebnih uvjeta za korištenje*" u mjerilu 1:5000.

3.4.1.2. Zaštita kulturnog naslijeđa

S obzirom na uvodno izložena načela i ciljeve zaštite baštine na području Grada Zaboka, na temelju provedene evidencije i vrednovanja utvrđuju se obvezujuće smjernice korištenja, uređenja i zaštite prostora.

Razmjerno je malobrojna do sada zaštićena baština na području Grada Zaboka, no u sklopu izrade ovog Plana evidentirani su brojni elementi kulturno-povijesne vrijednosti koje se predlaže za zaštitu na državnoj razini ili se štite mjerama ovog Planom. Uvjete za zaštitu i obnovu kulturno-povijesnih vrijednosti koji su navedeni u ovom Planu potrebno je primjenjivati u postupcima izdavanja lokacijskih i građevnih dozvola za izgradnju.

Za potrebe izrade prostornog plana 2003. izrađena je Konzervatorska podloga kojom su inventarizirana i vrednovana nepokretna kulturna dobra Grada Zaboka. Nepokretna kulturna dobra na području Grada Zaboka sistematizirana su prema vrstama i podvrstama. Osnovna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

- 1.0. povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- 2.0. povijesne građevine i sklopovi,
- 3.0. elementi povijesne opreme prostora, tehničke građevine niskogradnje s uređajima,
- 4.0. područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe,
- 5.0. arheološka nalazišta i lokaliteti,
- 6.0. krajolik ili njegov dio što svjedoči o čovjekovoj prisutnosti u prostoru

Nepokretna kulturna dobra navedena u Popisu koji slijedi, imaju svojstva kulturnog dobra, i podliježu pravima i obvezama *Zakona o zaštiti kulturnih dobara*, bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Pravni status zaštite obuhvaćen je sljedećim kategorijama:

- R** kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- P** kulturno dobro zaštićeno rješenjem o preventivnoj zaštiti
- PR** prijedlog za upis u Registar
- ZPP** zaštita prostornim planom

Na području Grada Zaboka od povijesnih naselja dosad nije bila zaštićena ni jedna povijesna jezgra.

Obradom terena ustanovljeno je da je na području obuhvata plana ima nekoliko povijesnih naselja seoskih obilježja koji sadrže elemente kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura; prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, vrednovana su sljedećim kategorijama:

- 1 nacionalnog značenja,
- 2 regionalnog značenja,
- 3 lokalnog značenja.

Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra pripadaju vrsti sakralnih, vojnih i civilnih građevina. Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu među ostalim i sljedeće vrste:

- gospodarske i industrijske,
- tehničke građevine s postrojenjima, te
- grobne – memorijalne građevine i sklopovi.

Kultivirani krajolik podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru. Razlikujemo sljedeće vrste:

- namjerno kreiran krajolik, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove, stvorene iz estetskih razloga, vezane uz religijske ili druge monumentalne građevine
- krajolik nastao organskim putem, višestoljetnim djelovanjem društvenog, gospodarskog, administrativnog ili religijskog utjecaja na svoj prirodni okoliš.

PREGLED KULTURNIH DOBARA, REGISTRIRANIH, PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH I OVIM PLANOM PREDLOŽENIH ZA ZAŠTITU (PREMA SPOMENIČKIM GRUPAMA)

1.0. Povijesna naselja i dijelovi naselja

1.2	Povijesna naselja gradskih obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.1.1	Povijesna jezgra grada Zaboka	PR	3

1.3	Povijesna naselja seoskih obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.2.1	Dio sela Dubrava Zabočka	ZPP	3
1.2.2.	Dio sela Jakuševac Zabočki	ZPP	3
1.2.3.	Dio sela Hum Zabočki	ZPP	3
1.2.4.	Dio sela Prosenik Gubaševski	ZPP	3
1.2.5.	Dio sela Prosenik Začretski (Sinkovići)	PR	2
1.2.6	Dio sela Prosenik Začretski (Klupci)	PR	2

2.0. Povijesne građevine i sklopovi

2.1	Sakralne građevine - crkve i kapele	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.1.1	Župna crkva Sv. Jelene Križarice, Zabok	R	2
2.1.2	Kapela Sv. Antuna, Grabovec	R	2
2.1.3	Kapela Sv. Roka, Tisanić Jarek	ZPP	3

2.4.	Stambene građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.4.1	Dvorac Kulmer, Bračak	P	2
2.4.2	Dvorac Komaromy-Babić (Đalski) - Gredice, Gubaševo	P	3
2.4.3	Kurija župnog dvora, Zabok	ZPP	3
2.4.4	Stambena kuća, Matije Gupca 36, Zabok	ZPP	3
2.4.5	Ostaci podruma kurije, Gubaševo	ZPP	3

2.5.	Građevine javne namjene	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.5.1	Zgrada željezničke stanice, Zabok	ZPP	3

2.6.	Gospodarske i industrijske građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.6.1	Sklop starih tvorničkih zgrada, ZIVT, Zabok	PR	3

3.0. Elementi povijesne opreme prostora, tehničke građevine niskogradnje s uređajima

3.1.	Tehničke i građevine niskogradnje s uređajima	Status zaštite	Prijedlog kategorije
3.1.1.	Betonski most, Bračak	PR	3

3.2.	Poklonci kapelice i raspela	Status zaštite	Prijedlog kategorije
3.2.1.	Pil srca Isusovog, Bregi Zabočki	PR	3
3.2.2.	Raspelo, Dubrava Zabočka	ZPP	3
3.2.3.	Raspelo, Jakuševac Zabočki	ZPP	3
3.2.4.	Kapela poklonac, Prosenik Gubaševski	ZPP	3
3.2.5.	Kapela poklonac, Prosenik Gubaševski	ZPP	3
3.2.6.	Kapela poklonac, Špičkovina	ZPP	3
3.2.7.	Kapela poklonac, Zabok	ZPP	3

4.0. Područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe

4.1.	Spomenik i obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe	Status zaštite	Prijedlog kategorije
4.1.1.	Spomenik s obilježjem, Trg D. Domjanića, Zabok	ZPP	3
4.1.2.	Spomenik palim borcima u 2. svj. ratu, Zabok	ZPP	3

4.2.	Groblja i grobne građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije
4.2.1.	Groblje, Zabok	ZPP	3
4.2.2.	Grobnica obitelji Tombić, Zabok	ZPP	3

5.0. Arheološki lokaliteti i zone

5.1.	Arheološki lokaliteti	Status zaštite	Prijedlog kategorije
5.1.1.	Grabrovec, oko crkve Sv. Antuna	ZPP	3
5.1.2.	Zabok, oko župnog dvora, lokalitet Sv. Jelene i Martina	ZPP	3
5.1.3.	Gubaševo, Gredice, nalaz novca 15. st.	ZPP	3

6.0. Područja kultiviranog krajobraza i prostornih sklopova

6.1.	Područja kultiviranog krajobraza	Status zaštite	Prijedlog kategorije
6.1.1.	Padine kultivirane vinogradima, Bregi Zabočki, lokacija Balije breg	ZPP	
6.1.2.	Padine kultivirane vinogradima, Grabrovec	ZPP	
6.1.3.	Padine kultivirane vinogradima, Prosenik Začretnski, lokacija Belini	ZPP	
6.1.4.	Padine kultivirane vinogradima, Prosenik Začretnski, lokacija Bedenikovići	ZPP	

6.2.	Perivoji i parkovi	Status zaštite	Prijedlog kategorije
6.2.1.	Perivoj dvorca Kulmer, Bračak	PR	2

6.2.2.	Tragovi perivoja dvorca Đalski - Gredice, Gubaševo	ZPP	3
6.3.	Zaštićene vizure	Status zaštite	Prijedlog kategorije
6.3.1.	Vizura na crkvu Sv. Antuna i dolinu Krapinice	PR	3

Povijesna naselja gradskih obilježja

1.1. Grad Zabok

Valorizacija: U najužoj povijesnoj jezgri Zaboka oko župne crkve nije se formirala značajnija građevna struktura. Koncept radničkog naselja zasnovan na ideji vrtlog grada očuvan je samo fragmentarno. Središte grada, izuzev prostora oko crkve nema definiranu urbanu fizionomiju, vizualnu kvalitetu i prepoznatljivost. Jezgra je vrednovana 3 kategorijom (lokalno značenje).

Smjernice: Potrebno je izraditi konzervatorsku podlogu sa analizom i valorizacijom svih graditeljskih i ambijentalnih vrijednosti te odrediti uvjete za interpolacije u povijesnoj jezgri. Osim toga treba istražiti najraniju planiranu urbanističku fazu razvoja grada od 30.-tih – 50.-tih, valorizirati njene realizacije, te valorizirati industrijsku baštinu, prije svega Prpićevu tekstilnu industriju (ZIVT) koja predstavlja važan dio povijesnog identiteta Zaboka kao industrijskog središta. Očuvati istočnu padinu oko crkve od daljnje izgradnje koja bi volumenima umanjila njezinu vizualnu istaknutost u širem prostoru. Preostale najviše dijelove padine brda i veće ozelenjene površine maksimalno zadržati kao fond zelenila u gradu. Započeti koncept gradogradnje koji se temeljio na idejama vrtlog grada, industrijskog stambenog naselja, sa stambenim zgradama u zelenilu, započet kasnih 30-tih i nakon Drugog svjetskog rata kao i očuvani primjeri tradicijske izgradnje, pruža elemente za formiranje urbanog identiteta grada.

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.1.	Povijesna urbana jezgra Zaboka		PR	3(C)
	Župna crkva Sv. Jelene Križarice		R	2
	Stambena vila,	M. Gupca 68	ZPP	3
	Stambena kuća s lokalima	M. Gupca 36	PR	2
	Vila za inženjere		ZPP	3
	Župni dvor		ZPP	3
	Sklop nekadašnje tvornice tekstila		ZPP	3
	Željeznička stanica		ZPP	3
	Tradicijska kuća	M. Gupca	ZPP	3
	Grobnica obitelji Tompić	groblje	PR	2
	Padina brijega oko župnog dvora, arh. lokalitet		ZPP	3

1.2. Povijesna naselja seoskih obilježja

Područje Grada Zaboka administrativno je podijeljeno u sedamnaest naselja: Zabok kao gradsko naselje i sela: Bračak, Bregi Zabočki, Dubrava Zabočka, Gdenci, Grabrovec, Gubaševo, Hum Zabočki, Jakuševac Zabočki, Lug Zabočki, Martinišće, Pavlovec Zabočki, Prosenik Gubaševski, Prosenik Začretski, Repovec, Špičkovina i Tisanić Jarek.

S obzirom na količinu očuvanih kulturno povijesnih vrijednosti u naseljima, njihove ambijentalne i graditeljske vrijednosti valorizirana su kao naselja lokalne vrijednosti, izuzev Prosenika Začretskog, koji ima očuvane veće grupe tradicijskih okućnica. Osim povijesnih podataka, prostornih ambijentalnih i graditeljskih

obilježja dan je tabelarni prikaz kulturnih dobara po naseljima.

Bračak

Valorizacija: Područje dvorca s pripadajućim perivojem koje seže do doline Krapinčice (željezničke pruge) ima visoku kulturno povijesnu, arhitektonsku i ambijentalnu vrijednost. Vrijednost ambijenta narušena je korištenjem prostora između ceste Hum Zabočki – Špičkovina kao ograđeni parkirališni i skladišni prostor građevinskih strojeva i materijala.

Smjernice: šire područje dvorca, naročito padine i dolinu Krapinčice očuvati kao neizgrađeno područje, korišteno kao poljodjelsko zemljište ili hortikulturno uređeno.

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
	Dvorac Kulmer	Bračak	P	2
	Perivoj dvorca	Bračak	PR	2

Dubrava Zabočka

Valorizacija i smjernice: Očuvani primjeri tradicijske arhitekture na vrhu sela podno kojih se pružaju vinogradi imaju lokalnu ambijentalnu vrijednost. Predlaže se zaštita i očuvanje tradicijske arhitekture, ponajviše zbog rijetkosti tradicijskog građevnog fonda na ovom području.

Grabrovec

Naselje je u posljednjim desetljećima znatno proširilo svoje područje u vidu linearne izgradnje uz cestu, nema elemenata za zaštitu naselja, izuzev brijega na kojem je smještena kapela Sv. Antuna i nekadašnji kaštel.

Smjernice: očuvati vizualnu istaknutost kapele Sv. Antuna u širem prostoru te spriječiti daljnju izgradnju na najvišim kotama i na padinama brijega izloženim vizurama sa sjevera, istoka i juga. Provesti arheološka istraživanja na brijegu oko kapele.

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
	Kapela Sv. Antuna	Grabrovec	R	2
	Arheološki lokalitet oko kapele	Grabrovec	ZPP	2

Gubaševo

Smjernice: Urbanističko planerskim mjerama poboljšati zatečeno stanje. Oko dvorca Đalski očuvati neizgrađen prostor u cilju formiranja perivoja.

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
	Dvorac Đalski (replika dvorca)	Gredice	ZPP	3
	Lokalitet srušene kurije	Gubaševo	ZPP	3
	Arheološki lokalitet, srednji vijek-nalaz novca iz 15. st.	Gredice	ZPP	3

Jakuševac Zabočki

Valorizacija: selo nema karakteristike homogenog naselja, a nekadašnji zaseoci izdvojene prostorne cjeline danas su povezani u jedinstveno građevno područje. Ambijentalnu vrijednost ima dio sela smješten na uzvisini, okružen kultiviranim krajolikom.

Smjernice: Očuvati i održavati zadnje primjere tradicijske arhitekture, i ne širiti građevno područje na jugozapadne padine podno sela (Vrančići).

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
	Dio povijesnog sela Jakuševec	Vrančići	ZPP	3
	Raspelo	Jakuševec Zabočki	ZPP	3

Hum Zabočki

Valorizacija: Selo Hum Zabočki ima očuvanu jezgru sa drvenim prizemnicama unutar čijih okućnica se nalaze pripadajući gospodarski objekti, a smještena je iznad ceste na blagoj uzvisini. Uz cestu se nalaze vrijedni objekti sa k.br. 81, 28 i 29.

Smjernice: Očuvati postojeću tradicijsku arhitekturu.

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
	Dio povijesnog sela Hum Zabočki		ZPP	3

Prosenik Gubaševski

Smjernice: Prosenik Gubaševski se svojim zaselkom Šilipetri predstavlja vrijednu ruralnu ambijentalnu cjelinu, te se predlaže zaštita i očuvanje ambijentalnih vrijednosti i tradicijske arhitekture.

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
	Dio seoskog naselja Prosenik Gubaš	Šilipetri	ZPP	3
	Tradicijska okućnica	Prosenik G. br.2	ZPP	3
	Raspelo	Prosenik G. br.	ZPP	3
	Kapela poklonac	Prosenik G. br.1	ZPP	3

Prosenik Začretski

Valorizacija: Predlaže se upis u Registar dijela naselja Prosenik Začretski ,seoske cjeline Sinkovići i sela Klupci s dijelom kuća koje pripadaju Proseniku. Obje cjeline vrednuju se regionalnim značajem.

Smjernice: Očuvati ambijentalne i arhitektonske vrijednosti zaselka Sinkovići i sela Klupci. Predlaže se Gradu Zaboku kao vlasniku kuće Prosenik br. 4 da je u dogovoru s nadležnim Konzervatorskim odjelom u što kraćem vremenu privede odgovarajućoj namjeni i poduzme mjere građevinske sanacije.

Ident. Broj	Kulturno dobro	Adresa	Status zaštite	Prijedlog kategorije
	Povijesno naselje, zaselak Sinkovići, Prosenik	Sinković	PR	2
	Povijesno naselje, zaselak Sinkovići, Prosenik	Prosenik	ZPP	3
	Povijesno naselje Prosenik, Klupci	Klupci	PR	2
	Tradicijska kuća	Prosenik Z.br2	ZPP	3

Povijesne građevine i sklopovi

Dvorci i kurije

Dvorac Kulmer, Bračak

Valorizacija: Jednokatna građevina tlocrta u oblika slova L historicistički oblikovanih pročelja izmjenjene unutrašnjosti, prilagođene funkciji bolnice, unatoč

brojnim izmjenama izvorne arhitektonike ima visoku ambijentalnu i kulturno povijesnu vrijednost, zajedno s perivojem.

Smjernice: Budući da ne postoje realni izgledi za vraćanjem izvorne namjene, jer je već izrađena dokumentacija za proširenje bolnice, bez prethodno utvrđenih posebnih konzervatorskih uvjeta za Program arhitektonskog natječaja nove bolničke zgrade, potrebno je zahvate usmjeriti na kvalitetnu obnovu i uređenje dvorca i perivoja. Novu bolničku zgradu locirati na što većoj udaljenosti od dvorca.

Dvorac Komaromy-Babić (Đalski), Gredice, Gubaševo

Valorizacija: Kontinuitet lokacije i volumen dvorca izgrađen prema predlošku nekadašnjeg, prije svega u vanjskom oblikovanju, daju mu elemente kulturnog dobra.

Smjernice: Oko dvorca, u zoni koja je u grafičkim prikazima plana označena kao zona spomenike parkovne arhitekture, treba ponovno uspostaviti perivoj i njegov izvorni gospodarski sklop, prema posebnim uvjetima nadležnog tijela za zaštitu kulturne baštine, a njegov okoliš očuvati od izgradnje.

Crkve i kapele

Župna crkva Sv. Jelene Križarice, Zabok

Valorizacija i smjernice: Zbog arhitektonskih obilježja i očuvanosti, inventara iz vremena gradnje vrednovana je regionalnim zanačajem (2). Svi građevinski i radovi održavanja moraju se izvoditi na stručan način i prema konzervatorskim uvjetima.

Kapela Sv. Antuna Padovanskog, Grabrovec

Valorizacija i smjernice: Kapela ima vrlo veliku ambijentalnu vrijednost, saglediva je iz niza prilaznih vizura, stoga je potrebno očuvati njezin okoliš od izgradnje kojok se umanjuju njene vrijednosti kao prostorne dominante. Zaustaviti daljnju izgradnju na vrhu brijega i u njegovom podnožju, a već izgrađene klijeti oblikovno prilagoditi ambijentu kapele.

Kapela Sv. Roka, Tisanić Jarek

Smještena u naselju uz cestu. Izgrađena krajem 19. st., danas obnovljena na neodgovarajući način (izmijenjeno oblikovanje). Ima ambijentalno značenje, u kojem se vrednuje samo lokacija.

Poklonci i raspela

Poklonci i raspela pripadaju grupi prostornih obilježja sakralnog karaktera. Na križanjima ih postavljaju sela, ili pojedinci kao zavjet. Tako je kao zavjet u vrijeme prvog svjetskog rata postavljen pil Srca Isusovog u Bregima Zabočkim. Značajan su element tradicionalnih obilježja i pridonose kvaliteti oblikovanja i slikovitosti krajolika.

Smjernice: Očuvati njihov neposredni okoliš koji je sastavni dio njihove prezentacije, od pojave izgradnje.

Gospodarske i industrijske građevine

Sklop starih tvorničkih zgrada ZIVT, Zabok

Valorizacija i smjernice: Građevni sklop tvornice tekstila i pratećih stambenih građevina, kao začetke gradotvorne faze i generatoru formiranja Zaboka kao gradskog naselja, treba tek istražiti i valorizirati.

Građevine niskogradnje

Betonski most na rijeci Krapini, na cesti Bračak-Oroslavje

Valorizacija i smjernice: Armirano betonski most primjer je tehničkog napretka i primjene tehničkih dostignuća u građevinarstvu, te ima dokumentarnu vrijednost. Potrebno je očuvati ga u funkciji uz potrebne radove održavanja prema konzervatorskim uvjetima

Arheološki lokaliteti

Grabrovec, kapela Sv. Antuna Padovanskog i prostor okolnog brda (i susjednog)

kao mogući i pretpostavljeni lokalitet ekadašnjeg kaštela Zabok. Neistraženo.

Smjernice: Provesti arheološko sondiranje, a potom i istraživanje. Dotad pri svim zemljanim radovima (iskopima i dubokom oranju) obratiti pozornost na moguće nalaze.

Zabok, padina brijega kod župnog dvora

Lokalitet nekadašnje kapele Sv. Jelene, napuštene u 18. st. Neistraženo. Gubaševo, slučajni nalaz novca iz 15. st. Neistraženo.

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

3.5.1.1. Cestovni promet

Područjem Grada Zaboka prolaze četiri državne ceste i to:

- autocesta A2; Zagreb - Macelj
- D1; G.P. Macelj (granica R. Slovenije) - Krapina - Zagreb - Split
- D24; Zabok (D1) – Zlatar Bistrica – D. Konjšćina – Budinščina – N. Marof – Varaždinske Toplice – Ludbreg (D2)
- D205; G.P. Razvor (gr. R. Slovenije) – Kumrovec – Klanjec – Gubaševo (D1)
- D507; Valentinovo (D206) – Krapinske Toplice – Gubaševo (D205)

Za dionicu državne ceste D1 u prolazu kroz industrijsku zonu Grada Zaboka – tzv. Industrijska cesta planirana je rekonstrukcija ove dionice izgradnjom dodatne treće prometne trake koja bi se koristila za lijeve skretače.

Za ovakvo prometno rješenje – rekonstrukciju tada državne ceste D24 duljine 3,24 km izrađeno je idejno rješenje u Projektnom birou «Palmotićeve 45» iz Zagreba u svibnju 2005. godine a Grad Zabok je bio narucitelj.

Na potezu od Zaboka tj. od kraja izvedene poddionice paralelne ceste Zabok-Krapina (od km 3+107,70 do km 3+895,89) sa prijelazom preko željezničke pruge Zabok-Varaždin do čvora Krapina (raskrižje na postojećoj D1) planirana je paralelna cesta na pravcu državne ceste D1 i to pod nazivom spojna cesta Zabok (D24) -Krapina (D1) za što je izrađeno idejno rješenje i Studija utjecaja na okoliš te

je proveden postupak procjene utjecaja na okoliš.

Od planiranih cesta područjem Grada Zaboka u dužini od približno 3 km od Spičkovine do Andraševca (Bračak) prolazi planirana brza cesta Popovec - Marija Bistrica - Zabok, za koju je izrađeno idejno rješenje, studija utjecaja na okoliš, a lokacijska dozvola ishodena je za dionicu Andraševac (Bračak) - Mokrice (D307), a za druge dionice je u tijeku ishođenje.

Postojeće državne ceste štiti vodeći računa o zaštitnom pojasu uz cestu u skladu s člankom 37. Zakona o javnim cestama, a za planiranu brzu cestu čuvati koridor u širini 150 m ili u širini koridora iz lokacijske dozvola, dok za planiranu spojnu cestu Zabok - Krapina čuvati koridor u širini 120 m.

Temeljem članka 37. Zakona o javnim cestama (NN 180/04), potrebno je predvidjeti smještaj objekata na udaljenosti od minimalno 15 m od ruba kolnika županijske ceste i 10 m od ruba kolnika lokalne ceste.

Pri trasiranju planiranih cesta potrebno je voditi računa o minimalnim uvjetima uzdužnog i poprečnog presjeka ceste prema Pravilniku o osnovnim uvjetima kojima javne ceste izvan naselja i njihovi elementi moraju udovoljavati sa stajališta sigurnosti prometa (NN 110/01) i prema važećoj preuzetoj normi za projektiranje čvorova u istoj razini U.C4.050 (1990. g.).

3.5.1.2. Željeznički promet

Postojeće stanje pruga

Pruge Zaprešić – Zabok – Varaždin – Čakovec (R201), Zabok – Krapina - Đurmanec - D.G.Rogatec (L103) i Hum Lug - Gornja Stubica (L202) otvorene su za mješoviti promet, putničkih i teretnih vlakova. Pruga za Đurmanec odvaja u kolodvoru Zabok, a pruga Zabok – Gornja Stubica u odvojnici - stajalištu Hum Lug. Današnje građevinske karakteristike pruge dozvoljavaju max. brzinu 60 km /sat od Zaprešića do Zaboka, a 80 km /sat od Zaboka do Varaždina. Na dijelu pruge od Zaboka do Krapine vozi se brzinom 60 km /sat, dok se po pruzi Zabok – Gornja Stubica vozi brzinom od 80 km/sat.

Nepovoljne građevinske karakteristike pruge, slaba opremljenost signalno sigurnosnim uređajima i željeznički cestovni prijelazi u razini uzrok su nepovoljnih eksploatacijskih uvjeta i ograničenih prijevoznih mogućnosti .

Na području Grada Zaboka je 16 željezničko cestovnih prijelaza u razini koji su obuhvaćeni Programom rješavanja ŽCPR-a u Republici Hrvatskoj.

Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga koju je donijela Vlada Republike Hrvatske 12.srpnja 2006., željeznička pruga Zaprešić – Zabok – Varaždin - Čakovec razvrstana je kao željeznička pruga od značaja za regionalni promet (označena sa R201), pruga Zabok – Krapina – Đurmanec - D.G.Rogatec razvrstana je kao željeznička pruga od značaja za lokalni promet (označena sa L103) i pruga Hum Lug odvojnica - Gornja Stubica razvrstana kao željeznička pruga od značaja za lokalni promet (označena sa L202).

Od službenih mjesta na postojećim prugama, a na području prostornog plana Grada Zaboka postoji samo kolodvor Zabok na pruzi Zaprešić – Zabok – Varaždin - Čakovec, odvojnica - stajalište Hum Lug, te stajališta Bračak i Špičkovina.

Na odvojnici pruga unutar navedenog područja nema stajališta.

Unutar granica prostornog plana Grada Zaboka ima cca 13,8 km pruge.

Plan razvoja željezničke infrastrukture

Prema Strategiji prometnog razvitka RH (1999.) glavni cilj jest osposobljavanje željeznice za konkurentnost na transportnom tržištu.

Razvoj željezničkog prometnog sustava na širem području obuhvaća modernizaciju železničke pruge R 201 Zaprešić-Zabok-Varaždin-Čakovec, sa izgradnjom novih dionica na tom pravcu u cilju povezivanja Krapine i Pragerskog željezničkom prugom kao dijela međunarodnog željezničkog pravca Zagreb-Maribor-Graz-Beč (Xa koridor).

Na željezničkoj pruzi Zaprešić–Zabok–Varaždin–Čakovec, promet putnika ,koji je primaram, izrazito je podijeljen na gravitacijska područja Zagreba i Varaždina.

Željeznički putnički promet je intenzivan na dionici Zaprešić – Zabok i sa priključnim prugama Zabok – Kraplina i Zabok – Gornja Stubica dobra je osnova za organizaciju kvalitetnog prijevoza putnika u sklopu gradsko prigradskog prometa putnika Grada Zagreba.

Uz uvjet povezivanja Krapine i Pragerskog željezničkom prugom raste značaj dionice Zaprešić – Zabok i ona postaje dio međunarodnog željezničkog pravca Zagreb-Maribor-Graz-Beč (Xa koridor).

Da bi se udovoljilo budućim zahtjevima u putničkom i teretnom prijevozu, postojeća lokacija kolodvora Zabok u prostornom pogledu nije dovoljna. Iz tog razloga postojeći kolodvor Zabok potrebno je pretvoriti u putnički dio, a formiranje dijela kolodvora Zabok namijenjenog teretnom prijevozu uz prugu prema Zaboku od pravca Zagreba na prostoru namijenjenom za razvoj željeznice.

Varijanta rekonstrukcije i modernizacije postojeće pruge Zaprešić-Krapina predložena je već u Predstudiji (Željeznička pruga velikih brzina Zagreb-Zabok-Krapina-Beč), koju je izradila Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Znanstveni savjet za promet u Zagrebu 1992. godine.

U Prostornom planu Republike Hrvatske iz 1988.g. predviđena je nova pruga od Krapine do Pragerskog što je koridor najkraće željezničke veze Zagreb - Zaprešić - Krapina - Pragersko - Maribor - Beč - Prag.

3.5.1.3. Zračni promet

Iako niti Grad niti Županija nemaju postojeće zrakoplovne luke, u okviru plana razvitka zračnog prometa u Hrvatskoj temeljem prijedloga prostornog plana Županije, u kategoriji zračnih luka referentnog koda /klase/ 2C/1A jedna zračna luka mogla bi naći mjesto u Županiji.

Za postupak istraživanja mogućih zračnih luka u Prostornom planu Krapinsko-zagorske županije predviđene su četiri lokacije od kojih je jedna na području Grada Zaboka, pa se ovim Planom predlaže za istraživanje četvrta lokacija u dolini gdje utiče potok Horvatska u rijeku Krapinu.

3.5.1.4. Telekomunikacije

Novu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu za pružanje javnih komunikacijskih usluga putem elektroničkih komunikacijskih vodova odrediti planiranjem koridora primjenjujući slijedeća načela:

- za velike gradove, gradove i naselja gradskog obilježja: podzemno u zoni pješačkih staza ili zelenih površina;
- za ostala naselja: podzemno i/ili nadzemno u zoni pješačkih staza ili zelenih površina;
- za međunarodno, magistralno i međumjesno povezivanje: podzemno slijedeći koridore prometnica ili željezničkih pruga. Iznimno kada je to moguće, samo radi bitnog skraćivanja trasa, koridor se može planirati i izvan koridora prometnica ili željezničkih pruga vodeći računa o pravu vlasništva.

Za izgrađenu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu za pružanje javnih komunikacijskih usluga putem elektroničkih komunikacijskih vodova planirati dogradnju, odnosno rekonstrukciju te eventualno proširenje radi implementacije novih tehnologija i/ili kolokacija odnosno potreba novih operatora, vodeći računa o pravu zajedničkog korištenja od strane svih operatora.

Novu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu za pružanje komunikacijskih usluga putem elektromagnetskih valova, bez korištenja vodova, odrediti planiranjem postave baznih stanica i njihovih antenskih sustava na antenskim prihvataima na izgrađenim građevinama i rešetkastim i/ili jednocijevnim stupovima bez detaljnog definiranja (točkastog označavanja) lokacija vodeći računa o mogućnosti pokrivanja tih područja radijskim signalom koji će se emitirati radijskim sustavima smještenim na te antenske prihvate (zgrade i/ili stupove) uz načelo zajedničkog korištenja od strane svih operatora-koncesionara, gdje god je to moguće.

Kod novoplaniranih prometnica na području grada treba planirati izgradnju DTK sa obje strane prometnice, te uz glavne prometnice svakih cca 500 m predvidjeti postavljanje samostojećeg kabineta dimenzija 2×1×1,5 (d×š×v).

3.5.2. Energetski sustav

3.5.2.1. Električna energija

Grafičkim prilogom definirane su trase i lokacije postojećih elektroenergetskih građevina na području Grada Zaboka koje će se velikim dijelom zadržati bez obzira na razvoj prostora.

Potrebe za električnom energijom grada Zaboka podmiruju se iz transformatorske stanice TS 110/35/10 kV "Zabok", snage 2×40 MVA, preko transformatora 35/10 kV snage 16 MVA + 8 MVA, koja se napaja električnom energijom preko dalekovoda (DV) 110 kV Podsused - Zabok.

TS 110/35/10 kV "Zabok" može se napajati preko DV 110 kV Jertovec - Zabok i DV 110 kV Ivanec - Straža - Zabok.

Položaj TS 110/35/10 kV "Zabok" kao glavne pojne točke za područje grada zadovoljava i omogućava daljnji razvoj elektroopskrbe.

Postojeći podzemni i nadzemni vodovi 10(20) kV uglavnom su izgrađeni optimalnim trasama i omogućuju interpolaciju novih distributivnih transformatorskih stanica (TS) 10(20)/0,4 kV na cijelom području grada.

Postojeća mreža podzemnih vodova 10(20) kV u centru grada, većim dijelom, starija je od 20 godina. Izgrađena je po optimalnim trasama i zadovoljavajućeg je kapaciteta.

Postojeća mreža nadzemnih vodova 10(20) kV na području grada relativno je stara i izvedena je na drvenim stupovima vodičima Al/Fe presjeka $3 \times 50 \text{ mm}^2$, $3 \times 35 \text{ mm}^2$ i $3 \times 25 \text{ mm}^2$.

Na području grada trenutno je u pogonu 43 komada TS 10(20)/0,4 kV s ukupnom instaliranom snagom od 14240 kVA. Od toga za potrebe gospodarstva koristi se 8 komada TS, s kombiniranim konzumom je 4 komada TS, za potrebe bolnice 2 komada TS, a ostalih 29 komada je za potrebe široke potrošnje, raznih ustanova i manjih poslovnih sadržaja. Razmještaj postojećih TS je zadovoljavajući.

Iz TS 10(20)/0,4 kV formirana je niskonaponska mreža (NNM) koja većim dijelom nije zadovoljavajućeg presjeka i tehničkog stanja. NNM je izgrađena većim dijelom u doba prve elektrifikacije (1945-1955. god.) na drvenim stupovima vodičima Al/Fe presjeka $4 \times 16 \text{ mm}^2$, $4 \times 25 \text{ mm}^2$ i $4 \times 35 \text{ mm}^2$. Djelomično je obnovljena stara NNM vodičima Al/Fe presjeka $4 \times 50 \text{ mm}^2$ i X00/0-A $3 \times 70 + 71,5 + 2 \times 16 \text{ mm}^2$ na jelovim impregniranim i betonskim stupovima.

Trasa postojeće NNM uglavnom je izvedena uz postojeće prometnice, a jednim manjim dijelom prelazi preko poljoprivrednih površina i ne zadovoljava razvoj naselja.

U centru grada dio NNM izveden je podzemnim kabelima NKBA, PP00 i PP00-A presjeka 10, 25, 35, 50, 95 i 150 mm^2 i djelomično je zadovoljavajuća.

Javna rasvjeta

U centru grada rasvjeta je izvedena na pocinčanim željeznim stupovima i svjetilkama VTFE 250 W, 125 W, Na 110 W i zadovoljava. Javna rasvjeta u ostalim dijelovima grada izvedena je djelomično i to uz glavne prometnice stupnim svjetilkama sa žaruljom VTFE 125W i međusobnim razmakom od cca 60 do 90 m. Ovaj dio javne rasvjete ne zadovoljava te je potrebno njezino proširenje i zamjena modernijim rasvjetnim svjetilkama koje su ekonomičnije i sa boljim svjetlotehničkim osobinama.

Zaštitni koridori elektroenergetskih građevina

Radi zaštite postojećih koridora i održavanje tehničke ispravnosti građevina, vodova i mreža prilikom realizacije ostalih sadržaja plana potrebno je poštivati zaštitne udaljenosti i koridore do izgrađenih elektroenergetskih građevina.

Zaštitni koridori za visokonaponske nadzemne vodove iznose:

- za nadzemni vod napona 110 kV 28 m
- za nadzemni vod napona 35 kV 20 m
- za nadzemni vod napona 10(20) kV 16 m

odnosno, građevine trebaju biti odmaknute od najbližeg vodiča nadzemnog voda 6 m.

Zaštitni koridor za niskonaponske nadzemne vodove iznosi:

- za nadzemni vod napona 0,4 kV 5 m

odnosno, građevine trebaju biti odaknute od najbližeg vodiča nadzemnog voda 2 m.

Zaštitni koridori za visokonaponske i niskonaponske podzemne vodove iznose:

- za podzemni vod napona 35 kV 5 m
- za podzemni vod napona 10(20) kV 4 m
- za podzemni vod napona 0,4 kV 2 m

Zaštitni koridori za transformatorske stanice (TS) 10(20)/0,4 iznose:

- za kabelske TS - parcela površine 7×7 m s kamionskim pristupom na javni put
- za stupne TS - parcela površine 4×7 m s kamionskim pristupom na javni put

Građenje u zaštitnom koridoru elektroenergetskih vodova moguće je uz posebne uvjete i tehničko rješenje izrađeno od strane nadležnog elektroprivrednog poduzeća.

Prilikom izrade prostorno planske dokumentacije za uređenje planiranih površina potrebno je od nadležnog poduzeća za distribuciju električne energije zatražiti suglasnost na idejno rješenje elektroopskrbe uz dostavu:

- prikaza građevnog područja,
- plana namjene površina,
- iskaz površina po namjeni
- iskaza kretanja broja stanovnika (po naseljima),
- posebnih zahtjeva za elektroopskrbu.

U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora.

3.5.2.2. *Prozvodnja i transport nafte i plina*

Područjem Grada Zaboka prolaze sljedeći magistralni plinovodi:

- magistralni plinovod Rogatec-Zabok DN500/50
- magistralni plinovod Zabok-Kumrovec DN150/50
- magistralni plinovod Zabok-Zaprešić DN500/50
- magistralni plinovod Zabok-Oroslavlje DN100/50
- magistralni plinovod Zabok-Ludbreg DN500/50

Planira se izgradnja novog magistralnog plinovoda Zabok-Lučko DN1000/75 i magistralnog plinovoda Rogatec-Zabok DN1000/75 u koridoru sa postojećim magistralnim plinovodom Zabok-Zaprešić DN500/50 i magistralnim plinovodom Rogatec-Zabok DN 500/50.

U grafičkom dijelu plana naznačen je zaštitni pojas plinovoda u skladu s člankom 9. Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport (SL 26/85).

Na području grada predviđeni su sljedeći zahvati u izgradnji plinske mreže:

ZAHVAT A: U svrhu pouzdane opskrbe plinom OPĆE BOLNICE ZABOK lokacija Bračak planirana je izgradnja ST plinovoda d160 PE od PPMRS Bedekovčina, uz južnu stranu pruge Zaprešić – Varaždin, do spoja na ST plinovod d110 PE lokacija Bračak - Dubrava Zabočka.

ZAHVAT B: Za potrebe plinifikacije GOSPODARSKE ZONE "ZABOK 6" te pouzdane opskrbe istog GOSPODARSKE ZONE "VEL. TRGOVIŠĆE", planirana je izgradnja ST plinovoda d160 PE od spoja na postojeći (Iza Ozimeca) do Horvatske. Trasa je predviđena i u prethodnom prostornom planu, te je ista definirana i u posebnim uvjetima br. 1003/2008. za zahvat u prostoru IZGRADNJA NERAZVRSTANE CESTE U GLAVNOM KORIDORU GOSPODARSKE ZONE DIONICA D205 - VODOTOK HORVATSKA.

ZAHVAT C: Za potrebe plinifikacije i pouzdane opskrbe GOSPODARSKE ZONE "ZABOK SJEVER" te GOSPODARSKIH ZONA U SV. KRIŽU ZAČRETJE, planira se izgradnja ST plinovoda d160 PE od križanja Ulice M. Gupca-Grabrovec, uz istočnu stranu pruge Zabok-Rogatec do graničnog područja s Općinom Sv. Križ Začretje.

ZAHVAT D: u svrhu povezivanja PPMRS Zabok i Bedekovčina planira se izgradnja ST plinovoda d160 PE od ST plinovoda NO200 ČE, kroz Lug Zabočki, preko želj. pruge i prometnice, te uz istu do spoja na ST plinovod Bedekovčina-Bračak.

Gore navedenim zahvatima omogućava se i povezivanje u prsten sa već izgrađenim plinovodima te zamjena i rekonstrukcija postojećih čeličnih plinovoda.

Za zahvate u prostoru koji se nalaze u zaštitnoj zoni postojećih plinovoda (dva metra sa svake strane), lokacije i izgradnju građevina potrebno je uskladiti i razriješiti prema preuzetim Tehničkim pravilnicima i smjernicama TP-P 531 (Pravila za projektiranje, izgradnju i održavanje plinovoda i kućnih priključaka od tvrdog polietilena) i TP-G 465/II (Radovi na plinskoj mreži s radnim tlakom do 4 bara). Na temelju navedenih pravila planom se određuju slijedeći posebni uvjeti građenja:

- Za slučaj potrebe izmještanja ili pak zaštite podzemne plinovodne instalacije potrebno je izraditi izvedbeni projekt izmještanja (zaštite) po kojem će isto biti izvedeno (obveza investitora).
- Prije početka bilo kakvih radova treba zatražiti uslugu skolčenja plinovoda.
- Minimalna udaljenost kod približavanja, između podzemnog plinovoda i najbližeg dijela građevine (el. energetski kablovi, kanalizacione ili vodovodne cijevi, temelji, betonske plohe i sl.) iznosi 1 m.
- Sve iskope na udaljenosti 2 m i bliže podzemnim i nadzemnim građevinama plina (plinovoda s pripadajućim objektima) treba izvoditi isključivo ručno uz povećanu pažnju.
- Izvođač radova dužan je voditi računa da ne dođe do oštećenja ili prekida (pl. cijevi, izolacije, kat. zaštite i sl.), te je isto dužan odmah dojaviti distributeru plina koji jedini može obaviti popravak. Ukoliko dođe do otkrivanja pl. cijevi, ista se ne smije zatrpiti prije uvida nadzora distributera.
- U tehničkoj dokumentaciji – projektu građevine obvezno dokazati usklađenje lokacije građevine prema zahtjevima iz ovih posebnih uvjeta građenja slijedećom formulacijom:
 - Za predmetnu građevinu izdani su posebni uvjeti građenja broj ----- od ----- godine.
 - Lokacija građevine usklađena je prema zahtjevima iz Posebnih uvjeta građenja.

- Radove na izgradnji građevine potrebno je uskladiti prema Posebnim uvjetima građenja.
- Ukoliko se ne može udovoljiti nekom zahtjevu iz ovih Posebnih uvjeta građenja, potrebno je prije ishoda građevne dozvole od Zagorskog metalca Zabok zatražiti tehničko rješenje i radove, kojim će se omogućiti nesmetana izgradnja i korištenje građevine.
- Najmanje sedam dana prije početka radova na izgradnji građevine na predmetnoj lokaciji Investitor je obavezan obavijestiti Zagorski metalac Zabok zbog pravovremene organizacije nadzora tijekom izvođenja.
- Ukoliko se Investitor i Izvođač radova neće pridržavati svih točaka iz ovih Posebnih uvjeta građenja, Zagorski metalac Zabok će odmah zabraniti radove i podnijeti prijavu nadležnoj inspekciji.
- Svi troškovi zahvata na građevinama plina zbog izgradnje građevine na predmetnoj lokaciji terete isključivo Investitora.
- Investitor i Izvođač radova odgovaraju za svu štetu nanесenu Zagorskom metalcu Zabok oštećenjem njegovih građevina nastalu izvođenjem radova ili u vezi izvođenja radova, po ovim Uvjetima. Ako u izvođenju radova sudjeluje više izvođača, njihova odgovornost za svu štetu prema Zagorskom metalcu Zabok je solidarna.
- Posebni uvjeti građenja vrijede jednu godinu od dana izdavanja.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav

Optimalno korištenje i gospodarenje vodom osnovni je zadatak razvoja vodnogospodarske djelatnosti. Vodnogospodarska djelatnost i uspostava kvalitetnog, funkcionalnog i efikasnog vodnogospodarskog sustava može se smatrati strateški najznačajnijim prioritetom, ne samo iz razloga što direktno i indirektno utječe na opstanak i razvoj živog svijeta, već svojim karakteristikama bitno utječe na sve ostale elemente korištenja prostora i gospodarenja prostorom. Razvitak vodoopskrbe treba se temeljiti isključivo na korištenju kvalitetne i sanitarno sigurne vode, što se danas postiže samo kod većih sustava gdje se kontinuirano provodi kontrola kakvoće vode.

U okviru razvoja županijskog vodoopskrbnog sustava posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti izvorišta, odnosno podzemnih pitkih voda, što je u Strategiji prostornog uređenja Hrvatske izdvojeno kao poseban interes države.

3.5.3.1. Vodoopskrba

Područje Županije opskrbljuje se vodom iz tri javna vodovoda i iz čitavog niza što većih, što manjih lokalnih vodovoda i individualnih vodoopskrbnih objekata. Grad Zabok opskrbljuje se vodom iz stava "Zagorskog vodovoda" sa sjedištem u naselju Zabok. "Zagorski vodovod" distribuira vodu na najvećem dijelu Županije.

Potrebna količina vode za Grad Zabok izračunata je temeljem usvojene jedinične opskrbe norme te broja i vrste potrošača. Potreba vode izračunata je za tri karakteristična razdoblja i to za: 1996., 2011. i 2021. godinu. U skladu s iznijetim postavkama, koje se odnose na broj i vrstu korisnika u vodoopskrbnom sustavu, te na mjerodavnu jediničnu potrošnju kao funkciju vremena, proveden je proračun potreba vode za Grad Zabok.

Potreba vode gospodarstva razmatrana je za sve veće industrijske pogone,

pri čemu je potreba vode određena na temelju podataka dobivenih anketiranjem. Potreba vode manjih industrijskih potrošača prognozirana je tako što je usvojen indeks današnjeg režima trošenja vode za privrednu djelatnost, a kojeg utvrđuje odnos ukupno korištenih količina za industrijske potrebe prema sumarnoj potrošnji većih industrija. Potreba količine vode za veće gospodarske potrošače u Gradu Zaboku iznosi:

Grad/godina	1996.	2011.	2021.	1996.	2011.	2021.
	m ³ /dan			l/s		
manja gospodarstva*	496	505	571	5,74	5,85	6,61
stanovnici	1357	2940	3552	15,73	34,05	41,09
velika gospodarstva	1985	2021	2283	22,97	23,39	26,42
Grad Zabok	3838	5466	6406	44,44	63,29	74,12

* Učešće manjih gospodarskih potrošača je 25% velikih

Na području Grada Zaboka planira se proširenje mreže vodoopskrbe do svih naselja Grada. Problemi s vodoopskrbom ostat će uglavnom u najzabačenijim dijelovima prostora.

U sklopu proširenja *Zagorskog vodovoda* planira se izgradnja još jednog rezervoara "Zabok" u Gradu Zaboku. Temelj za donošenje koncepcije tehničkog rješenja predstavljaju objekti *Zagorskog vodovoda - Zabok* koji distribuira vodu na najveći dio područja Krapinsko-zagorske županije, te upravlja temeljnim izvoristima budućeg županijskog regionalnog vodovoda "Lobor", "Belečka Selnica", "Harina Zlaka" i "Šibice". Na području Grada Zaboka planira se magistralni cjevovod "Zabok-c.s.Dukovec", DN 400 mm, L=9,0 km.

Planirani objekti prve faze izgradnje *Zagorskog vodovoda* su:

- Magistralni cjevovod "Zabok-Dukovec",
- Vodospremnik "Zabok".

U svom kvantitativnom izrazu proširenje pojedinih kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

U okviru razvoja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda sa područja Zaboka predviđa se u skorom vremenu izgradnja kolektora do lokacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Ukupna dužina kolektora je 3.550m, od čega je izvedeno 3.200m. Promjer projektiranog kolektora varira od Ø800 – Ø1200mm.

Predviđena lokacija uređaja za pročišćavanje nalazi se 1 km nizvodno od privremenog ispusta izgrađenog kolektora, na desnoj obali rijeke Krapine. Prijemnik otpadnih voda će biti rijeka Krapina.

Za transport otpadnih voda do glavnog kolektora predviđeni su sabirni kanali:

1. Sabirni kanal SK-6 je sabirno-transportni cjevovod veličine DN/ID 1200/1005mm kojim se otpadne vode grada Zaboka odvede na glavni kolektor, a duljina je L=358,5m. SK-6 je predviđen za transport otpadnih voda koje se realiziraju u centralnom dijelu grada Zaboka.

2. Sabirni kanal SK-D je sabirno transportni cjevovod veličine DN/ID 400/335mm, a duljine je L=523,5m. Sabirni kanal SK-D1 je sabirno transportni cjevovod veličine DN/ID 500/418mm, a duljine je L=515 m. Sabirnim kanalima SK-D i SK-D1 predviđa se odvodnja otpadnih voda iz gospodarske zone južno od željezničke pruge do sabirnog kanala SK-6 i nastavno u GOK.
3. Sabirni kanal SK-7 je sabirno transportni cjevovod veličine DN/ID 1000/851mm, a duljine je L=929,53m. SK-7 je predviđen za odvodnju otpadnih voda s jugozapadnog područja (Gubaševo, Gredice, Pavlovec Zabočki) grada Zaboka i nastavno u GOK.

Odvodni kanali GRDENCI, HUM i LUG su u fazi projektiranja.

3.6. Postupanje s otpadom

Za kruti otpad

Planom je određeno da će lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom uređenja Županije. Privremeno se zadržava postojeće neuređeno odlagalište komunalnog otpada u dolini rijeke Krapine uz potrebu njegovog uređenja u smislu skupljanja i sortiranja korisnog komunalnog otpada.

Ujedno se planira izrada studije za pronalaženje povoljne lokacije za uređenja novog odlagališta komunalnog otpada za Grad Zabok u okviru njegovih granica. Postojeće deponije u Gradu Zaboku treba sanirati i zatvoriti, jer postoji opasnost većih zagađenja .

Za tekući otpad

predviđa se, i u toku je izgradnja kanalizacione mreže, pa će vrijediti obaveze:

- Ako se na dijelu građevinskog područja izgradi javna kanalizaciona mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju.
- Ako na dijelu građevinskog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizaciona mreža, stambene i druge građevine moraju se priključiti na nju.
- Otpadne vode iz domaćinstva moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u septičkim jamama.
- Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Gradskog vijeća Grada Zaboka.

Za opasni otpad

predviđa se izgradnja sakupljališta na poziciji uz današnji deponij komunalnog otpada.

3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

Kvaliteta okoliša mora biti osnovni kriterij planiranja, a zaštita okoliša je sadržana u načelu integralnog pristupa planiranju i uređenju prostora kao kontinuirana i u svim segmentima prisutna komponenta. Stoga je sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš sadržano u svim dijelovima Prostornog plana uređenja Grada Zaboka kroz utvrđivanje mogućnosti i ograničenja korištenja i planiranjem razvoja putem izbora najpovoljnijih opcija.

U pogledu sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš poseban naglasak treba staviti na očuvanje najvrednijih dijelova ekosustava: vodu, tlo i zrak.

3.7.1. Zaštita tla

Vrlo vrijedno obradivo tlo kategorije P1 ne može se prenamjenovati u građevinsko zemljište te se slijedom toga na njemu ne mogu izvoditi nikakvi građevinski zahvati osim postavljanja infrastrukturnih sustava (dalekovodi, repetitori, odašiljači, vodovodi itd). Na ostalim obradivim, te poljoprivrednim i šumskim tlima mogu se graditi građevine koje se prema ovim provedbenim odredbama mogu graditi izvan građevinskih područja naselja.

3.7.2. Zaštita voda

Zaštita voda na području grada postići će se slijedećim mjerama:

- gradnjom kanalizacije na područjima bez kanalizacije
- izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Zaboku
- određivanjem sanitarnih zona zaštite vodocrpilišta i termalnog izvora

Planom je predviđeno da će se sva naselja opskrbljivati vodom za piće iz javnog vodoopskrbnog sustava. Do izvedbe vodoopskrbnog sustava opskrba vodom za piće vršit će se iz higijenski izgrađenih zdenaca.

Otpadne vode u naseljima odvodit će se javnom kanalizacijom do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Do izvedbe javne kanalizacije otpadne vode će se sakupljati u nepropusnim sabirnim jamama. Pražnjenje sabirnih jama može se vršiti samo odvozom na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Stari bazeni i termalni izvor ugroženi su ispuštanjem otpadnih voda domaćinstava u potok kroz Kumarov jarek. Neposredno uz potok ne smije se planirati nova izgradnja mješovite i turističke namjene.

Podovi u gospodarskim građevinama u kojima se drže životinje moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju gnojnice. Dno i stijenke gnojišta do visine od 50cm iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala. Gnojnica se ne smije ispuštati u vodotoke niti u odvodne kanale.

3.7.3. Mjere za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća

Mjere za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća na području Grada Zaboka obrađene su u poglavlju 8.3. odredbi za provođenje ovoga plana, a obuhvaćaju sljedeće:

- Sklanjanje ljudi
- Zaštita od potresa i rušenja objekata
- Spašavanje iz ruševina
- Zaštita od epidemija i asanacija
- Zaštita stabilnosti tla
- Zaštita od požara i eksplozija

- Zaštita od štetnog djelovanja voda
- Zaštita od tuče i suše

Mjere za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća predviđene za područje Grada Zaboka temelje se na odgovarajućim zakonskim i podzakonskim propisima, te na dokumentima Krapinsko-zagorske županije i Grada Zaboka izrađenim i usvojenim temeljem tih propisa. To su slijedeći zakoni i propisi:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima (NN broj 73/91, 19/92, 33/92, 76/94 i 161/98),
- Zakon o zaštiti i spašavanju (NN 174/04 i 79/07)
- Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN broj 73/97),
- Zakon o zaštiti od požara (NN broj 58/93 i 33/05),
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređenju prostora (NN broj 29/83, 36/85 i 42/86),
- Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN broj 2/91),
- Pravilnik o tehničkim normativima za skloništa (SL broj 55/83),
- Zaključak Gradskog vijeća Grada Zaboka o usvajanju Izvoda iz prosudbe ugroženosti pučanstva i materijalnih dobara Krapinsko-zagorske županije za Grad Zabok, Klasa: 214-01/95-01/10, Urbroj: 2197/01-01-95-2, od 04. studenog 1994. godine.

3.7.4. Zaštita od buke

Najviše dopuštene razine buke na vanjskim površinama ne smiju biti veće od vrijednosti utvrđenih u slijedećoj tablici:

Namjena površine	Najviše dopuštene 15-minutne razine Leq u dBA	
	danju	noću
šport i rekreacija, kulturno - povijesni lokaliteti i parkovi	50	40
stambena i mješovita namjena, škole i dječji vrtići	55	45
mješovita namjena	60	50
sve namjene u području ugroženom bukom uz autocestu Zagreb Macelj i državnu cestu D 24	65	50
gospodarska namjena	Na granici ove zone buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

Na površinama gospodarske namjene na kojima se planira smještaj djelatnosti koje razvijaju veću razinu buke izvoditi zaštitu izgradnjom zaštitnih barijera ili sadnjom zaštitnog zelenila, a razine buke uskladiti sa vrijednostima navedenim u gornjoj tablici.

U naseljenim mjestima zabranjeno je obavljati radove i djelatnosti koje razvijaju buku koja ometa noćni mir i odmor, u vremenu od 23 - 06 sati idućeg dana.

Pri izradi prostornih planova uži područja, te projekata planiranih prometnica zadržati nivo buke u granicama dopustivim za pojedine namjene. Nužno je izraditi i kartu buke za područje Grada.